

**A 2022-es akadémiai tagválasztás
rendes-, levelező-, külső- és tiszteletitag-jelöltjei
tudományos osztályonként**

**KÜLÖNLEGES
AJÁNLÁS**

TISZTELETI TAGGÁ
Karikó Katalin

**NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ
Kecskeméti Gábor
Kenesei István
Tallián Tibor

LEVELEZŐ TAGGÁ
Bernáth Árpád
Eisemann György
Hamar Imre
Kontra Miklós
Németh T. Enikő
Prószéky Gábor
Salvi, Giampaolo
Szajbély Mihály
Szovák Kornél

KÜLSŐ TAGGÁ
Csernicskó István
Grabócz Márta

TISZTELETI TAGGÁ
Peyraube, Alain
Szlezák, Thomas Alexander

**FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Benkő Elek
Kövér György

LEVELEZŐ TAGGÁ

Demetrovics Zsolt
Farkas Katalin
Hermann Róbert
Lővei Pál
Tomka Béla
Tusor Péter

TISZTELETI TAGGÁ

Dunbar, Robin I. M.
Halmesvirta, Anssi

**MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Frank András
Páles Zsolt
Stipsicz András

LEVELEZŐ TAGGÁ

Buczolich Zoltán
Győri Ervin
Hajdu Lajos
Molnár Lajos
Pach János
Székelyhidi László
Tóth Bálint

KÜLSŐ TAGGÁ

Gyöngy István
Székely J. Gábor
Székelyhidi László, ifj.
Szendrei Ágnes

TISZTELETI TAGGÁ

Lubotzky, Alexander
Mill, Jan van

**AGRÁRTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Harrach Balázs
Rajkai Kálmán László
Szendrő Zsolt

LEVELEZŐ TAGGÁ

Faragó Sándor
Fehér Attila Sándor
Gócza Elen
Helyes Lajos
Hodúr Cecília
Karsai Ildikó
Salánki Katalin
Urbányi Béla

KÜLSŐ TAGGÁ

Kiss Levente

TISZTELETI TAGGÁ

Börner, Andreas

**ORVOSI Tudományok
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Csiba László

LEVELEZŐ TAGGÁ

Balla József
Lakatos Péter András
Mócsai Attila
Nagy Zoltán Zsolt
Reglódi Dóra
Szekanecz Zoltán

KÜLSŐ TAGGÁ

Bálint Béla
Benedek Imre Sándor
Haskó György
Littmann László
Lukács L. Gergely
Solymosi László

TISZTELETI TAGGÁ

Kovács Sándor

**MŰSZAKI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Dunai László
Gáspár Péter
Kaptay György

LEVELEZŐ TAGGÁ

Ádány Sándor
Bagi Katalin
Ferkai András
Hangos Katalin
Kiss Rita Mária
Mertinger Valéria
Orbulov Imre Norbert
Petrik Péter
Szabó Zoltán Béla
Szilágyi József
Szirányi Tamás
Szirmay-Kalos László
Telek Miklós
Vadászné Bognár Gabriella
Várkonyi Péter László

KÜLSŐ TAGGÁ

Élesztős Pál
Hacki Tamás
Karsai Gábor

TISZTELETI TAGGÁ

Hu, Haj-jen (Haiyan Hu)

**KÉMIAI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Felinger Attila
Kollár László

LEVELEZŐ TAGGÁ

Császár Attila
Fábián István
Keglevich György
Kónya Zoltán
Marosi György
Nagyné László Krisztina
Salma Imre
Szántay Csaba
Szente Lajos
Tombácz Etelka
Tóth Gábor

KÜLSŐ TAGGÁ

Laurenczy Gábor
Lindner Ernő
Paizs Csaba

TISZTELETI TAGGÁ

Matyjaszewski, Krzysztof

**BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Miklósi Ádám
Simon István
Szöllősi János

LEVELEZŐ TAGGÁ

Barta Zoltán
Báldi András
Deli Mária Anna
Geiszt Miklós
Haller József
Haracska Lajos
Kellermayer Miklós
Kovács Mihály
Molnár V. Attila
Pál Csaba
Rózsa Lajos
Szalai Csaba
Ulbert István
Vellai Tibor
Vértessy G. Beáta
Virág László

KÜLSŐ TAGGÁ

Ivics Zoltán
Kemenes György
Lövei Gábor
Roska Botond

TISZTELETI TAGGÁ

McNamara, John Michael
Südhof, Thomas C.

**GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Halmai Péter
Kiss György

LEVELEZŐ TAGGÁ

Demeter Krisztina
Földi András
Kovács Imre
Kőszegi Botond
Lengyel Imre
Mihályi Péter
Miszlivetz Ferenc
Sikos Tomay Tamás
Szabadfalvi József
Szerb László

KÜLSŐ TAGGÁ

Bíró A. Zoltán
Hargittai Eszter

TISZTELETI TAGGÁ

Scott, James Wesley

**FÖLDTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Haas János
Kovács Zoltán

LEVELEZŐ TAGGÁ

Fodor László Imre
Horváth László
Karátson Dávid
Lichtenberger János
M. Tóthné Farsang Andrea
Magyari Enikő Katalin
Ósi Attila
Szűcs Péter
Török Ákos

KÜLSŐ TAGGÁ

Dunkl István
Hetényi György
Miklós László
Tari Gábor

TISZTELETI TAGGÁ

Whaler, Kathryn Anne

**FIZIKAI TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA**

RENDES TAGGÁ

Katz Sándor
Zaránd Gergely Attila

LEVELEZŐ TAGGÁ

Derényi Imre
Fülöp Zsolt
Gali Ádám
Pécz Béla
Siklér Ferenc
Simon Ferenc

KÜLSŐ TAGGÁ

Holczer Károly
Kunszt Zoltán

TISZTELETI TAGGÁ

Rafelski, Johann

Ajánlások

KÜLÖNLEGES AJÁNLÁS AZ ORVOSI ÉS A BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA KÖZÖSEN

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLIJA

Karikó Katalin

1955-ben született Szolnokon. PhD, tudományos kutató, a BioNTech RNA Pharmaceuticals (Mainz, Németország) alelnöke, a University of Pennsylvania Perelman School of Medicine (Philadelphia, Pennsylvania, USA) Adjunct Professora. Szűkebb szakterülete a biokémia, a molekuláris biológia, a hírvivő RNS-kutatás és az mRNS humán terápiás célú alkalmazásai.

Szakterülete az mRNS-alapú terápiák kifejlesztése (*Gene Therapy*, 1999). Kimutatta, hogy az mRNS immunogén hatását az uridin okozza, aminek helyettesítése természetes nukleozidokkal, elsősorban pszeudouridinnel, megakadályozza a gyulladást és az immunreakciót (*Immunity*, 2005; *Molecular Therapy*, 2008). Tisztítással a transzlációs potenciál még növelhető volt (*Nucleic Acids Research*, 2011). Úttörő munkássága új korszakot nyitott sokféle betegség (pl. a rák) kezelésére/megelőzésére. A módosított mRNS-technológia szolgált alapul a BioNTech-Pfizer és a Moderna konzorciumok anti-SARS-CoV-2 mRNS-vakcinái kifejlesztéséhez, a globális pandémia visszaszorításához, megmentve ezzel milliók életét.

Ajánlók:

Alföldi Lajos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Csiba László, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dobozy Attila, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dóczi Tamás Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dudits Dénes, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Hangody László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Helyes Zsuzsanna, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Kemény Lajos, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Keserű György Miklós, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Keszthelyi Lajos, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Lapis Károly, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ormos Pál, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Petrányi Győző, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Poór Gyula, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Schaff Zsuzsa, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tigyi Gábor, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Venetianer Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Kecskeméti Gábor

1965-ben született Szolnokon. Az MTA levelező tagja, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézetének igazgatója, a Miskolci Egyetem professzora, irodalomtörténész. Szakterülete: textológia, retorikatörténet, irodalomkritikai elméletek.

Levelező tagsága óta mintegy húsz tanulmányt közölt, feltárta a ráimizmus történetét, valamint történeti kommunikációelmélettel vizsgálta a tudományterület alapfogalmait. Az újabb szövegteóriákat és eszmetörténeti szempontokat szintézisbe rendezi, újabb korszakokra is érvényesen. Jelen kutatói tevékenysége az új magyar irodalomtörténeti szintézis elvi alapjainak kidolgozására irányul. Nemzetközi konferenciák szervezője, könyvsorozatok és folyóiratok szerkesztője.

Ajánlók:

Bitskey István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Imre László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kulcsár Szabó Ernő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kenesei István

1947-ben született Budapesten. 2016 óta az MTA levelező tagja; az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Magyar Nyelvtudományi Kutatóközpontjának professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a mondattan.

Levelező taggá választása óta a magyar alaktannal kapcsolatos kutatásai új részterületekkel bővültek. Közleményei száma mintegy ötvennel, idézettsége több mint hatszázzal gyarapodott. Sorozatszerkesztője az Amsterdam University Pressnél megjelenő *Comprehensive Grammar Resources* és a *Hungarian Comprehensive Grammar* köteteinek. Nagy visszhangot váltott ki az az általa szer-

kesztett és részben írt kötet is, amelynek fejezetei Chomsky 90. születésnapja alkalmából a generatív nyelvelmélet interdiszciplináris hatását elemzik.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kertész András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Tallán Tibor

1946-ban született az ausztriai Salzburgban. Az MTA Zenetudományi Intézetben 1972 novemberétől tudományos segédmunkatársként, majd munkatársként, 1995-től tudományos főmunkatársként és igazgatóhelyettesként, 1998 és 2011 között igazgatóként, 2013-tól tudományos tanácsadóként, 2016 óta professor emeritusként dolgozott.

1988–1990 között Humboldt-ösztöndíjjal az akkori Nyugat-Berlinben a 20. századi totalitárius rendszerek zenei ideológiáját tanulmányozta. A 19. és 20. századi magyar zenetörténet és Bartók életművének, művészetének nemzetközileg is elismert, meghatározó kutatója. Tudományos és kritikusi prózája jellemzően esztétikai élményt adó irodalmi alkotás, teret adva a szerző habitusának, széles körű műveltségének.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kulcsár-Szabó Ernő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Somfai László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Bernáth Árpád

1941-ben született Jánoshalmán. Az MTA doktora, a Szegedi Tudományegyetem Német Irodalomtudományi Tanszékének professor emeritusa, a magyar germanisztika és általános irodalomtudomány egyik legjelentősebb, tudományos munkásságát tekintve megkerülhetetlen képviselője.

Eddigi életműve azon nem nagy számú hazai irodalomtudósok egyikévé emelte, akinek dokumentálható és hatástörténetileg is bizonyítható a nemzetközi elismert-

sége. Diszciplínánk egyik legeredetibb gondolkodójaként a nagy európai irányzatokkal egy időben ismerte föl a bölcsészettudományi kutatás új, műhelyjellegű formáinak kivételes teljesítőképességét. Az egyéni kutatási érdekeltségeket szakmai együttműködési formákba illesztő, iskolateremtő munkássága európai hírűvé tette a szegedi germanisztika eredményeit. Olyan, más strukturális szemiotikai irányokkal összetéveszthetetlen értelmezési modellt sikerült kialakítania, amely az irodalom világalkotó potenciáljának másutt ki nem dolgozott lehetőségeit foglalta rendszerbe. Nevéhez fűződik az interpretációelmélet egyik új ágának, az irodalmi magyarázat elméletének és módszertanának kidolgozása. Kutatásaiban – Erich Auerbach szemléletszerkezeti ösztönzésétől Gottlob Frege jelentéstanáig – mindig egyszerre támaszkodik a hagyományos és modern irodalomtudományok eredményeire. Eredeti szemiotikai premisszákból kiindulva ezzel olyan új távlatot nyitott a műalkotásokra, amelyben az olvasó „lehetséges világok” előállításaként tapasztalhatja meg az irodalmi szövegek különleges hivatását.

Ajánlók:

Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kulcsár Szabó Ernő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Vizkelety András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Eisemann György

1952-ben született Budapesten. 2009 óta az MTA doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára, doktori programvezető. Munkássága centrális jelentőségű a magyar romantikus és kora modern irodalmi kutatások terén. E vizsgálódásait időben kiegészítik a magyar modernség teljes pályájára vonatkozó elemzések, térben kitágítva komparatiztikai szemlélettel. Elméleti kutatásaival mindezt szilárd alapokra helyezi: a hermeneutikai-recepcióesztétikai megközelítés alkalmazásának gyakorlata az egész életművet átszövi.

Tudományos témái változatosak; korszakok, szerzők és műfajok tekintetében egyaránt az érdeklődés és hozzáértés tágasságáról vallanak. Arany Jánosról és koráról, valamint Mikszáth Kálmán és Komjáthy Jenő életművéről nagy ívű monográfiákat közölt; írt Vörösmartyról, Kemény Zsigmondról és Madáchról, a századforduló novellistáiról, valamint a 20. századi irodalomról (Ady, József Attila, Pilinszky, Móricz, Krúdy, Szerb Antal, Kosztolányi, Márai).

Eisemann György nevéhez fűződik több olyan, elméleti megalapozottságú és életművek mélyreható vizsgálatával alátámasztott tézis, amely bevezetése óta megkerülhetetlen a magyar irodalomtudományban. Ilyen a „folytatódó romantikáról” megfogalmazott tézise, a „történi történetiség” elve, valamint a kultu-

rális-társadalmi jelenségek nyelvi-mediológiai vonatkozásainak kimutatására vonatkozó tétele.

Társtudományi érdeklődése elsősorban zenetörténeti-zenekritikai közleményekben mutatkozott meg.

Ajánlók:

Bollobás Enikő, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kecskeméti Gábor, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Tallián Tibor, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Hamar Imre

1967-ben született Győrben. A magyar orientalisztika nemzetközileg is kiemelkedő képviselője, sinológus. Közvetlen kutatási területe a kínai vallástörténet, ezen belül is különösen a középkori kínai buddhizmus.

Tudományos munkásságát nyelvészeti és filológiai alapokon végzi. 2013-ban védte meg nagydoktori értekezését. Azóta 34 tudományos közleményt publikált, köztük egy monográfiát. Tudományos munkái sorra jelennek meg nemzetközi színvonalú angol nyelvű, kínai és japán folyóiratokban és gyűjteményes kötetekben. Nemzetközi elismertségét jelzi, hogy hosszabb ideig volt vendégprofesszor az Egyesült Államokban, Németországban, Japánban és Kínában. Számos magyar és nemzetközi kutatási program indítója és vezetője, jelenleg is vezeti az MTA–ELTE–SZTE Selyemút Kutatócsoportját. Az ELTE tanszékvezető egyetemi tanára, ahol jelentős sinológiai iskolát hozott létre, tanítványai több hazai és külföldi egyetemen szép eredménnyel működnek. Mint a magyar Konfuciusz Intézet igazgatója, sokat tett a kínai nyelv és kultúra magyarországi megismertetése érdekében. Az ELTE nemzetközi kapcsolatokért felelős rektorhelyettese, a legutóbbi választásig az MTA Orientalisztikai Tudományos Bizottságának elnöke volt.

Hamar Imre minden tekintetben megfelel az MTA leendő levelező tagjai elé az Akadémia 194. közgyűlésén állított követelményeknek.

Ajánlók:

Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kósa László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Róna-Tas András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Vásáry István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kontra Miklós

1950-ben született Budapesten. 2006 óta az MTA doktora. A Károli Gáspár Református Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének professor emeritusa. Szakterülete a szociolingvisztika.

A magyar szociolingvisztikai kutatások, a nyelvhasználati és a társadalmi változatok rendszerszerű vizsgálatának legkiemelkedőbb kezdeményezője, iskola-teremtő szervezője és művelője, nemzetközileg elismert alakja. Munkásságának középpontjában az élőnyelvi empirikus kutatás, valamint a szociolingvisztika módszertani és elméleti kérdésköre áll. Négy nagy szociolingvisztikai kutatást vezetett a teljes Kárpát-medencei magyar nyelvterületen: *A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén*, a *Magyar nemzeti szociolingvisztikai vizsgálat*, a *Budapesti szociolingvisztikai interjú*, valamint a *Szeged nyelve a 21. század elején*. Tevékenységével a teljes Kárpát-medencei magyar nyelvterület átfogó, azonos módszertanú szociolingvisztikai leírását szervezte meg és végezte el, mindaddig páratlan módon, nemzetközileg jelentős és elismert fordulatot eredményezve a magyar nyelvtudományban. Eredményesen kutatja a nyelvhasználatnak az oktatásüggyel, a nyelvi jogokkal, a kisebbségekkel és a nyelvpolitikával való összefüggését.

Munkái a legkiválóbb folyóiratokban (például *Journal of Sociolinguistics*) és kiadóknál (például: Cambridge University Press, Routledge) jelentek meg, komoly hatással. Nemzetközi folyóiratok (*Journal of Sociolinguistics*, *Journal of Linguistic Geography*) és könyvsorozat (*Linguistic Diversity and Language Rights*) szerkesztőbizottságának jelenlegi vagy volt tagja. Szoros, folyamatos szakmai kapcsolatban áll a szakma kiemelkedő nemzetközi képviselőivel.

Ajánlók:

Honti László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kiss Jenő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kósa László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Tolcsvai Nagy Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Vásáry István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Németh T. Enikő

1964-ben született Celldömölkön. 2017 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Általános Nyelvészeti Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szakterülete a magyar nyelv pragmatikája és az elméleti nyelvészet.

Kutatásai magyar nyelvi empirikus adatokból kiindulva felvetik a grammatika-pragmatika viszony nyelvelméleti kérdéseit, azokra eredeti válaszokat adnak, és eljutnak egy hatékony metatudományos gondolkodásmód alkalmazásához. Hazai publikációi mellett tanulmányait szakterülete legtekintélyesebb nemzetközi folyóirataiban (*Journal of Pragmatics*, *Intercultural Pragmatics*) és kiadóinál (Elsevier, de Gruyter, Springer, Palgrave Macmillan, Benjamins) közli. *Implicit Subject and Direct Object Arguments in Hungarian Language Use: Grammar and Pragmatics Interacting* (Sheffield: Equinox, 2019) című könyvéért 2020-ban Akadémiai Díjban részesült.

Jelentősen járult hozzá a magyar nyelv pragmatikájával foglalkozó kutatások nemzetközi integrációjához. Nemzetközi elismertségét jelzi, hogy 2021-ben az Academia Europaea tagjai közé választotta.

Kezdeményezte a hazai pragmatikai kutatások intézményrendszerének létrehozását. Kiváló tanítványok sorát indította el a tudományos pályán. Jelenleg az MTA Nyelvtudományi Bizottságának alelnöke és az MTA közgyűlési képviselője.

Akadémiai doktori értekezésének megvédése óta elért új eredményei közül kiemelkedik az adatok elmosódott határainak a felismerése, és ennek következtében a pragmatikai adatfogalom újragondolásának szükségessége.

Ajánlók:

Bollobás Enikő, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Hoffmann István, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kertész András, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Tolcsvai Nagy Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Prószék Gábor

1954-ben született Budapesten. Programtervező matematikus és általános nyelvész, az MTA Nyelvtudományi Intézet (2021-től Kutatóközpont fő-) igazgatója, a PPKE Információs Technológiai és Bionikai Karának egyetemi tanára, a Humán nyelvtechnológia doktori program alapító vezetője, tizenhat végzett és hat végzős PhD-hallgató témavezetője. Kutatási területe a nyelvtechnológia.

Kutatásainak kulcsszerepe van abban, hogy a magyar teljes értékű kommunikációs eszköz a digitális térben. A vezetésével kifejlesztett nyelvtechnológiai megoldások, különösen a legújabb, neurális háló alapú HILBERT-rendszer révén ma már lehetséges a magyarra való jó minőségű gépi fordítás, a magyar nyelvű szövegekből való információkivonatolás, véleménybányászat, jelentés-egyértelműsítés, grammatikai elemzés, és egyre jobban működik magyarul a gépi kérdésmegválaszolás, a gép-ember közötti dialógus, a parafrázis-készítés, a szö-

vegösszegzés is. Eredményei lehetővé teszik, hogy magyar nyelven is hatékony, világszínvonalú kutatási infrastruktúra épülhessen ki – például a bölcsészettudományokban; hogy a néprajztudományban is támaszkodhassunk sztenderdizált, automatikusan annotált, kereshető adatbázisokra, a releváns magyar nyelvű szakirodalmat felkutató és kivonatoló rendszerekre.

Tudományos publikációinak száma az MTMT szerint 190, melyekre 1467 hivatkozást kapott, h-indexe 19. 2000-ben Széchenyi-díjjal tüntették ki. Szakértőként gyakori résztvevője az Európa Tanács és az Európai Közösség számítógépes nyelvfeldolgozással kapcsolatos munkaértekezleteinek, valamint az EU Business Forum on Multilingualism és az EU nyelvtechnológiai fejlesztéseire ajánlatot tevő bizottságai üléseinek.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kenesei István, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Madas Edit, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Giampaolo Salvi

1954-ben született a svájci Locarnóban. 1978 óta az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatója; jelenleg az ELTE BTK Romanisztikai Intézet Olasz Nyelv és Irodalom Tanszékének egyetemi tanára. 2001-ben kapta meg az MTA doktora címet. Szakterülete az olasz leíró nyelvészet és az újlatin nyelvek történeti vizsgálata.

A romanisztika nemzetközileg elismert kutatója. Figyelemre méltó eredményeket ért el az olasz szintaxis számos területének, többek között az infinitívusos mondatok szerkezetének, a személyes névmások grammatikájának, a főnévi csoportok szerkezetének elemzésében. Eredményei beépültek a háromkötetes, Lorenzo Renzivel közösen szerkesztett olasz leíró nyelvtanba. Fontos nyelvtörténeti megállapításai születtek a segédigék története és az újlatin nyelvek szórendje tekintetében. Figyelemre méltó nyelvtörténeti eredményei vannak a klitikumok és a segédigék története terén. Fontosak a klasszikus latin és a vulgáris latin mondat szerkezetének összehasonlítása terén tett megállapításai. Kiemelkedő munkát írt a galego-portugál és az ófrancia szintaxisra vonatkozóan is. Lorenzo Renzivel ő szerkesztette a kétkötetes olasz történeti nyelvtant. Jelenleg öt nemzetközi romanisztikai folyóirat szerkesztőbizottságában vesz részt. 2013-ban Giampaolo Salvit az 1583-ban alapított firenzei Accademia della Crusca tagjává választotta, 2017 óta pedig az Accademia Europaeának is tagja. Eredményei elismerésként Galilei-díjjal tüntették ki.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Honti László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kenesei István, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Ritoók Zsigmond, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Szajbély Mihály

1952-ben született Budapesten. Az utóbbi években könyveivel, szervezői és pedagógiai tevékenységével föltette a koronát évtizedek óta sokoldalúan bontakozó tudományos munkásságára.

Különösen értékes munkát végzett a 18., 19. és 20. századi magyar irodalom fontos életműveinek beható értelmezésével és magyarázatos szövegkiadásával, a korszak irodalomszemléletének, értékrendjének, sajtó- és médiatörténetének feltárásával, egy modern műfaj (a hangjáték) sajátosságainak elemzésével, valamint a vajdasági kortárs magyar irodalom gondozásával. Kísérletet tett a Niklas Luhmann képviselte szociológiai rendszerelmélet irodalomtörténeti alkalmazására, majd a kultúratudományos fordulat jegyében az irodalom médiatörténeti megközelítésére. Magas szinten tanította a magyar irodalmat a szegedi, a bécsi és a berlini egyetemen, mindig a magyar kultúra érdekeit tartva szem előtt.

Fontos magyar és idegen nyelvű publikációi sorából kiemelendő az *„Idzadnak a’ magyar tollak”*: Irodalomszemlélet a magyar irodalmi felvilágosodás korában (2001), *A nemzeti narratíva szerepe a magyar irodalmi kánon alakulásában Világos után* (2005), *Intermediális randevűk a 19. században* (2008), *Jókai Mór* (2010), *Csáth Géza élete és munkái: Régimódi monográfia* (2019).

Kiváló életműve jussán Szajbély Mihály okvetlenül megérdemli, hogy az MTA tagja legyen.

Ajánlók:

Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Imre László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kulcsár Szabó Ernő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Szovák Kornél

1962-ben született Sárváron. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem docense, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Moravcsik Gyula Intézetének és az ELKH–ELTE–PPKE Ókortudományi Kutatócsoportjájá-

nak a vezetője. Latin filológus, szűkebb szakterülete a középkori latin filológia és kézirat kutatás.

Tudományos kutatómunkája szervesen kötődik az 1934-ben az Union Académique Internationale és az MTA égisze alatt alapított *A Magyarországi Középkori Latinság Szótára* vállalkozáshoz, jelenleg a projekt irányítója, a szótár főszerkesztője. Társadalomtörténeti munkái az írásbeliségnek és a felsőfokú tanulmányoknak a korabeli társadalomban betöltött szerepét vizsgálják, az egyháztörténet területén a szerzetesség társadalmi és művelődési funkciója foglalkoztatja, a magyar nyelvtörténethez a középlatin nyelv inspiráló szerepével kapcsolatos meglátásai járulnak hozzá, az irodalomtörténet területén jelentős előmunkálatokat végzett a hazai latin irodalom összefoglaló bemutatásához. A 12. század végének hazai eszmetörténetével kapcsolatos kutatásaiban új tézist fogalmazott meg Anonymus személyével és alkotási módszereivel kapcsolatban, illetve a László-legenda keletkezéstörténetét és szerzőjének alkotási technikáját illetően. Kiemelkedő jelentőségű a latin nyelvű középkori forráspublikációs tevékenysége. Tevékeny szerepet vállal a tudományos minősítési rendszerben, kiadásra kerülő művek lektorálásában. Oktató munkájához kötődik az 1990-es évek medievisztikai iskolájának megszervezése és eredményes működtetése.

Ajánlók:

Madas Edit, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Maróth Miklós, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Ritoók Zsigmond, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Csernicskó István

1973-ban született a kárpátaljai Csapon (Ukrajna). Egyetemi tanár (2018), az MTA doktora (2019), a Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora. Szűkebb szakterülete az alkalmazott nyelvészet, a szociolingvisztika, a dialektológia, a nyelvtörténet és a nyelvpolitika.

Tudományos közleményeinek száma 397, ezen belül a szerzőként jegyzett könyvek száma 33, szerkesztőként is jegyez 21 kötetet. Tagja az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságnak (2008–), az MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottságának (2021–). Fontos szerepet tölt be a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanácsban (alelnök 2015, elnök 2019–). Maradandó ered-

ményeket felmutató kutató- és tanáregyéniség, akinek teljesítménye nemzetközi mércével mérve is kiemelkedő.

Ajánlók:

Kiss Jenő, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Kósa László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Tolcsvai Nagy Gábor, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Grabócz Márta

1952-ben született Budapesten. Muzikológusi tanulmányait a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskolán végezte, PhD-fokozatot a Sorbonne-on szerzett 1985-ben. 1979-től az MTA Zenetudományi Intézetben Ujfalussy József mellett dolgozott, 1991-től a Strasbourg II Egyetem tanáráként működik. Kutatásai a zenei narrativitás és jelentés problematikájára irányulnak Liszt Ferenc művészetében, illetve a jelenkori avantgárd zenében.

Aktív tudományszervezői munkája központi személyiséggé avatja a zenei szemiotika nemzetközi kutatóközösségében. Folyamatosan jelen van a magyar tudományos életben. Tagja a Zenetudományi Intézet nemzetközi tanácsadó testületének, a Magyar Szemiotikai Társaságnak és az MTA Szemiotikai Munkabizottságának.

Ajánlók:

Kósa László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Somfai László, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Tallian Tibor, az MTA levelező tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Alain Peyraube

1944-ben született a franciaországi Bordeaux-ban. PhD-t 1976-ban szerzett (Paris VIII) nyelvészetből. Nyelvész, sinológus. A Centre de Recherches Linguistiques sur l'Asie Orientale kutatóprofesszora Párizsban.

A kínai beszélt nyelvi változatok szociolingvisztikai elemzésének és a mondat-tani rendszer átalakulásának meghatározó, nemzetközi befolyású kutatója. Eredményei a kínai nyelv újabb átalakulásával, a nyelvtani morfémák stabilizációjával, a mozgásra és a téri viszonyokra vonatkozó kifejezések funkcionális elemzésével kapcsolatban kaptak nagy visszhangot. 2021-es szintézise a kínai nyelvtani változás folyamatait a grammatikalizáció lehetőségeinek átfogó elméleti keretébe helyezi. A magyar nyelvészettel és kognitív kutatókkal átfogó, a modern bölcsészet országok és diszciplínák közötti integrációját képviselő tudományszervező munkája (ESF, ERC, AE) révén került szoros munkakapcsolatba.

Ajánlók:

É. Kiss Katalin, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kenesei István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Thomas Alexander Szlezák

1940-ben született Budapesten, gyermekként hagyta el szüleivel Magyarországot. Németországban végezte egyetemi tanulmányait, és ott volt egyetemi tanár 2006-os nyugdíjazásáig.

A nemzetközi Platón-kutatás egyik vezető alakja, számos könyve és tanulmánya után jelentős kötetben foglalta össze idevágó kutatásai eredményeit. Kutatásainak köre azonban jóval szélesebb, felöleli Homéroszt, a görög tragédiát, Arisztotelészt, Plótinoszt is, és fontos könyvet írt arról, hogy mit köszönhet az európai kultúra a görögöknek. Szlezák professzor az 1980-as évek közepe óta áll kapcsolatban Magyarországgal, többször járt Magyarországon, tartott szemináriumokat magyar egyetemi hallgatóknak, előadást az Akadémián.

Ajánlók:

Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Maróth Miklós, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Ritoók Zsigmond, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Benkő Elek

1954-ben született Kolozsváron. 2003 óta az MTA doktora, 2016-tól levelező tagja. Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézetében kutató professzor. Szűkebb szakterülete a középkori Magyarország régészete és története.

A magyar középkori régészet vezető kutatója, a tudományos élet aktív szervezője. Kiemelkedőek *A középkori Keresztúr-szék régészeti topográfiája* című műve, valamint a középkori Székelyföld mezővárosairól, bronzművességéről, az udvarházakról és a nemességről, a harangöntésről és a zarándokjelvényekről, illetve a rovásírásról (társszerzőkkel) írt könyvei. Külön említendő részvétele és szerkesztői munkája *A középkor és a kora újkor régészete Magyarországon* és az *In medio regni Hungariae* című tanulmánykötetben. Külső alapító tagja az ELTE régész doktori iskolájának, 2012 óta önálló doktorátusvezető romániai egyetemeken. Kuzsinszky Bálint-éremmel, Ipolyi Arnold- és Entz Géza-díjjal tüntették ki. Székelykeresztúr város díszpolgára.

Ajánlók:

Bálint Csanád, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Galavics Géza, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Szabó Miklós, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kövér György

1949-ben született Hajdúböszörményben. 2016-tól az MTA levelező tagja. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Történeti Intézet Gazdaság- és Társadalomtörténeti Tanszék professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a gazdaság- és társadalomtörténet.

2016, vagyis levelező taggá választása óta is lankadatlan a tudományos munkássága, ezt egészében 14 könyv (ebből három idegen nyelvű) és 235 MTMT-ben regisztrált publikáció (a h-indexe 16) fejezi ki beszédes módon. Iskolateremtő tudósként ma is ő vezeti az ELTE Társadalom- és Gazdaságtörténeti Doktori Programot. Sokrétű tudományos munkássága felöleli a gazdaság- és társadalomtörténet, valamint a historiográfia területét. Számos szakmai szervezet vezetője volt a múltban, és ma is több akadémiai bizottság tagja. Összinte meggyőződéssel javasoljuk a nemzetközi rangú iskolateremtő tudós megválasztását az MTA rendes tagjává.

Ajánlók:

Frank Tibor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Orosz István, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNlja

Demetrovics Zsolt

1971-ben született Budapesten. Az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar Pszichológiai Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a pszichológia.

A szenvedélybetegségek pszichológiai alap kutatásában és a társadalomtudományokkal ötvözött alkalmazott kutatásában nyújt átütő teljesítményt. Korán felfutó, közel 30 éves munkásságát jellemzi az addiktológia pszichológiai elmélyítése, korábban nem vizsgált populációk és mellőzött jelentkezési formák bevonása a kutatások látókörébe, különös tekintettel a hazai droghasználati mintázatok jellegzetességeire, valamint az új pszichoaktív szerek terjedésére. Hazai és nemzetközi szerepének meghatározó vonása a viselkedési addikciók bevonása a tudományterület rendszeres és komparatív vizsgálataiba. Nemzetközi szerepét tükrözi a 2016-ban megszületett International Society for the Study of Behavioral Addictions nemzetközi tudományos társaság elnöki posztja. Önálló és szerkesztett kiadványainak, többszerzős, impaktfaktoros közleményeinek gazdagsága szembeötlő (impaktfaktora 811, a rá vonatkozó idézetek száma 6900, h-indexe 42). Nagy hatású oktató, témavezetésével 20 fő szerzett PhD-fokozatot. 2014–2021 között az ELTE PPK dékánja, 2016–2021 között a Pszichológiai Doktori Iskola vezetője. Kiemelkedő és elismert kutatómunkáján, valamint sokrétű egyetemi oktatói, vezetői tevékenységén túlmenően az elmúlt években kiemelkedően po-

zítív szerepet játszott a pszichológus szakma összképének alakításában, nagyban segítette kortársai és a fiatalabb generációk szakmai munkáját és előrehaladását, a szakmai közéleti fórumok felfrissülését és harmonikus működését.

Ajánlók:

Csépe Valéria, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Frank Tibor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Glatz Ferenc, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Hunyady György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Farkas Katalin

1970-ben született Budapesten. Az MTA doktora. A Central European University (Bécs, Ausztria) egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az elmevilág és ismeretelmélet.

Írásai a nemzetközi irodalomban megkerülhetetlen hivatkozási pontok a mentális tartalmak külső és belső meghatározásáról folytatott vitában. A kortárs analitikus filozófiában az intencionalitást a fenomenális tulajdonságokból eredeztető iskola jelentős képviselőjeként jegyzik. Az észlelési tapasztalat természetéről szóló vitákban az úgynevezett konstruktivista elmélet fő kortárs képviselőjeként hivatkoznak rá. Alapító tagként, majd tanszékvezetőként fontos szerepet játszott a CEU-n a filozófia szak megteremtésében (amely évek óta a világ legjobb 100 filozófiaprogramjában szerepel). 2012 óta az Academia Europaea tagja, 2020 óta a European Society for Analytic Philosophy elnöke.

Ajánlók:

Kelemen János, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Radnóti Sándor, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Hermann Róbert

1963-ban született Székesfehérváron. Történész, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese, egyben a Károli Gáspár Református Egyetem professzora és Történettudományi Doktori Iskolájának vezetője, valamint a Veritas Intézet témacsoport-vezetője. Szűkebb szakterülete az

1848–49-es forradalom és szabadságharc hadtörténete, Görgei Artúr élete és emlékezete.

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc termékeny és elismert kutatója. Egyetemi doktori disszertációjában, melyet 1995-ben védett meg, az 1849-es abrudbányai tragédiáról és Hatvani őrnagy abban játszott szerepéről értekezett, új forrásokat is bevonva elemzésébe 2009-ben 100 százalékos támogatással elfogadott akadémiai doktori disszertációját pedig a honvédseregről és annak fővezéreiről írta. A két időpont között a szabadságharc számos részletének feldolgozásával gyarapította ismereteinket, és közel félezer oldalon megírta annak modern szellemű, átfogó katonai történetét is (*1848–1849. A szabadságharc hadtörténete*, 2001). Az utóbbi években érdeklődése kiegészült a hadtörténetírás történetével, továbbá Görgei Artúr életpályájának vizsgálatával. 2021 nyaráig 879 közleménye jelent meg, amelyekre 753 független hivatkozást kapott.

Ajánlók:

Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Frank Tibor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Orosz István, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Lővei Pál

1955-ben született Budapesten. 1974–1979 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi és Bölcsészettudományi Karain tanult, ritkaságszámba menő matematikus-művészettörténész szakpárosítással. 1981-ben szerzett művészettörténetből egyetemi doktori címet, 1997-ben pedig művészettörténeti PhD-t. 2010 óta az MTA doktora. Szakterülete: középkori kőfaragás, síremlékek, kőanyagok; a műemlékvédelem elmélete és módszerei.

Egyik legszélesebb látókörű magyar művészettörténész, aki a művészet több ágára és korszakára kiterjedő tudását alapvetően a műemléki terület kutatójaként szerezte. Biztonsággal mozog a középkori építészet, a kőfaragás, valamint a műemlékvédelem történetének, metodikájának és gyakorlatának világában. Doktori dolgozata a középkori magyarországi síremlékek *corpusa*, egyben a magyar és közép-európai történelem másképp el nem érhető információinak gazdag tárháza is. Méltán tartja őt a nemzetközi szakma a terület közép-európai specialistájának. Pályájának kiemelkedő vonása az interdiszciplinaritás, nyitottsága a genealógia, a heraldika, az archontológiai kutatások felé, amelyet a modern természettudomány képviselőivel nagyon eredményes együttműködés egészít ki a középkori „vörösmárvány” emlékek kőanyagának izotópos geokémiai vizsgálatában. A kö-

zép-európai térség gótikus és reneszánsz kőfaragványainak anyagvizsgálatával lehetővé vált a kőbányák földrajzi elhelyezkedésének meghatározása, ami új horizontot nyitott a gazdaság- és művészettörténeti kutatásban. Módszertani következetességének eredményeit újabban a BTK Középkori Magyar Gazdaságtörténet „Lendület” Kutatócsoportja „fedezte fel”; a velük való együttműködés inspirálja kutatásainak *Porfir, kő, márvány. Kőanyagok, kőfaragók, kőberakások a középkori Magyarországon (Művészettörténet és gazdaságtörténet)* c. monografikus összegezését. Munkássága a modern magyar művészettörténet-írás egyik leginkább figyelemre méltó példája.

Ajánlók:

Benkő Elek, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Galavics Géza, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya*
Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Radnóti Sándor, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Solymosi László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Tomka Béla

1962-ben született Salgótarjánban. Az MTA doktora. Történész, a Szegedi Tudományegyetem egyetemi tanára. Szakterülete Európa 20. századi története.

A Szegedi Tudományegyetemen 1989 óta dolgozik, jelenleg a Jelenkortörténeti Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, a Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program és 2019 nyara óta az MTA–SZTE–ELTE Globalizációtörténeti Kutatócsoport vezetője. 1992 óta az *Aetas* történettudományi folyóirat szerkesztőségi tagja. 2010-től az amszterdami székhelyű International Social History Association elnökségi tagja. 2016 óta a Hajnal István Kör Társadalomtörténeti Egyesület elnöke.

A bank-ipar viszonyt a hagyományos finánctóke-tézissel szemben újraértékelő PhD-disszertáció után (*Érdek és érdektelenség: a bank-ipar viszony a századforduló Magyarországon, 1892–1913*, 1999) ő írta az első modern szemléletű magyar banktörténeti összegzést. A századfordulótól fordult érdeklődése az összehasonlító kelet-európai társadalomtörténeti kutatás felé. A családfejlődésről, a szociálpolitikáról, a jóléti államról (*Welfare in East and West: Hungarian Social Security in an International Comparison, 1918–1990*, 2004) szóló monográfiák eredményeit

* Lővei Pál levelező tagságra jelölése, épp úgy, mint 2018-ban, most is Marosi Ernő akadémikussal közös egyetértésben és megfogalmazásban történt. Ám betegsége, majd halála (2021. július 9.) már nem tette lehetővé, hogy az ajánlást ő is ellássa kézjegyével.

az interdiszciplináris látásmód jegyében összegezte *A Social History of Twentieth-Century Europe* (2013) című, az egész kontinens társadalomtörténetét átfogó szintézisében. Legújabb munkájában a fogyasztás és az életminőség 1945 utáni alakulását vizsgálta (*Austerities and Aspirations: A Comparative History of Growth, Consumption and Quality of Life in East Central Europe since 1945*, 2020).

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kövér György, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Orosz István, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Rainer M. János, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Tusor Péter

1967-ben született Gödöllőn. 2014 óta az MTA doktora. Tudományos tanácsadó, az MTA–PPKE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport vezetője; a Pázmány Péter Katolikus Egyetem habilitált docense. Szűkebb szakterülete a kora újkor és az egyháztörténet.

Vizsgálatainak középpontjában a 17. századi történelem egyház/diplomácia/politika-, illetve művelődéstörténeti jellegű kutatása áll. Főleg a kora újkori pápaság és Magyarország sokdimenziós kapcsolatrendszerét tárja fel. Latin nyelvi és paleográfiai felkészültsége, bécsi, itáliai levéltárakra is kiterjedő forrásismerete feltáró és alapkutatási jelleget ad történészi munkásságának. A történettudomány klasszikus és modern módszereit egyaránt hasznosítja. Kutatási eredményei többek között módosították az irodalomtudomány Gyöngyösi-kánonját és a Pázmány-ikonográfiát. A 17. századi magyar egyházi elitre irányuló életrajzi kutatásai a vatikáni forrásanyag alapján jelentősen bővítették ismereteinket a kora újkori magyar történelemről. A pápaság- és egyháztörténet 1500–1950 közötti intézményi jogfolytonosságának köszönhetően egyaránt hozzáértően dolgoz fel késő középkori, illetve 19–20. századi témákat is. Tudományszervezési képességeit két általa alapított és szerkesztett tudományos szakkönyvsorozat bizonyítja (*Collectanea Vaticana Hungariae*, 2004– és *Collectanea Studiorum et Textuum*, 2015–; open access: institutumfraknoi.hu). A 2012-ben az MTA Lendület Program keretében alapított, 2017-től az MTA támogatott kutatóhelyi program keretei közt működő, jórészt korábbi egyetemi tanítványaiból álló kutatócsoportja a névadó Fraknói Vilmos egyháztörténeti munkásságát folytatja. Egyúttal igyekszik ellátni az MTA 1948-ban megszüntetett Római Történeti Intézeti Bizottsága feladatait.

Ajánlók:

Bálint Csanád, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Solymosi László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Robin I. M. Dunbar

1947-ben született Liverpoolban (Egyesült Királyság). Brit antropológus és evolúciós pszichológus, PhD, a University of Oxford Department of Experimental Psychology egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a főemlősök, ezen belül az ember társas gondolkodásának kutatása.

„Társas agy” elméletében az emberré válás döntő mozzanata a társakra vonatkozó érzelmi és tudásrendszerek megjelenése. Megmutatta, hogy a főemlősöknél összefüggés van a neokortex arány és az együtt élő csoportok nagysága között, ami a humán csoportok méretére az ún. Dunbar-számot adja. A különböző méretű emberi kapcsolati hálók összefüggenek az érzelmi beruházással, a ráfordított idővel, az empátiával és a társas emlékezeti működésekkel; biológiai korrelátumaik az endorfinrendszer, az amigdala és a szociális agyterületek. Dunbar a kapcsolatok egyéni eltéréseit, a modern technológiai kapcsolattartás és az evolúciós örökség kölcsönhatását is tisztázta.

Ajánlók:

Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Nyíri J. Kristóf, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Anssi Halmesvirta

1956-ban született a finnországi Kiuruvesiben. Történész, a University of Jyväskylä professor emeritusa. Szakterülete Európa újkori története és a hungarológia.

Korszakának és témáinak nemzetközileg elismert kutatója. 1995 és 2014 között az egyetemén belüli Hungarológia Intézet, 1999–2001-ben a Történeti Intézet igazgatóhelyettese, 2001-től 2016-ig a Nemzetközi Hungarológiai Társaság vezetőségi tagja volt. Eredményei közül kiemelkedik a finn nép és kultúra brit megíté-

lésének feltárása; Finnország történetének magyar nyelvű bemutatása; valamint Kádár János és Urho Kekkonen 1956 és 1989 közötti politikájának összehasonlítása. Utolsó nagy munkájában Bibó István szellemi örökségének feltérképezésére vállalkozott.

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kövér György, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Frank András

1948-ban született Budapesten. Az MTA levelező tagja, matematikus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Matematikai Intézete emeritus professzora. Fő kutatási területe a kombinatorikus optimalizálás.

Az 1998-as Nemzetközi Matematikus Kongresszuson meghívott előadó volt. Úttörő módon oldotta meg a négyzetrácson adott pontpárok élfüggetlen utakkal összekötésének (a VLSI-tervezésben fontos) problémáját. Alapvető Tardos Évával közös eredménye: minden polinomiális időben megoldható kombinatorikus optimalizálási feladat erősen polinomiális időben is megoldható. Teljesen új utat nyitottak minimax tételei és algoritmusai optimalizálási feladatok súlyozatlan esetére. Az egyik legsikeresebb hazai iskolateremtő matematikus. Levelező taggá választása óta tanítványaival és Murota Kazuo (Kazuo Murota) neves japán matematikussal számos fontos cikket publikált.

Ajánlók:

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Komjáth Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Sárközy András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Páles Zsolt

1956-ban Sátoraljaújhelyen született. 2001-ben lett az MTA doktora, 2016-ban az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem Analízis Tanszékének egyetemi

tanára, a Matematika- és Számítástudományok Doktori Iskolájának a vezetője. Szűkebb szakterülete a matematikai analízis és az operációkutatás.

240 dolgozatában nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeket ért el. 1 könyvet, 3 konferenciakötetet szerkesztett, több rangos konferenciát szervezett. Munkáira több mint 2000 független hivatkozást kapott. Vezetése mellett tízen szereztek PhD-fokozatot. Levelező taggá választása óta 38 tudományos dolgozata jelent meg. Ezeknek a fele közepek egyenlőségi, illetve homogenitási problémáival és az invariancia egyenlet megoldásával foglalkozik. A Hardy-egyenlőtlenség általános közepekre való kiterjesztésében elért új eredményei úttörő jellegűek. Számos dolgozatában a konvexitás fogalmát általánosította különböző situációkban. Eredményei elismerésül 2014-ben Széchenyi-díjjal tüntették ki.

Ajánlók:

Daróczy Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Győry Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Kátai Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Stipsicz András

1966-ban született Budapesten. Az MTA levelező tagja, a Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet kutatóprofesszora és igazgatója. Kutatási területe a differenciáltopológia, azon belül az alacsony (legfeljebb négy) dimenziós terek vizsgálata.

Legfontosabb eredményeit négydimenziós sokaságok sima struktúráinak konstruálásában és háromdimenziós sokaságok kontaktstruktúráinak vizsgálatában érte el. Ezek szorosan kapcsolódnak a háromdimenziós euklideszi térben lévő csomók tulajdonságaihoz. Az ilyen csomókra talált (Ozsváth Péter és Szabó Zoltán társszerzőségével) egy könnyen kezelhető, a csomóról sok érdekes tulajdonságot leíró invariáns. Ezen invariáns jól illeszkedik korábbi, három-sokaságok és csomók Heegaard–Floer-invariánsait alkalmazó kutatásaihoz.

A Lendület, ERC Advanced Grant és Élvonal pályázatok által támogatott kutatócsoportjában számos fiatal kutatót vezetett be ebbe a nemzetközi érdeklődés homlokterében lévő témába.

Ajánlók:

Babai László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szűcs András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Buczolich Zoltán

1961-ben született Budapesten. Az MTA doktora címet 2007-ben nyerte el. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a valós analízis, az ergodelmélet, a dinamikus rendszerek és a multifraktál-analízis.

2005-ben megoldotta az akkor már 40 éve nyitott, ún. gradiensproblémát. Megmutatta, hogy egy nyílt halmaznak egy többváltozós függvény gradiense általi inverz képe lehet nemüres és nullmértékű. Konstrukciójának egészen újszerű módszere később önálló kutatások tárgya lett, és számos más területen is alkalmazásra lelt. Rendkívül jelentősek a $\sum f(nx)$ sor majdnem mindenütt konvergenciájára és ennek általánosításaira vonatkozó vizsgálatai; e témában írt dolgozatai számos régi és nehéz problémát oldanak meg. Ugyancsak kiemelkedőek a nem konvencionális ergodikus közepekre vonatkozó eredményei. Egy régi nevezetes sejtést megcáfolva sikerült olyan nulla Banach-sűrűségű sorozatot konstruálnia, amely L_1 -beli függvények ergodikus közepeinek majdnem mindenütt való konvergenciáját biztosítja. Különösen jelentős a 2010-ben Daniel Mauldinnal közösen írt és az *Annals of Mathematics*-ben megjelent 50 oldalas dolgozata, amely megoldja Jean Bourgain L_1 -függvények négyzetek mentén vett ergodikus közepek konvergenciájára vonatkozó problémáját. Kitüntetései: Rényi Kató-díj (1985), Grünwald Géza-díj (1987), Alexits György-díj (1994), Akadémiai Díj (2020).

Ajánlók:

Frank András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Komjáth Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Ruzsa Z. Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Györi Ervin

1954-ben született Kaposváron. 1994 óta a matematikai tudomány doktora. A Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadója, osztályvezetője, a diszkrét matematika világszerte elismert kutatója.

Sokoldalú matematikus, sok területen ért el áttörést. Lovász Lászlóval párhuzamosan bebizonyította egy híres tételt k -összefüggő gráfok összefüggő részekre bontásáról. Nevezetes nehéz minimax tételt bizonyított intervallumokról. Negyed évszázados Erdős-problémát oldott meg adott élszámú gráfok éldiszjunkt háromszögei számára vonatkozóan, majd 26 évvel később az ezt követő Erdős-sejtést. Extremális hipergráfelméletben új, hatékony módszereket dolgozott ki, amit ő és mások is azóta már sok cikkben eredményesen alkalmaznak. Aszimptotikus pontossággal határozta meg ötszögek Turán-számát 3-uniform lineáris hipergráfokban. Társszerzőivel az Erdős–Gallai-tétel hipergráf általánosításait bizonyította.

Összesen több mint 120 tudományos dolgozata jelent meg, amelyekre 1500-nál több független hivatkozást kapott. Aktivitását mutatja, hogy 2019 óta 25 tudományos folyóiratcikket írt, ezek közül hét Q1-es folyóiratban jelent meg, 18 másik pedig az ArXiv tanúsága szerint megjelenésre vár.

Tucatnyi volt tanítványa már elismert kutató. Az elmúlt 3 évben öt doktorandusza végzett, jelenleg is háromnak témavezetője. Kitüntetései: Rényi Kató-díj (1976), Grünwald Géza-díj (1983), Rényi Alfréd-díj (1993), Akadémiai Díj (2013), Magyar Érdemrend Tisztikereszt (2015), Szele Tibor Emlékérem (2018).

Ajánlók:

Bollobás Béla, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Detrovics János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Frank András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Frankl Péter, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Füredi Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Ruzsa Z. Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Sárközy András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tardos Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Hajdu Lajos

1968-ban született Debrecenben. 2011 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Matematikai Intézetének egyetemi tanára, korábban 8 évig igazgatója. Szakterülete a számelmélet és a diszkrét tomográfia.

130 dolgozatában komoly nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeket ért el. Rendkívül széles látókörű kutató. Bertók Csanáddal elsőként dolgozott ki egy hatékony eljárást háromnál több tagú S-egység egyenletek megoldására a racionális esetben, ezzel váratlan áttörést érve el egy rendkívül fontos, sokak által vizsgált, számos jelentős alkalmazással bíró területen (*Mathematics of Computation*, 2016). Pierre de Fermat, Leonhard Euler, Erdős Pál és mások tételeit jelentős mértékben kiterjesztve, Győry Kálmánnal és Pintér Ákossal megmutatta, hogy a $k < 35$ tagú számtani sorozatok tagjainak szorzata nem lehet teljes hatvány (*Compositio Mathematica*, 2009). Erdős, Szemerédi Endre, Enrico Bombieri, Andrew Granville, Pintz János és mások eredményeihez kapcsolódva Tengely Szabolccsal meghatározta az aszimptotikusan legtöbb n -edik hatványt tartalmazó számtani sorozatokat (*The Ramanujan Journal*, 2021). Rob Tijdemannal lerakta a diszkrét tomográfia algebrai alapjait (*Journal für die reine und angewandte Mathematik*, 2001). Munkáira több mint 800 független hivatkozást kapott. Meghívottként számos rangos nemzetközi konferencián adott elő. Élvonalbeli hazai és külföldi matematikusokkal dolgozik, társszerzői száma 55. Fontos pozíciókat tölt be az MTA és a Bolyai Társulat különböző testületeiben. Számos tehetséges fiatalot indított el a tudományos pályán. Legfontosabb díjai: Turán Pál-díj (2008), Akadémiai Díj (2017), Mestertanár aranyérem (2019).

Ajánlók:

Győry Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Sárközy András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Molnár Lajos

1964-ben született Kemeccsén. Az MTA doktora. Matematikus, tanszékvezető egyetemi tanár a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Analízis Tanszékén, félállású egyetemi tanár a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. Szűkebb szakterülete a funkcionálanalízis és a lineáris algebra.

Megőrzési problémákkal, megőrzési transzformációk (bizonyos mennyiségeket, elemeket, relációkat, műveleteket stb. megőrző leképezések) meghatározásával foglalkozik. Alapvető szerepe van abban, hogy a terület fő kutatási irányát jelenleg a nemlineáris megőrzési transzformációk vizsgálata képezi. Eredményeit az összetettség jellemzi, távol eső, főként analitikus és algebrai eszközöket kombinál. Wigner Jenőnek a kvantummechanikai szimmetria transzformációkat leíró alapvető tételére merőben új bizonyítást adott, ami annak messzemenő általánosításait tette lehetővé (például: *Journal of Functional Analysis*, 2002). A *Proceedings of the American Mathematical Society*-ben megjelent 2002-es cikkében függvény- és operátoralgebrákra azt a meglepő észrevételt tette, hogy az algebra automorfizmusok linearitási és multiplikatív tulajdonsága egyetlen numerikus megőrzési tulajdonsággal helyettesíthető: a szorzatok spektrumának megőrzésével. Ennek hatására több kutatócsoport kezdett el dolgozni a függvényalgebrai kiterjesztéseken. Az MTA doktori értekezése eredményeinek súlyát jelzi, hogy azt megjelentette a Springer (*Lecture Notes in Math*, 2007). 165 tudományos dolgozatára 1744 független hivatkozást kapott. Számos kiváló fiatalot vont be kutatásaiba. Vezetésével 5 PhD-fokozat született. Kitüntetései: Grünwald Géza-díj (1992), Erdős Pál-díj (1999), Akadémiai Díj (2011).

Ajánlók:

Daróczy Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Fritz József, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Gyimóthy Tibor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Kátai Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Páles Zsolt, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pach János

1954-ben született Budapesten. Az MTA doktora 1995 óta. A Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet tudományos tanácsadója, szűkebb szakterülete a kombinatorikus és algoritmikus geometria, a geometriai gráfelmélet.

A kombinatorikus és algoritmikus geometria egyik legtekintélyesebb kutatója a világon. Gráf- és hipergráfelméleti módszereket alkalmaz az algoritmikus geometriában és a robotikában. A geometriai gráfok elméletének iskolateremtő kutatója. 21 PhD-diákja közül több nemzetközi hírű kutató lett. 310 dolgozatot, 3 monográfiát írt, amelyeket angoloról kínaira, japánra és oroszra is lefordítottak.

Jacob Foxszal és Andrew Sukkal bebizonyította az Erdős–Hajnal-sejtést korlátos VC-dimenziós gráfokra (*SoCG*, 2017). Tardos Gáborral megválaszolta az epszilon-hálók elméletének egyik alapkérdését (*Journal of the American Mathematical Society*, 2013). A regularitási lemma kiterjesztésével bebizonyította nevezetes geometriai szelekciós tételét (*Computational Geometry*, 1998). Hubert De Fraysseix-vel és Richard Pollackkal felfedezte a síkgráf-reprezentáció egyik alaptételét (*STOC*, 1988).

Témaköre vezető folyóiratának (*Discrete & Computational Geometry*) társszerkesztője és 11 további nemzetközi folyóirat bizottsági tagja. Meghívott előadó a Matematikusok Világkongresszusán 2014-ben. Plenáris előadó az Európai Matematikai Kongresszuson (2021), az Amerikai, Német, Svájci, Edinburghi és Brit Matematikai Társaságok éves közgyűlésein (1996, 2003, 2011, 2016, 2019) és a EuroCombon (2009). 1990-ben Ford-díjas. 1993-ban Rényi-díjat, 1998-ban Akadémiai Díjat, 2019-ben Szele-díjat kapott. ACM Fellow (2012), AMS Fellow (2015), az Academia Europaea tagja (2014).

Ajánlók:

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Füredi Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Györy Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Juhász István, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Komjáth Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Némethi András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Stipsicz András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szűcs András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tardos Gábor, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Tusnády Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szekelyhidi László

1952-ben Budapesten született. 1994-ben lett az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Analízis Tanszékének egyetemi tanára volt 2015-ös nyugdíjazásáig. Szakterülete a harmonikus analízis és a hipercsoportok.

163 dolgozatában nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeket ért el. 4 monográfiát, 3 szakkönyvet és 4 egyetemi jegyzetet publikált, több rangos konferencia szervező-, illetve tudományos bizottságának volt tagja. Munkáira több mint 1700 hivatkozást kapott, melyekből több mint 750 független. Vezetésével öten szereztek PhD-, illetve kandidátusi fokozatot. Leírta a lineáris függvényegyenletek általános megoldásait, ezzel egységes elméletbe foglalva számos klasszikus függvényegyenlet tárgyalását. A stabilitáselméletben elsőként alkalmazott invariáns közepeket, ezzel új kutatási irányzatot indított, és alapvető stabilitási eredményeket igazolt. Megalapozta a konvolúció típusú függvényegyenletek spektrálszintézisen alapuló modern elméletét. Ellenpéldát adott R. J. Elliott hibás tételére, mellyel a spektrálszintézis kutatásának adott új lendületet. A spektrálszintézissel kapcsolatban megfogalmazott sejtését (Laczkovich Miklóssal közösen) igazolta, leírva azon kommutatív csoportok osztályát, melyen az igaz. Leon Ehrenpreis annihilátor módszerét kiterjesztve új bizonyítást adott M. Lefranc spektrálszintézis-tételére, és jellemezte a spektrálszintézissel rendelkező varietásokat (Bettina Wilkensszel közösen), valamint általánosította Ehrenpreis Principal Ideal Theorem tételét. Megalapozta a szférikus spektrálszintézist, mellyel kiterjesztette L. Schwartz klasszikus tételét többváltozós függvényekre. Megalapozta a függvényegyenletek és a spektrálszintézis elméletét hiper csoportokon.

Ajánlók:

Daróczy Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Kátai Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Páles Zsolt, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tóth Bálint

1955-ben született Kolozsváron (Románia). Az MTA doktora, matematikus, munkahelyei a Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet és a University of Bristol. Szűkebb szakterületei a valószínűségszámítás, a sztochasztikus folyamatok és a statisztikus fizika.

Rendkívül eredeti, kiemelkedő eredményeket ért el a Brown-mozgás dinamikai elméletében, a bolyongások, a klasszikus és kvantumstatisztikus fizika és a hidrodinamikai határátmenet elméletében; diffúzív és szuperdiffúzív határeloszlásokat bizonyított determinisztikus dinamikákban és fizikai motivációjú bolyongásokban; úttörő határeloszlásokat igazolt anomális skálázással hosz-

szú memóriájú bolyongásokra és diffúziókra; kezdeményezte és kidolgozta a Brown-háló (Brownian Web) elméletét (az eredményt társszerzője, Wendelin Werner Fields-érem laudációja jelentős áttörésként említi); levezette a hiperbolikus hidrodinamikai határátmenet Euler-egyenleteit többkomponensű rendszerekre a lökéshullámok tartományában; kvantum spinrendszerek véletlen permutációkkal történő reprezentációit adta, megfogalmazta a nevezetes Long Cycle Conjecture-t. Színvonalas, szakmailag színes, stabilan fejlődő sztochasztika tan-székét hozott létre a BME-n, remek tanítványai vannak. Nemzetközi elismertsége kimagasló. Alapvető szerepe van a Rényi-iskola 21. századi megújulásában, nemzetközi rangjának megőrzésében.

Ajánlók:

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Csiszár Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Erdős László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Fritz József, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
 Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Lovász László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Némethi András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Simonovits Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Stipsicz András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
 Tusnády Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Gyöngy István

1951-ben született Budapesten. Kandidátusi fokozatát 1981-ben szerezte. 1995 óta az Edinburghi Egyetem oktatója, 18 éve professzori fokozatban. Szűkebb szakterülete a sztochasztikus analízis, a sztochasztikus differenciálegyenletek és a parciális differenciálegyenletek elmélete. Brit–magyar kettős állampolgár.

A Skót Tudományos Akadémia (Royal Society of Edinburgh) tagja, a Heriot-Watt University tiszteletbeli professzora. Legfontosabb eredményeit a fenti területeken és ezeknek a sztochasztikus szűrőkre és a sztochasztikus kontrollalmé-

letre történő alkalmazásában érte el. Legjelentősebb dolgozatait a *Probability Theory and Related Fields* (1996), a *Potential Analysis* (1999) és a *Stochastic Processes and Their Applications* (1998) lapokban publikálta, az 1986-ban a *Probability Theory and Related Fields*ben megjelent munkája a pénzügyi matematika területén tankönyvek, egyetemi kurzusok anyaga (Gyöngy-formula), és pénzügyi alkalmazásáért Dilip Madan „Quant of the Year” kitüntetésben részesült tíz éve.

Ajánlók:

Györy Kálmán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Székely J. Gábor

1947-ben született Budapesten. A matematikai tudományok doktora. Az amerikai National Science Foundation programigazgatója. Szűkebb szakterülete a matematikai statisztika.

Legnagyobb hatású tudományos ötletei az ún. távolságkorreláció és az adatenergia fogalmainak bevezetése. Ezek sok alkalmazásra adnak lehetőséget, a gyógyszercégek a gyakorlatban is használják. Az ezekről szóló cikkek a *Google Scholar* szerint 1800, illetve 800 idézetet kaptak. Az algebrai valószínűség témaköréből 1988-ban Ruzsa Imrével fontos könyvet publikált. Plenáris előadó volt a Joint Statistical Meetingen (Baltimore, 2017), a világ legnagyobb statisztikustalálkozóján. Az International Statistical Institute (1996), az American Statistical Association (2000) és az Institute of Mathematical Statistics (2010) Elected Fellow-ja.

Ajánlók:

Gyórfi László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Ruzsa Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Tusnádgy Gábor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Ifj. Székelyhidi László

1977-ben született Debrecenben. PhD-fokozatát a Lipcsei Egyetemen szerezte 2003-ban, majd 2011-ben ugyanitt lett egyetemi tanár és tanszékvezető. Kutatási témája a parciális differenciálegyenletek területéhez, ezen belül a rugalmasságtani és a hidrodinamikai egyenletek matematikai elméletéhez tartozik.

A hidrodinamikában fontos Euler-egyenletrendszerrel kapcsolatos munkássága kiemelkedő. Ezen egyenletrendszer a Navier–Stokes-egyenlet egy határeseté, és ideális folyadékok viselkedését írja le. Székelyhidi igazolta Lars Onsager kémiai Nobel-díjas kutató ezzel az egyenletrendszerrel kapcsolatos sejtését. Munkája elismeréseként 2014-ben Szöulban az ICM2014, 2021-ben a 8ECM kongresszusok meghívott előadója volt, 2018-ban pedig a német tudományos élet kiemelkedő elismerését, a Leibniz-díjat kapta meg. Székelyhidi többször látogatott el Magyarországra, előadás-sorozataival az oktatásba is bekapcsolódott. Így a matematika fontos területe az ő segítségével is igénybe véve tud hazánkban fejlődni.

Ajánlók:

Bárány Imre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Daróczy Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Domokos Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Erdős László, az MTA külső tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Fritz József, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Major Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Páles Zsolt, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pintz János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Stipsicz András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Szendrei Ágnes

1953-ban született Szegeden. 1993-ban lett a matematikai tudományok doktora. A University of Colorado (Boulder, USA) professzora. Szakterülete az általános algebrák elmélete.

Fontosabb kutatási területeinek vezető kutatója, ezek a véges algebrák szerkezete lokális viselkedés alapján, klasszikus struktúrákra vonatkozó kérdések, általános kommutátorelmélet, véges algebrák klasszifikációja invariánsok se-

gítségével (k-értékű logikák elmélete) és véges algebraikra vonatkozó algoritmi-
kus kérdések. 86 dolgozat és 1 monográfia szerzője, 25 nemzetközi konferencia
plenáris előadója. Aranygyűrűs doktor. A hazai matematikai élettel való kap-
csolata példaértékű: a szegedi *Acta Scientiarum Mathematicarum* szerkesztő-
je, pályázatok aktív közreműködője és bírálója, közös kutatásokban vesz részt,
jegyzeteit az egyetemeken használják, matematikát népszerűsítő cikkeket írt a
KÖMAL-ba.

Ajánlók:

Daróczy Zoltán, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Hatvani László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Krisztin Tibor, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Páles Zsolt, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Sárközy András, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Totik Vilmos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLIJA

Alexander Lubotzky

1956-ban született Tel Avivban (Izrael). A jeruzsálemi Héber Egyetem matema-
tikai intézetének professzora. Kutatási területe a csoportelmélet és ennek a mate-
matika különböző ágaiban való alkalmazásai.

Több mint 150 cikk és 4 monográfia szerzője. Számos témában ért el alapvető
jelentőségű eredményeket: expander gráfokkal kapcsolatban, a részcsoport-növe-
kedés és a kongruencia-részcsoport probléma témájában (például pontos aszimpt-
totikát adott a moduláris csoport kongruencia-részcsoportjainak számára). Be-
vezette a hatvány-teljes p -csoportok igen gyümölcsözőnek bizonyult fogalmát.
Bizonyította, hogy a véges klasszikus egyszerű csoportokat két véletlenül válasz-
tott elemük nagy valószínűséggel generálja. Szoros a kapcsolata a magyar mate-
matikusokkal, Pyber Lászlóval négy közös cikket publikált.

Háromszor nyert ERC Advanced Grantot. 2018-ban a Nemzetközi Matematikai
Kongresszus plenáris előadója volt.

Ajánlók:

Babai László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pálfy Péter Pál, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Pyber László, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Rónyai Lajos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Stipsicz András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Jan van Mill

1951-ben született Hardinxveldben (Hollandia). PhD-fokozatot 1977-ben nyert az amszterdami Free Universityn, ahol 2012-es nyugdíjazásáig tanított és kutatott, 1984-től professzorként. 2014-től a University of Amsterdam topológia professzora. 2004-től 2006-ig a Royal Dutch Society of Mathematicians elnöke. 2012-ben megkapta a legmagasabb holland polgári kitüntetését.

A topológiának geometriai és halmazelméleti területein is kiemelkedő eredményeket ért el. A topologikus terek homogenitási tulajdonságainak világviszonylatban vezető szaktekintélye. A Hajnal András és Juhász István nevével fémjelzett magyar halmazelméleti topológiai iskolával szoros kapcsolatot tart 1980 óta.

Ajánlók:

Demetrovics János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Juhász István, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Katona Gyula, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Komjáth Péter, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Pethő Attila, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Stipsicz András, az MTA levelező tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya
Szemerédi Endre, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Harrach Balázs

1952-ben született Mosonmagyaróváron. Az MTA levelező tagja. Az Állatorvos-tudományi Kutatóintézet korábbi igazgatója, jelenleg témacsoport-vezetője. Állatorvos, szűkebb szakterülete az állatorvosi virológia.

A hazai állatorvosi virológia molekuláris fejlesztésének iskolateremtő egyénisége. Vezetésével adenovírus gazdaváltásokat, új adenovírusok százait, parvo-, herpesz- és cirkovírusokat fedeztek fel, és megháromszorozták az adenovírus nemzetségek számát. Vezetésével a Nemzetközi Vírusrendszertani Bizottság albizottsága megháromszorozta a vírustaxonok szintjét, a fajok számát, és bevezette a Linné-féle fajneveket. Alelnöke a Magyar Bioinformatikai Társaságnak, korábban az MTA Bioinformatikai Osztályközi Bizottságának. EU-konzorciumokban génevktorokat fejlesztettek. Az *Acta Veterinaria Hungarica* (fő)szerkesztője. Összes impaktfaktor: 357, független idézet: >5000 (levelező tagsága óta: >3000), h-indexe 39.

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Horváth József, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Nagy Béla, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Solti László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Tóth Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Varga János, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Rajkai Kálmán László

1951-ben született Budapesten. Az *Agrártudományi Kutatóközpont* Talajtani Intézet kutató professor emeritusa, szűkebb szakterülete a talajfizika, a vízgazdálkodás és a (növényi) stresszkutatás.

Munkacsoportjával a növényi stressztűrés mértékét, a mikorrhiza gombát és szabadföldön a gyökéraktivitást mutatta ki az általa kidolgozott gyökérkapacitás módszerrel (*Biosystems Engineering*, 2017; *Plant and Soil*, 2020). A talaj víztartó képességének a levegőzött talajfelület nagyságától való függését számítógépes szimulációval mutatták ki, és az általa kidolgozott speciális mérési eljárás pedig igazolta (*Journal of Hydrology*, 2020). Jelentős szerepet vállal a tudományos utánpótlás nevelésében. Levelező taggá választása óta 18 tudományos közlemény szerzője, köztük három D1 és hat Q1 minősítésű. Közleményeire 1178 független hivatkozás érkezett, h-indexe 18.

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Hornok László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Neményi Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Németh Tamás, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Szendró Zsolt

1947-ben született Gödöllőn. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem professor emeritusa. Az MTA Agrártudományi Osztálya osztályelnök-helyettese, több bizottság tagja. Szűkebb szakterülete a kisállattenyésztés, ezen belül a nyúltenyésztés (szelekció, tartás, viselkedés és állatjólét, reprodukció, hústermelés és húsminőség).

Levelező taggá választása óta 8 D1, 11 Q1 és 10 Q2-es közleménye jelent meg. Vezetésével fontos megfigyeléseket tettek a nyulak tartásának az állatjólétre gyakorolt hatásáról. Megállapították, hogy szelekcióval hatékonyabban lehet a zsirtartalmat növelni, mint azt csökkenteni. Több gyógy- és fűszernövény esetében mutatták ki azok kedvező hatását a termelésre és a húsminőségre. Vizsgálták a hőstressz hatását a nyulakon. Bebizonyították, hogy már a fiatal szopósnyúl is képes szilárd takarmányt fogyasztani. Scopus-hivatkozásainak száma évente 100 és 250 közötti, h-indexe 19. Vezetésével 15-en szereztek PhD-fokozatot. Tanítványai és munkatársai közül négyen az MTA doktorai, öten egyetemi tanárok lettek.

Ajánlók:

Horn Péter, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Kovács Melinda, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Mézes Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Neményi Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Faragó Sándor

1953-ban született Pécsen. 2007 óta az MTA doktora. A Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar Vadgazdálkodási és Vadbiológiai Intézetének egyetemi tanára, korábban az Erdőmérnöki Kar dékánja, több ciklusban az egyetem rektora. Szakterülete a vadbiológia és vadgazdálkodás.

Elsőként foglalkozott a hazai fenntartható, természetközeli apróvad-gazdálkodással, bevezette annak tartamos monitoringalapú gyakorlatát (*Animal Biodiversity and Conservation*, 2012). Kidolgozta a tűzokvédelem ökológiai alapjait és hazai védelmi programját (*Game and Wildlife Science*, 2001). Nemzetközi hálózatba integrálva működteti a Magyar Vízivad Monitoringot (*Ornis Svecica*, 2010), kidolgozta az első nemzeti szintű vízivad-gazdálkodási tervet Európában (*Game and Wildlife*, 1997), amelynek unikális része a vízivad kíméleti területek hálózata. Összes publikációjának száma 707, közöttük 35 könyve, 55 könyvrészlete jelent meg. A publikációira kapott független hivatkozások száma 1168 (ebből idegen nyelvű 346). A Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola vezetője. Végzett doktorainak száma 16. Az MTA Közgyűlés doktor képviselője (2 ciklusban). Az Erdészeti Tudományos Bizottságnak több ciklusban alelnöke, 2 ciklusban elnöke. A Vadgazdálkodási Albizottság elnöke (1994–2020). A TIT Országos Elnökségének tagja (2010–). Több hazai és nemzetközi szakmai szervezet tagja, tisztségviselője. Szerkeszti a *Magyar Vízivad Közleményeket* és a *Magyar Apróvad Közleményeket*. Elismerései: Pro Silva Hungariae Díj (1999), Akadémiai Díj (2004), Gesellschaft für Wildtier- und Jagdforschung külső tag (2005), a Miskolci Egyetem tiszteletbeli doktora (2010), Magyar Érdemrend Középkeresztje (2015), Civitas Fidelissima Díj (2015).

Ajánlók:

Csáki Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Horváth József, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Mátyás Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Neményi Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Németh Tamás, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Fehér Attila Sándor

1960-ban született Budapesten. 2008 óta az MTA doktora és a Szegedi Biológiai Kutatóközpont tudományos tanácsadója, 2016-tól a Szegedi Tudományegyetem Növénybiológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára is. Az SZTE

Biológiai Intézetének általános igazgatóhelyettese. Kutatási területei a növényi molekuláris fejlődésbíológia és a mezőgazdasági biotechnológia, és azok innovációinak növénynemesítési alkalmazásai.

Magyarországon elsőként juttatott működő idegen gént közvetlen módon növényi sejtekbe (pl. *PCTOC*, 1991). Adaptálta és továbbfejlesztette a burgonya *in vitro* szövettenyésztési és genetikai módosítási módszereit, és számos vírusrezisztens, illetve fagyűrő burgonyavonalat hozott létre (MTA Ifjúsági Díj, 1992), amelyek közül néhány a hazai burgonyanemesítési programba is bevonásra került. A növények hatékony *in vitro* felszaporítására használt szomatikus embriogenezis nemzetközileg elismert szakértője (pl. *Plant Physiology*, 2002; *BBA*, 2015; *Frontiers in Plant Science*, 2019). Úttörő szerepe volt a hazai búzagenomikában (*Plant Cell Reports*, 2013; *Physiologia Plantarum*, 2010). Öt nemzetközi szabadalom társtulajdonosa. 115 tudományos közleményére eddig több mint 3100 független hivatkozást kapott. Fokozatot szerzett PhD-hallgatóinak száma 9,5.* Az SZTE Biológiai Doktori Iskolájának törzstagja, a biológiai habilitációs szakbizottság tagja. 15 éve vesz részt a *Plant Cell Reports* folyóirat szerkesztőbizottságának munkájában. Az MTA Mezőgazdasági Biotechnológiai Tudományos Bizottságának két cikluson át az elnöke volt. Négy cikluson keresztül volt az ERC „Biotechnology and Biosystems Engineering” StG panel tagja. Tagként vett/vesz részt OTKA-zsűrik, illetve az OTKA Élettudományi Kollégium munkájában és hazai agrárkutatóintézetek tudományos tanácsadó testületeiben.

Ajánlók:

Barna Balázs, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Mesterházy Ákos, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Dudits Dénes, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Gócza Elen

1965-ben született Székesfehérváron. 2014 óta az MTA doktora. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Genetika és Biotechnológia Intézet Állatbiotechnológia Tanszékének vezetője, tudományos tanácsadó, címzetes egyetemi tanár.

Az állat-biotechnológia területén belül alkalmazott embriológiai, illetve összejtutatóval foglalkozik. Nevéhez fűződik a hazai embrionális összejtutató alapjainak megteremtése. Részt vett egy azóta is széles körben alkalmazott eljárás, az úgynevezett *tetraploid komplementációs* technika kidolgozásában. Kutatásai

* Amennyiben külső, nem egyetemi tag témavezető és egyetemi társtémavezető működik együtt, a kettős témavezetés miatt a PhD-t szerzők csak 0,5-es értékkel számíthatók.

során igazolta, hogy az összejspecifikus mikroRNS-ek nélkülözhetetlen szerepet töltenek be az egér, nyúl és baromfi összejtek sejtciklusának szabályozásában és a korai differenciálódási faktorok expressziójának gátlásában.

A több mint 100 tudományos közleményére kapott független hivatkozások száma meghaladja az 1100-at, h-indexe 13. A MATE Állatbiotechnológiai és Állattudományi Doktori Iskola tőrzstagja, eddig 7 PhD-hallgatója végzett, jelenleg 5 PhD-hallgató munkáját irányítja.

Az MTA Mezőgazdasági Biotechnológiai Tudományos Bizottsági titkára (2013–2020), majd elnöke (2020–), az MTA Agrártudományok Osztálya nem akadémikus közgyűlési képviselője (2019), az MTA Doktori Tanács tagja (2020–). Több éven keresztül az OTKA Élettudományi Kollégium Agrár2 Bizottság tagja. Több kutatási ösztöndíj nyertese, Soros Ösztöndíj (1997), Bolyai-ösztöndíj (1998), DAAD-ösztöndíj (2011), a Szent István Egyetem címzetes egyetemi tanára (2019), Akadémiai Díj (2021).

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Dudits Dénes, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Kovács Melinda, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Solti László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Helyes Lajos

1956-ban született Sárváron. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem egyetemi tanára, a Doktori és Habilitációs Központ főigazgatója, a Kertészettudományi Intézet igazgatója, az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács elnöke, valamint a Növénytudományi Doktori Iskola vezetője. Szűkebb szakterülete a kertészeti növények, kitüntetetten a zöldségfajok termésképzésére, beltartalmi értékeire ható abiotikus és biotikus tényezők kutatása.

A hazai öntözési kutatásban elsőként foglalkozott a növényállományok felszínhőmérséklete és a vízellátottság kapcsolatának vizsgálatával; ezen adatok alapján sikerült optimalizálni az öntözések idejét. Nevéhez fűződik a zöldségfajok antioxidáns hatású fitonutrienseinek értékelése és a hazai ökológiai adottságokhoz való technológiai alkalmazása. Legjelentősebb nemzetközi elismertségét az ipari paradicsomon folytatott kutatásban érte el. Tudományos közleményeinek száma 308, ezekből 105 a kertészettudomány vezető nemzetközi folyóirataiban jelent meg. Munkáira eddig 2167 független hivatkozás érkezett, h-indexe 27. Témavezetése mellett tizenkét hallgató szerzett PhD-fokozatot. A *Kertgazdaság*, a *Columella* és az *International Journal of Horticultural Science* szerkesztőbizott-

sági tagja. Elismerései: Széchenyi István Ösztöndíj (2001), Pro Facultati Scientiae Agrariae (2014), FM Nagyváthy János-díj (2016), FM Pro Alimentis Hungariae (2017), Pro Negotio Universitatis díjak (2018), Magyar Érdemrend Tisztikereszt (2021). Tagja a MAB Agrártudományi Bizottságának és az Országos Doktori Tanácsnak. Több évtizedes, eredményes oktatói munkája, valamint a nemzetközi tudományos tevékenysége alapján vált a magyar kertészeti tudomány nemzetközileg kiemelkedő, iskolateremtő egyéniségévé.

Ajánlók:

Csákiné Micheli Erika, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Heszky László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Hornok László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Neményi Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Németh Tamás, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Popp József, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Hodúr Cecilia

1957-ben született Komlón. A Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar intézetvezető egyetemi tanára, 2014 óta az MTA doktora. Munkásságának szakterülete a körkörös gazdaság műszaki fejlesztése; azaz a mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladékokból/melléktermékekből történő hasznos anyag-, illetve energiaki nyerés hatékonyságának növelése műszaki-technológiai megoldásokkal.

A Szegedi Tudományegyetemen létrehozott egy sikeres, komplex műveletteni kutatásokat szolgáló tudományos műhelyt. A világban elsők között foglalkozott a vibrációs membránszűréssel (*Desalination and Water Treatment*, 2017), a biodegradációs műveletek hatékonyságát kifejező objektív jelzőszámok kialakításával (*Bioresource Technology*, 2011), és a mezőgazdasági hulladékokból történő hasznos anyag-, illetve energia-visszanyerés műveletteni intenzifikálásával (*Bioresource Technology*, 2011). A körkörös gazdálkodás elvének megfelelően meghatározta a magas nitrogén- és foszfáttartalmú fejőházi szennyvíz esetében a bioadszorbensként megfelelő mezőgazdasági hulladékok körét (*Int. J. Environ. Sci. Technol.*, 2020), illetve a bioadszorpcióval történő anion- és kationterhelés csökkentésének módszerét (*Sustainability*, 2020), valamint a folyamat végén ki nyert adszorbeátum talajjavítóként történő felhasználásának lehetőségét, amit toxikológiai tesztekkel is bizonyított.

Tudományos folyóiratcikkeinek száma 141, ezekre 756 független hivatkozás érkezett, a könyvfejezetek száma: 11, h-indexe 16. Az SZTE Környezettudományi Doktori Iskola tőrzstagja, a Környezetmérnöki program vezetője. Az MTA

Közgyűlési képviselője, az Agrárműszaki/Agrár- és Bioműszaki Tudományos Bizottságnak két ciklusban titkára, a Szegedi Területi Bizottság Műszaki Szakbizottságának elnöke (2003-tól). A bécsi székhelyű ISEKI Food Association alapító tagja és nemzeti képviselője.

Ajánlók:

Csákiné Michéli Erika, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Kovács Melinda, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Szendrő Zsolt, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Karsai Ildikó

1962-ben született Budapesten. Az MTA doktora 2010 óta. Jelenleg az Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézetében tudományos tanácsadó és a Molekuláris Nemesítési Osztály vezetője. Szűkebb szakterülete a molekuláris genetika és a molekuláris nemesítés alkalmazása a kalászos gabonafélékben.

Nemzetközi szinten is elismert komplex megközelítést alkalmaz a kalászos gabonafélék környezeti adaptációjában és termésképzésében jelentős szerepet játszó egyedfejlődési tulajdonságok genetikai, genomikai és fiziológiai komponenseinek vizsgálatában. Amerikai, spanyol és angol kutatócsoportokkal folytatott több évtizedes együttműködés keretében elsők között azonosította a kalászoslási idő néhány fontos szabályozási elemét meghatározó környezeti tényezőket (*Theoretical and Applied Genetics*, 2005; *Journal of Experimental Botany*, 2008). Bizonyította az intenzív szárnövekedés környezetfüggő genetikai szabályozottságának fontosságát (*Plant, Cell & Environment*, 2017; *BMC Plant Biology*, 2020). A fajta-előállító nemesítésben 2005-ig vett részt közvetlenül, azóta az irányított keresztezések, genetikai populációk és a markeren alapuló szelekció kidolgozásával járul hozzá a nemesítői tevékenységhez. Kiemelt szerzős cikkeinek száma 42, ebből 2 D1, 10 Q1 és 6 Q2 besorolású szakfolyóiratban jelent meg, h-indexe 21. A MATE Növénytudományi Doktori Iskolájának tisztagja. 2 MSc- és 5 PhD-hallgatója védett eddig sikerrel, közülük öten maradtak a kutatásban. Jelenleg 3 PhD-hallgató témavezetője. 2016-ban megkapta az Akadémiai Díjat.

Ajánlók:

Barnabás Beáta Mária, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Bedő Zoltán, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Heszky László, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Salánki Katalin

1964-ben született Veszprémben. 2013 óta az MTA doktora, az Agrártudományi Kutatóközpont Növényvédelmi Intézet Növénykórtani Osztályának vezetője, tudományos tanácsadó. Szűkebb szakterülete a növényi virológia; fő kutatási területe a különböző vírusok betegségeinek és gazdanövénykórának kialakításában szerepet játszó genetikai determinánsok elemzése.

Bizonyította az uborka mozaikvírus különböző fehérjéinek funkcióit a vírus terjedésében, illetve a tünetek kialakításában (*Journal of General Virology*, 2004; *Virology*, 2007; *Archives of Virology*, 2011). Igazolta a vírusfehérjék poszttranszlációs módosításának fontosságát a sejten belüli lokalizációjukban, az ennek következtében kialakuló tünetekben és gazdanövénykörü változásokban (*Scientific Reports*, 2017; *Virology*, 2019; *Viruses*, 2021).

Nemzetközileg elismert kutatási területe a vírusok diverzitása és új vírusok hazai megjelenése. A paradicsom bronzfoltosságvírus-izolátumok elemzésével bizonyította, hogy a hazánkban előforduló rezisztenciatoró törzs helyben alakult ki (*Virus Genes*, 2015), majd azonosította a rezisztenciatorós genetikai determinánsát (*Journal of General Virology*, 2017). Felhívta a figyelmet a paradicsom bronzfoltosságvírus-izolátumok diverzitásának növekedésére az utóbbi években Európában (*Phytopathologia Mediterranea*, 2020). Számos vírus hazai megjelenését, illetve ismert vírusok új gazdanövényét írta le. Tudományos közleményeinek száma 183, h-indexe 17, kumulált impaktfaktor: 99,5. Közleményeire 651 független hivatkozás történt. A MATE Biológia Tudományi Doktori Iskolájának tisztagja. Az MTA Növényvédelmi Tudományos Bizottságának több ciklus óta választott bizottsági tagja. 2019 óta az MTA Közgyűlésének doktor képviselője. Elismerései: MTA Bolyai Plakett (2008), Akadémiai Díj (2018).

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Barna Balázs, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Barnabás Beáta Mária, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Horváth József, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Popp József, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

Urbányi Béla

1971-ben született Székesfehérváron. 2014 óta az MTA doktora. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (volt Szent István Egyetem) Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézet intézetigazgató egyetemi tanára. Szűkebb szakte-

rülete a gazdasági és védett halfajok halgazdálkodási, tenyésztési és termelési kérdései.

Kutatási eredményeit 173 folyóiratcikkben tette közzé. Dolgozataira kapott független hivatkozások száma a Web of Science/Scopus alapján 1791, egyéb hivatkozások 188, az összes független hivatkozások száma 1979, h-indexe 24. Fő kutatási területe egyes gazdasági haszonhalaink szaporítási lehetőségeinek vizsgálata, a halgenetika és a genommanipulációs technológiák ötvözése. Eredeti tudományos eredményei közül kiemelendők: új halhímvivartermék mélyhűtési technológia kidolgozása, halgenetika és genommanipulációs technológiák ötvözése, sikeres interspecifikus androgenezis megvalósítása, új halszaporítási módszer kidolgozása. Mindezekkel jelentősen járult hozzá a hazai haszonhalaink tenyésztésének fejlesztéséhez.

Számos hazai és nemzetközi szervezet tagja és tisztségviselője: az MTA Bolyai Ösztöndíj Bizottság agrárszekciójának tagja, a Magyar Rektori Konferencia Kutatási-Innovációs Bizottság társelnöke, a MA-HAL ágazati érdekképviselői szervezet társelnöke, a MAHOP (Magyar Halászati Operatív Program) monitoring bizottságának delegált tagja. Tudományos elismerései: Magyar Tudományos Akadémia „Stratégiai Kutatások Irodája” pályázatának Elnöki fődíja, 1998, OTKA hónap kutatója, 2009, FM Nagyváthy János-díj, 2016.

Ajánlók:

Horn Péter, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Mézes Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Szendrő Zsolt, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Kiss Levente

1966-ban született Marosvásárhelyen. 2009 óta az MTA doktora. 2011. december 1-től öt éven át az MTA Agrártudományi Kutatóközpont Növényvédelmi Intézetének igazgatója volt. 2008 óta a Pannon Egyetem címzetes egyetemi tanára. 2017. január 15-től az ausztrál University of Southern Queensland (USQ) professzora, ugyanott 2020. február 1. óta a USQ Centre for Crop Health igazgatója is egyben. Szűkebb szakterülete a növénykórtan.

A lisztharmatgombák és intracelluláris mikoparazitáik nemzetközileg kiemelkedő kutatója. Világszerte elterjedt, gazdaságilag jelentős fajokat azonosított; csoportja elsőként tárta fel több, nehezen vizsgálható lisztharmatgomba genom-

ját. Korábbi kutatásokat megcáfolva kimutatta, hogy Ausztrália őshonos növényvilágát eredetileg egyáltalán nem fertőzték lisztharmatgombák: a jelenleg ott előforduló fajokat a gyarmatosítás során hurcolták be a kontinensre. Új hipotéziseket dolgozott ki a lisztharmat-mikoparaziták evolúciójával és genetikai differenciálódásával kapcsolatban. Angol nyelvű szakcikkeinek száma 65; ezeknek több mint felében első és/vagy levelező szerző, h-indexe 25.

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Barna Balázs, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Kőmíves Tamás, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Tóth Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Andreas Börner

1959-ben született a németországi Grimmában. 1988-ban lett a genetika és a növénynevelés (tudományának) doktora, 1995-ben habilitált. Jelenleg a hallei Luther Márton Tudományegyetem professzora. Szűkebb szakterülete a kalászosok genetikai és génbanki kutatása. Széles körű magyar tudományos kapcsolatokkal is rendelkezik.

Az elsők között volt, akik többszülős asszociációs térképezést végeztek hexaploid búzában. Megállapította, hogy az utóbbi 40–50 évben a genetikai sokféleség mértéke általános stabilitást mutatott minden általa vizsgált földrajzi régióban. Kimutatta, hogy a szemek öregedése közben a reaktív oxigénradikálok lipideket oxidálnak, ami membrán- és sejtkárosodást okoz. A Web of Science szerint 210 tudományos publikáció és 7455 független idézettség fűződik nevéhez, h-indexe 43; 2006 óta kumulatív impaktfaktora 502. 18 PhD- és 71 BSc/MSc-dolgozat készítését segítette mint témavezető. 80 előadáson volt meghívott előadó, és 44 nemzetközi konferencia megszervezésében vett részt.

Ajánlók:

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Bedő Zoltán, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Dudits Dénes, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Mesterházy Ákos, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Veisz Ottó, az MTA levelező tagja, Agrártudományok Osztálya

ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Csiba László

1952-ben született Sajószentpéteren. Az MTA doktora és levelező tagja (2016). Orvos, neurológus, munkahelye a Debreceni Egyetem Neurológiai Klinikája. Szűkebb szakterülete a sztrók és a trombolízis.

Agyi hemodinamikai és kognitív eltéréseket közöltek a sztrók rizikóbetegségeiben (hipertónia, diabétesz, hiperlipidémia). A klinikáján végezték országosan a legtöbb vénás trombolízist. Az európai sztrók vezérfonal társszerzője (298 közlemény, IF: 535,2, hivatkozás: 7068, h-index: 39, g-index: 81). Megfigyelések a levelező tagsága óta: újabb sztrók esetén a 2. vérrögoldás is hatékony. Emelkedett VIII, XIII. fakt.-aktivitás, vWF-antigén-szint (lízis után) rossz 3 hónapos sztrók kimenetelt jósol. A rövidebb *in vitro* clotoldódási idő összefügg a rövid távú halálózással és a kedvezőtlen hosszú távú kimenetellel (41 közlemény, IF: 83,7, hivatkozás: 282). A 11. PhD-hallgatója védeése 2021 októberében várható.

Ajánlók:

Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dóczi Tamás Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Schaff Zsuzsanna, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Balla József

1959-ben született Debrecenben. Az MTA doktora. Belgyógyász, nefrológus, sürgősségi orvos, a Debreceni Egyetem Belgyógyászati Klinikájának igazgatója, a Nephrológia Tanszék, a Laki Kálmán Doktori Iskola vezetője, az MTA–DAB Nephrológia Bizottság elnöke. Szűkebb szakterülete a nefrológia és a vaszkuláris patofiziológia.

Egyetemi pályája kezdetén szembesült a középkorúak vezető halálokat képviselő ér- és szívbillentyű meszesedéssel, és így több mint 30 évvel ezelőtt kezdte el alapvetési és transzlációs medicina jellegű vaszkuláris vizsgálatait. Kutatócsoportot alapított, hogy bizonyítsa a hem- és hemoglobinstressz szerepét a mineralizációban és az érfal kompenzációs adaptációjában. Csoportja a terület nemzetközi központja.

Feltárta az erek és a szívbillentyűk kóros meszesedésének két új szabályozási alapját, azaz, hogyan válnak a rezidens érfali és szívbillentyű sejtek csont- és porcsejteké, és ezt a folyamatot a ferroxidáz/H-ferritin/cöruoplazmin rendszer megelőzi/gátolja. Leírta a kóros meszesedés új potenciális gyógyítási lehetőségét: mind az érfalban, mind a szívbillentyűkben a rezidens sejtek mineralizációs elkötelezettségű transzifferenciálódását a kénhidrogén-gáz gátolja, és feltárta ennek a védelemnek a molekuláris szintű mechanizmusát. Felismerte, hogy hemoglobin oxidáció az érlemeszesedés progressziójának fontos kóros tényezője.

Igazolta vérzéseknben, hemolízisben, különösen dializált vesebetegekben, a hem- és hemoglobinstressz jelenlétét, ahol a hemoxigenáz-ferritin rendszer védelmi adaptációs mechanizmus.

Az Excellence in Clinical Research Award, az Akadémiai Díj, a Charles Simonyi Kutatói Díj tulajdonosa.

Ajánlók:

Csiba László, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dóczi Tamás Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Papp Gyula, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Lakatos Péter András

1956-ban született Budapesten. Az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Belgyógyászati és Onkológiai Klinika belgyógyász, endokrinológus, nukleáris medicina szakorvosa. Szűkebb szakterülete a kalcium-anyagcsere, a pajzsmirigy és a molekuláris biológia.

A Semmelweis Egyetem professzora, az Academia Europaea tagja, négy év-tizede vizsgálja a kalcium-anyagcsere különböző aspektusait. Klinikus kutató, de munkássága a transzlációs medicina teljes ívét felöleli a felfedező alapkutatóaktól az innovatív termékek létrehozásáig. Leírta a humán szérumban található csontreszorpciós aktivitást, valamint több hormon csontra kifejtett hatásának mechanizmusát, illetve azonosított csontanyagcserét szabályozó géneket is. Felismerte, hogy az aktív D-vitamint inaktíváló CYP24A1 enzim expressziójának szerepe van a daganatok progressziójában; gátlásával új terápiás irányt nyitott a daganatellenes szerek fejlesztésében. Kidolgozta a csontképzést tükröző oszteokalcin szérumszintjét mérő *assay*-t, amely 12 évig volt forgalomban az egész világon. Létrehozott a metabolikus csontbetegségek differenciálására alkalmas, 120 gén vizsgálatán alapuló algoritmust, illetve új szekvenálási technikák alkalmazásával elsők között fejlesztett ki új módszereket számos kórkép diagnosztizálására. A kalcium-anyagcsere és a daganatképződés kapcsolatát vizsgálva kifejlesztette a három éve kereskedelmi forgalomban lévő ThyroCan genetikai tesztet, amely alkalmas a citológiai bizonyítalan viselkedésű pajzsmirigyöbök dignitásának eldöntésére, így a műtéti indikáció felállítására.

Több mint 30 fős munkacsoportot irányít. Témavezetésével 17 PhD-fokozatot szereztek, és számos tanítványa tölt be vezető pozíciót a hazai és a nemzetközi tudományos életben.

Ajánlók:

Hangody László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Poór Gyula, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Mócsai Attila

1969-ben született Budapesten. Általános orvos, 2013 óta az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Élettani Intézetének egyetemi tanára és mb. igazgatója, az NKFIH „Élvonal” Gyulladásélettani Kutatócsoport vezetője. Az

Academia Europaea tagja. Szakterülete a molekuláris immunológia és sejt-élettan.

Az autoimmun gyulladásozottságok és a kóros csontlebonthatás molekuláris mechanizmusait vizsgálja. Felfedezett számos új, a fehérvérsejtek működéséhez (*Immunity*, 2002; *Nature Immunol.*, 2006; *J. Exp. Med.*, 2009) és az oszteoklasz- tok általi csontlebonthatáshoz (*PNAS*, 2004; *Arthritis Rheum.*, 2014; *Front Immunol.*, 2019) szükséges új jelátviteli folyamatot. Azonosította az autoimmun izületi gyulladás kialakulásának több molekuláris lépését (*J. Exp. Med.*, 2009, 2014; *Arthritis Rheum.*, 2010, 2021; *Nature Commun.*, 2016) és a neutrofil granulociták számos új funkcionális szerepét (*J. Exp. Med.*, 2015; *Nature Commun.*, 2016; *J. Immunol.*, 2018, 2021; *Nature Rev. Drug Discov.*, 2020). Számos új jelátviteli pa- radigmát alkotott, hozzájárult egy új tudományág (az oszteoimmunológia) létre- jöttéhez, megalapozta a reumatoid artritisz új terápiáinak fejlesztését. A transzgé- nikus technológiák hazai alkalmazásának úttörője. Elnyerte az ERC, a Wellcome Trust, az MTA Lendület és az NKFIH Élvonal program kutatási támogatását. Számos európai kutatási projekt vezetője vagy résztvevője. 2 évig az ESCI al- elnöke, 6 évig a *J. Immunol.*, jelenleg a *Front Immunol.* szerkesztője. A Europe- an Phagocyte Group csoportvezetője. Az Akadémiai Díj, a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje és a Sanofi-Aventis/Chinoin Magyar Kutatási Díj kitüntetettje. Kiemelkedő TDK- és PhD-témavezető. 4 tanítványa kutatócsoport-vezető. Ta- nítványai elnyerték a Junior Prima Díjat, az MTA Lendület Program és számos Bolyai- és OTKA-támogatást.

Ajánlók:

Dobozy Attila, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hangody László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Helyes Zsuzsanna, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Kemény Lajos, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Makara B. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Petrányi Győző, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Poór Gyula, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Schaff Zsuzsa, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Nagy Zoltán Zsolt

1961-ben született Gyulán. Az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Szemészeti Klinika tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a szemészet, a gyermekszemészet, a refraktív szemészeti műtéttan és a femtolézeres szemészeti műtétek.

A magyar szemészet kiemelkedő egyénisége, aki számos jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó felismerést publikált, és elsőként végzett a világon addig nem alkalmazott technika felhasználásával szemműtéteket. Alapvető megfigyeléseket tett az ultraibolya-B sugárzás szemműtétet követő káros hatásairól. A refraktív sebészet hazai bevezetője, először alkalmazta a femtolézeres technikát hazánkban. A világon először ő végzett femtolézeres hályogműtétet ún. LenSX-lézer-technikával, és a módszer kidolgozásában is jelentős szerepet vállalt. 2020-ban világelsőként végzett femtolézeres ab interno trabekulotómiát a Semmelweis Egyetem Szemészeti Klinikáján, csökkentve a glaukómaműtéteket követő szövődmények esélyét. Roska Botonddal, a bázeli egyetem klinikai és molekuláris oftalmológiai intézetének vezetőjével végzett kutatásai jelentős nemzetközi sikerekhez vezettek.

Kiemelkedő kutatói tevékenysége mellett oktatói és vezetői kvalitásai is elismertek. A budapesti új, egyesített Szemklinika teljes rekonstrukciójának irányítása is a nevéhez fűződik. Tantermi és továbbképző előadásai élményszerűek. Dékánhelyettesként, majd dékánként az oktatás fejlesztésében és a nemzetközi kapcsolatok kiterjesztésében, magasabb nivóra történő emelésében is kiemelkedőt alkotott.

Mint egy ún. kis, de igen fontos szakma kiváló képviselője, akadémiai tagsággal a magyar tudományosság fejlesztéséhez és elismeréséhez nagymértékben tudna hozzájárulni.

Ajánlók:

Bor Zsolt, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok osztálya

Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Kemény Lajos, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Lapis Károly, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Schaff Zsuzsa, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok osztálya

Reglődi Dóra

1969-ben született Pécsen. Az MTA doktora. Orvos, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Kar Anatómiai Intézete egyetemi tanára, a PTE ÁOK tudományos dékánhelyettese, az Anatómiai Intézet igazgatója. Tudományterülete az elméleti orvostudomány és az idegtudomány.

Kutatási területe a neuroendokrinológia, a hipofízis adenilát-cikláz-aktiváló polipeptid (PACAP) hatásait vizsgálja élettani és kóros körülmények között, elsőként írták le védő szerepét több szövetben és szervben. Számos idegrendszeri betegség (sztrók, traumás agysérülés, neurodegeneráció, iszkémiás károsodás, retina) és perifériás szervkárosodás (vese, placenta, pigmenthámsejtek, porc, csont, bél, erek) állatmodelljében bizonyították a PACAP protektív hatását. Több humán biológiai folyadékban elsőként írták le a peptid jelenlétét és változásait élettani és patológiás körülmények között (könny, magzatvíz, anyatej, likvor, szérum). PACAP hiányában a szervezet fokozott érzékenységet mutattak ki számos élettani folyamatban és betegségmodellben, összefüggést találtak a peptid hiánya és a korai öregedés között.

Iskolateremtő munkássága kiemelkedő, Mestertanár Aranyérem kitüntetését, 15 kiváló oktató díjat, 2 Bolyai-ösztöndíjat, L'Oreal–UNESCO Nőkért és a Tudományért Díjat, PAB Tudományszervezési Díjat kapott, témavezetésével 23 PhD-fokozat született.

Kiemelkedő publikációs tevékenységét bizonyítja 47 D1/Q1, további 174 Q1 és 77 Q2 közlemény (összesített impaktfaktor: 793,8, idézetek: 7458, független: 4018, h-index: 42).

Nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja, szakmai társaságok vezetői tagja/vezetője, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Tudományos Tanácsa tagja, az OTKA Idegtudományi zsűri elnöke.

Ajánlók:

Dóczi Tamás Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Helyes Zsuzsanna, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Lénárd László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Makovitzky József, az MTA külső tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Petrányi Győző, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Szekanecz Zoltán

1964-ben született Debrecenben. Az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Általános Orvosi Kar Belgyógyászati Intézet Reumatológiai Tanszéke tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete szerint reumatológus, belgyógyász, klinikai immunológus és allergológus szakorvos.

Tudományos diákkörösként igazolta, hogy a porcfeljődés során a porcmátrix időben rendezetté válik, és a proteoglikánok felszaporodnak. Tudományos munkája három téma köré épül: az artritiszek patogenezise, társbetegségei és célzott terápiája. Végzés után a DE III. sz. Belgyógyászati Klinikáján, a University of Manchesteren és a chicagói Northwestern Universityn reumatoid artritiszben (RA) és állatmodelljeiben elsők között igazolta több integrin, angiogenetikus faktor és kemokin patogenetikai szerepét, valamint, hogy ezek a molekulák potenciális terápiás célpontok lehetnek. Elsőként igazolta a genetika, a környezet és az autoimmunitás összefüggéseit magyar RA betegekben. Ezen az eredményeken alapulva védte meg kandidátusi disszertációját 1995-ben, majd szerzett MTA doktori fokozatot 2001-ben. A 2001-ben újonnan megalakuló DE Reumatológiai Tanszék vezetőjeként az artritiszek társbetegségeinek hátterét vizsgálta munkatársaival. Igazolta az artériák patofiziológiai eltéréseit, a gyulladással ateroszklerózis molekuláris mechanizmusait. Elsők között írta le az artritiszekhez társuló csontvesztés és daganatképződés patogenetikai és klinikai jellegzetességeit. Hazánkban 2006 óta érhető el a célzott (biológiai) terápia. A tanszéken csaknem ezer artritiszes beteget kezeltek ezekkel a gyógyszerekkel. Prospektív módon igazolta, hogy a biológiai terápia kedvezően hat az RA társbetegségeire (kardiovaszkuláris, csont), azok molekuláris mechanizmusaira.

Ajánlók:

Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Csiba László, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Dobozy Attila, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Bálint Béla

1952-ben született Tiszaszentmiklóson (Szerbia). Professzor (2005), tudományos tanácsadó (2005), a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia tagja (2015), 2018 óta a belgrádi Dedinje Kardiovaszkuláris Intézet osztályvezető főorvosa. Szűkebb szakterülete a transzfúziológia és a hematológia.

A belgrádi Transzfúziológiai és Hemobiológiai Intézet igazgatója (2010–2018). A SASA Immunológiai/allergológiai bizottságának alelnöke. 900 tudományos munkát tett közzé, h-indexe 13. Az országos őssejt-transzplantációs és regeneratív-implantációs központok alapító tagja. Világviszonylatban harmadikként alkalmazta (2003) az őssejtek miokardiális implantációját. Nemzetközileg elsőként vezette be a szelektív aferézist immunoabszorpcióval (vesetranszplantáció, 2007) és a „multimodális aferézist” („hemato-reanimáció”, 2008). Második kivitelezője volt a C-reaktív-protein-aferézisnek (akut szívinfarktus kezelése, 2020).

Munkássága alapján meggyőződéssel ajánljuk MTA kültaggá választását.

Ajánlók:

Lapis Károly, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Schaff Zsuzsa, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Benedek Imre Sándor

1950-ben született Székelyudvarhelyen (Románia). Az orvostudomány doktora (1993). Munkahelye a Marosvásárhelyi „George Emil Palade” Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány és Technológiai Egyetem. Szűkebb szakterülete a kardiológia.

A kardiológia nemzetközileg elismert vezető szaktekintélye. Leírta a pulmonális vénákban jelen levő szívizomsejt szerepét a pitvarfibrilláció kialakulásában. Transzvaszkuláris tüdőbiopsziát fejlesztett ki, amelyet szabadalomként jegyeztek be. Az invazív kardiológia területén új módszereket alkalmazott: transzszeptális katéterezést, a bal kamra hemodinamikai paramétereinek invazív mérését, perifériás transzluminális angioplasztikát és szelektív intraarteriális fibrinolízist perifériás verőérbetegségben. Szívinfarktus után őssejtbeültetést végzett. Iskola-teremtő, amelyet több mint 50 rezidens orvos, több mint 20 doktorandusz, és több mint 10 magyar invazív kardiológus képzése jelez.

Ajánlók:

Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Hangody László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Oláh Edit, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Haskó György

1967-ben született Budapesten. Az MTA doktora. Orvos, jelenlegi munkahelye a Columbia Egyetem Orvosi és Sebészet Kara. Szűkebb szakterülete az immuno-farmakológia.

A szimpatikus idegrendszer és a purinerg receptorokon ható adenzin az immunrendszerünk egyensúlyát meghatározó gyulladáskeltő és gyulladásgátló citokinek termelésében játszott szerepének feltárása tette Haskó professzort, aki 2000-tól az USA-ban él, a terület egyik kiemelkedő egyéniségévé (*J. Immunology*, 1996, 585 idézet; *Trends in Molecular Medicine*, 2013, 5 éven keresztül „highly cited paper”, 791 idézet). Felfedezése, amely az iszkémia és a szepszis kezelésére alkalmas gyógyszer fejlesztését tesz lehetővé, szabadalmi jogokat kapott. Eddig 15 NIH-grantnek volt PI-ként a kedvezményezettje. A Web of Science szerint 16 061 független idézetet kapott az eddig megjelent 345 dolgozata (h-indexe 76).

Ajánlók:

Klinghammer István, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Littmann László

1946-ban született Budapesten. Az orvostudomány kandidátusa (PhD). Az Atrium Health Carolinas Medical Center (Charlotte, North Carolina, USA) professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a kardiológia, az elektrofiziológia és az aritmológia.

Úttörő munkát végzett az arteriovenózus junkció elektrofiziológiájának továbbfejlesztésében. Kimutatta a posztinfarktusos kamrai tahikardiák epikardiális lokalizációját, és bevezette műtéti és katéteres-aktivációs térképezésüket. Kidolgozta egyes malignus ritmuszavarok lézeres ablációjának technikáját. Olyan új

EKG-jelenségeket írt le, melyek segítségével kritikus állapotban lévő betegeknek az egyszerű testfelszíni EKG életmentő diagnosztikus segítséget nyújthat. Megfigyeléseit a szakirodalom egy része *Littmann Sign*ként és *Littmann Concept*ként jelzi, az általa felfedezett *Spiked Helmet Sign*t pedig besorolták a 20 legfontosabb eponim kardiológiai és 5 legfontosabb eponim EKG-jel közé.

Ajánlók:

Csiba László, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Hangody László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Karádi István, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Papp Gyula, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Poór Gyula, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Lukács L. Gergely

1957-ben született Budapesten. Az orvostudományok kandidátusa. A montreali (Québec, Kanada) McGill Egyetem Élettani Tanszék professzora. Szűkebb szakterülete a cisztás fibrózis molekuláris sejtbiológiája és farmakológiája.

A McGill Egyetem Distinguished James McGill professzora, a transzport-fehérjék biokémiai, farmakológiai és genetikai modulációját kutatja. Feltérképezte az ubiquitin-, chaperone- és ESCRT-függő molekuláris gépezet hozzájárulását a plazmamembrán fehérjék minőség-ellenőrzéséhez és konformációs betegségek (cisztás fibrózis [CF], LQT2-szindróma és MLC) kifejlődéséhez. Kimutatta a CF-csatorna érési folyamatának és vezikuláris transzportjának változását CF-ben. Körvonalazta a nagy hatású második generációs pharmaco-chaperone és potenciátor CF-gyógyszerkombinációk kiválasztásának irányelvét. Idézettsége 15 190, h-indexe 64. 60 fiatal kutatót képzett.

Ajánlók:

Balla György, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dobozy Attila, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Helyes Zsuzsa, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Hunyady László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Ligeti Erzsébet, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Makara B. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Mandl József, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Muszbek László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Poór Gyula, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Spät András, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Solymosi László

1951-ben született Zalaegerszegen. A Bonni Egyetem habilitált doktora, a Würzburgi Egyetem Neuroradiológiai Klinika emeritus professzora, a diagnosztikus és intervencionális neuroradiológia nemzetközi hírű szakorvosa és klinikai kutatója.

A cerebrovaszkuláris betegségek kórmechanizmusának és minimálisan invazív kezelésének kiemelkedő kutatója. Németországban elsőként, Európában is az elsők között alkalmazta a xenon-CT-vizsgálatot agyi keringés rutinvizsgálatára, a lokális fibrinolízis hatékonyságának mérésére. Kutatásai jelentősen hozzájárultak az iszkémiás sztrók kezelésének kifejlesztéséhez, a mechanikus trombektómiához; s ennek a klinikai hatásosságát igazoló legfontosabb nemzetközi kooperatív randomizált vizsgálatok aktív résztvevője, tervezője volt. Másik kutatási témája az epilepszia képalkotó diagnosztikája. A Bonni Egyetemen a világ egyik legaktívabb epilepsziasebészeti központjának felépítésében vett részt.

Ajánlók:

Csiba László, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Dóczy Tamás Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Gosztonyi György, az MTA külső tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Helyes Zsuzsanna, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Kemény Lajos, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Lapis Károly, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Lénárd László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Makara B. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Makovitzky József, az MTA külső tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Petrányi Győző, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Somogyi Árpád, az MTA külső tagja, Agrártudományok Osztálya
Sótonyi Péter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Vécsei László, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Kovács Sándor

1947-ben született Budapesten. PhD (Physics, California Institute of Technology, 1977). A Washington University School of Medicine Department of Internal Medicine sejtbiológia és fiziológia professzora. Szűkebb szakterülete a kardiológia és a sejtbiológia.

Jelentősen járult hozzá az új szemléletű kardiovaszkuláris fiziológia és a klinikai kardiológia eredményeihez. A szív multimodális képalkotása körében új technikai eljárásokat dolgozott ki. Megmagyarázta a harmadik (S3) és negyedik (S4) szívhangok keletkezési mechanizmusát. Matematikailag pontos modellt állított fel Parametrized Diastolic Filling (PDF) Formalizmus néven, amely a klinikai E-hullám kontúrjából indul ki, és az inverz problémát, a diasztolés esetet is értelmezi. Ezzel megoldotta a terhelésfüggetlen diasztolés funkcionális (LIIDF) problémát. A módszert szabadalmaztatták. Multimodális képalkotás segítségével megalkotta a bal kamra gyors töltődését leíró fizikai modellt.

Ajánlók:

Papp Gyula, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Péceli Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Tulassay Zsolt, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Dunai László

1958-ban született Medgyesegyházán. 2008 óta az MTA doktora. Az MTA levelező tagja 2016 óta. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Hidak és Szerkezetek Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az Építőmérnöki Kar dékán emeritusa. Szakterülete az acél tartószerkezetek fejlesztése, méretezése és tervezése.

Munkásságát a tudományos kutatás és a mérnöki alkotó tevékenység egyaránt jellemzi. 2016-os levelező taggá választása óta 25 folyóiratcikke jelent meg. Jelenleg vezetője egy új európai szabványt fejlesztő nemzetközi munkacsoportnak. Szakértője, ellenőre vagy társtervezője az utóbbi két évtizedben megvalósult valamennyi jelentősebb hazai Duna- és Tisza-hídnak és a budapesti történelmi hidak felújításának. Kutatóműhelyében 16-an szereztek PhD-fokozatot. 2021-ben Széchenyi-díjat kapott.

Ajánlók:

Gáspár Zsolt, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Józsa János, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kollár László Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kurutzné Kovács Márta, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Somlyódy László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Péter

1960-ban született Pécsen. 2007 óta az MTA doktora, 2016 óta az MTA levelező tagja. A Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) kutatóprofesszora és a Rendszer és Irányításelméleti Kutatólaboratórium vezetője, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közlekedés- és Járműirányítási Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szakterülete az irányításelmélet és járműirányítás.

Levelező taggá választása óta a műszaki tudományok szempontjából kimagasló jelentőségű kutatásokat folytatott az integrált és koordinált irányítástervezés, a modellalapú és az adatalapú módszerek összehangolása területein. Eredményeinek a hazai járműiparban való alkalmazása döntő jelentőségű az ipari szektorban való magas színvonalú részvételünknek.

Kiemelendő az egyetemi és kutatói utánpótlás kinevelése érdekében végzett munkája, új MSc-program indítása. Eredményeit szakmai és tudományos cikkekben kívül jelentős kiadóknál megjelentetett monográfiákban adta közre. Tudományos és oktatási munkáját a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével és a Szent-Györgyi Albert-díjjal ismerték el.

Ajánlók:

Arató Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Bársony István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Bokor József, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Keviczky László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Pécsei Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kaptay György

1960-ban született Tatabányán. Az MTA doktora (2005), az MTA levelező tagja (2016). Munkahelyei a Miskolci Egyetem (egyetemi tanár) és a Bay Zoltán Kft. (tudományos főmunkatárs), szakterületei az anyagtudomány és a nanotechnológia.

Az elmúlt hat évben cikkeinek száma 184-ről 228-ra nőtt, független hivatkozásainak száma 1700-ról 3600-ra, innen számolt h-indexe 20-ról 30-ra. Eddig 12 kolléga nyert PhD-fokozatot tudományos vezetésével, egyikük ma már egyetemi tanár. Kiemelkedő eredményei vannak az anyagok, ezen belül különösen a nanoanyagok és a határfelületek termodinamikájának továbbfejlesztésében és az anyagok termofizikai tulajdonságainak modellezésében. Vezetésével több műszaki alkotás jött létre, és került szabadalmaztatásra. Továbbfejlesztette a h(Hirsch)-indexet, összehasonlíthatóvá téve az egyszerezős és sokszerezős művek szerzőinek becsült egyéni tudományos kiválóságát.

Ajánlók:

Czibere Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Czigány Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Roósz András, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Ádány Sándor

1969-ben született Budapesten. 2019 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Kar Tartószerkezetek Mechanikája Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Fő kutatási területei: vékonyfalú szerkezetek, acélszerkezetek, stabilitási problémák. Kutatási tevékenységét jellemzi a szerkezeti viselkedés elméleti vizsgálatokon alapuló megértése, a jelenségek leírása szemianalitikus és numerikus módszerekkel, valamint a gyakorlati méretezés igényeit kielégítő számítási eljárások kidolgozása.

Nemzetközi ismertségét adó legfontosabb eredménye a cFSM (constrained Finite Strip Method) és cFEM (constrained Finite Element Method) kidolgozása, melyek új szemléletet vittek a vékonyfalú szerkezeti elemek viselkedésének megértésébe, és amelyek közvetlenül alkalmazhatóak a méretezésében is. Tudományos közleményeinek száma 182, független hivatkozásainak száma mintegy 1100, h-indexe 19. Kutatói tapasztalatait alkalmazza a gyakorlatban is, számos ipari háttérű fejlesztési projekteken vett részt. Aktív a hazai és a nemzetközi szakmai és tudományos közéletben, részt vett konferenciák szervezésében, tudományos bizottságok és zsűri munkájában; tagja több szakmai szervezetnek és nemzetközi szabványosítási munkacsoportnak. A BME-n az oktatás és kutatás mellett vezetői feladatokat is ellátott és ellát (tanszékvezető; oktatási dékánhelyettes).

A korszerű tartószerkezeti stabilitásvizsgálat elméleti és numerikus eljárásainak nemzetközileg is elismert szaktekintélyét javasoljuk az MTA levelező tagjának megválasztani.

Ajánlók:

Dunai László, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kollár László Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Somlyódy László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Bagi Katalin

1965-ben született Budapesten. 2006 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Tartószerkezetek Mechanikája Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a diszkrét rendszerek mechanikája.

Olyan jelenségeket vizsgál, melyeknél a mérnöki gyakorlat szokásos kontinuum-alapú modellezési módszerei a jelenség diszkrét jellege miatt nem alkalmazhatók.

Korábbi eredményei, melyek a szemcsés mikromechanika alapfogalmainak tisztázására és a diszkrét elemek módszerére vonatkoztak, ma a szakterület meghatározó alapmunkái, és harmadik évtizede folyamatosan hivatkozzák világszerte a kutatók. Az MTA doktora cím megszerzése után falazott boltozatok mechanikájával kezdett foglalkozni, tanítványaival és doktoranduszaival számos szerkezetípus viselkedését tárták fel.

Szakterülete legrangosabb folyóiratainak rendszeres bírálója, külföldi és hazai tematikus kiadványok szerkesztője, számos nemzetközi és hazai tudományos rendezvény és egy CISM-kurzus szervezője. Nemzetközi elismertségének mutatói szakterületéhez képest kimagaslóak: jelenleg 1520 független hivatkozása ismert, h-indexe 21.

Országos szintű kezdeményezésekkel dolgozik a hallgatói tehetséggondozásban és a mechanikaoktatás fejlesztésében. Az általa szervezett programok a hazai műszaki felsőoktatás legkiválóbb hallgatóinak fejlődését segítik. A BME Tehetségsegítő Tanácsának elnöke.

Személyében az MTA a mechanika korszerű módszereit magas szinten alkalmazó, nemzetközileg széles körben elismert, a tehetségsegítés iránt elkötelezett tudóssal gazdagodna.

Ajánlók:

Dunai László, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Zsolt, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kurutzné Kovács Márta, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Ferkai András

1953-ban született Budapesten. 2015-ben lett az MTA doktora. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem professor emeritusa. Szűkebb szakterülete az építészettörténet, az építészetelmélet és a műemlékvédelem.

Legjelentősebb tudományos eredményeit a két világháború közötti magyar építészet topográfiai feldolgozásában, illetve eszmetörténetének feltárásában érte el. A főváros e korszakba tartozó épületállományát bemutató két vaskos kötete megkerülhetetlen hivatkozási alap lett a szakma számára. A korszak építészeti gondolkodását tanulmányokban elemezte, elsősorban a modern koncepciókat, de a nemzeti építészet fogalomváltozásainak egy egész kandidátusi dolgozatot szentelt. Molnár Farkasról írt, történetírói módszereiben is újító nagymonográfiájára Opus Mirabile-díjat és akadémiai doktori fokozatot kapott. Nemzetközi szervezet bizottsági tagjaként kezdett foglalkozni a modern épületek műemlékvédelmével, elméleti szinten, majd a gyakorlatban tudományos

dokumentációk, szakvélemények és kerületi értékvédelmi dokumentációk formájában. Az utóbbi időben érdeklődése az 1945 utáni évtizedekre is kiterjedt, három jeles építésről és egy állami tervezővállalatról készített monográfiát. Harminc éve oktat, konferenciák és a tudományos közélet állandó szereplője, nemzetközileg elismert szakember.

Ajánlók:

Domokos Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Finta József, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Károlyi György, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Tarnai Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Hangos Katalin

1952-ben született Budapesten. 1993 óta a kémiai tudomány doktora, a Számítás-technikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) tudományos tanácsadója, a Pannon Egyetem egyetemi tanára. Kutatási területe a rendszer- és irányításelmélet mérnöki és fizikai elvekre támaszkodó dinamikus analízise, valamint modell-alapú irányítási és diagnosztikai módszerei.

A nemlineáris dinamikus rendszerek mérnöki elveken alapuló modellezésének és modellanalízisének területén kiemelkednek a stabilitásvizsgálattal, illetve stabilizáló szabályozók tervezésével kapcsolatos eredményei. Nemzetközileg is áttörő eredményeket ért el a komplex ipari rendszerek diszkrét technikákkal történő modellalapú diagnosztikájában. Úttörő munkát végzett a fizikailag is motivált nemlineáris dinamikus rendszerek egyes fontos osztályainak, a folyamat- és a pozitív polinomiális rendszerek dinamikus analízise és stabilizáló visszacsatolásainak tervezése területén. Tudományos eredményeinek fő alkalmazási területei az energetikai, vegyipari, járműdinamikai és közlekedési problémák körében találhatók.

Közleményei a rendszer- és irányításelmélet vezető folyóirataiban jelentek meg. Négy, rangos nemzetközi kiadónál megjelent könyv szerzője. Kiemelkedően sikeres az utánpótlás nevelése terén kifejtett munkássága is: vezetésével vagy társ témavezetésével eddig huszonhat volt tanítványa szerzett tudományos fokozatot.

Ajánlók:

Demetrovics János, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Györfi László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Imre Sándor, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Pap László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Kiss Rita Mária

1967-ben született Budapesten. 2013 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Kar Mechatronika, Optika és Gépészeti Informatika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, a Biomechanikai Kooperációs Kutatóközpont igazgatója. Kutatási területe a biomechanika, ezen belül a humán és állati mozgások elemzése, a biológiai szövetek szilárdsági vizsgálata.

Kutatásaiban meghatározó az interdiszciplinaritás. A mozgás- és egyensúlyvizsgálatok területén munkatársaival új mérési módszereket dolgozott ki, új paramétereket vezetett be. Az általa kidolgozott hirtelen irányváltóztatási teszt az ortopédiai, neurológiai és sporttudományi vizsgálatokban új szemléletmódot hozott. Először mutatta meg, hogy a járássebesség különböző elváltozások esetén a járás képét és szabályosságát egyaránt befolyásolja. Összefoglalóan leírta, hogy az alsó végtag ízületeinek különböző elváltozásai hogyan módosítják a teljes kinematikai lánc mozgását. A neminvaszív mérőeszközök radiológiai felvételekkel történő hitelesítésével bizonyította, hogy azok a gerinc alakjának változását megfelelő pontossággal követni tudják, és így a gyermekek radiológiai sugárterhelése csökkenthető. Kutatócsoportjával bizonyította, hogy a humán anyagok különböző sterilizációs és tárolási módszerei a mechanikai jellemzőket eltérő módon befolyásolják, ezt az allograft pótlások ínválasztásánál figyelembe kell venni. Számos nemzetközi és hazai szakmai-tudományos szervezet tisztségviselője, folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja. Tudományos publikációinak száma 297, amelyekre 1123 független hivatkozást kapott, h-indexe 20, két szabadalma van. Hat hallgatója szerzett PhD-fokozatot, jelenleg 4 doktorandusz témavezetője. Iskolateremtő oktató és kutató munkásságát 2019-ben Mestertanár Aranyéremmel, 2020-ban a Magyar Köztársaság Tisztikeresztjével, 2021-ben Akadémiai Díjjal ismerték el.

Ajánlók:

Czigány Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Inspurger Tamás, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Kollár László Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Kurutzné Kovács Márta, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Reményi Károly, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Stépan Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Springer György, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Vajna Zoltán, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Mertinger Valéria

1966-ban született Tatán. 2018 óta az MTA doktora. A Miskolci Egyetem Fém-tani Képlékenyalakítási és Nanotechnológiai Intézetének intézetigazgató egyetemi tanára. Főbb szakterületei: martenzites átalakulás alakmemória fémekben és acélokban, röntgendiffrakció, kristályosodás.

A kohómérnöki diplomaszerezést követően a Miskolci Egyetem Fém-tani Tanszékén kezdte oktatói kutató pályáját, növelt és csökkentett gravitációs körülmények közötti kristályosodási folyamatok vizsgálatával. Mérnök-fizikusi másoddiplomát a Debreceni Egyetemen szerzett. Külföldi tanulmányutak során (Münster, Berlin, Cambridge) az áramlásoknak a kristályosodott eutektikum szerkezetére kifejtett hatásaival foglalkozik, és fogalmazza meg PhD-téziseit is.

Ezt követően kutatási területe a martenzites átalakulások alakmemória fémekben lesz. Ezeket a kutatásokat a bochumi egyetemen végzi. Hazatérve a martenzites átalakulások hatását vizsgálja ausztenites saválló acélokban. Ezeket a kutatásokat már saját projektek és a Bolyai-ösztöndíj is támogatja. Ezen a területen hozza létre első saját kutatócsoportját, a témában szerzi meg DSc-címét. Rendszeresen részt vesz és bemutatja eredményeit a kutatótéma elismert nemzetközi fórumain.

A finomszerkezet-vizsgálat területén egy világszínvonalú kutatási és innovációs laboratóriumot (3D Lab) és kutatócsoportot hozott létre, országosan egyedülálló maradófeszültség és textúravizsgálatra specializálódott kompetencia-központot irányít.

Aktív oktató, a Kerpely Antal Anyagtudományok és Technológiák doktori iskola vezetője, törzstagja, a tudományági doktori bizottság elnöke. Kiemelkedő a tehetséggondozásban elért eredménye, két fő Pro Scientia aranyérmes és a kooperatív doktori programban részt vevő hallgatója van, ő maga a Mestertanár Aranyérem tulajdonosa.

Ajánlók:

Czibere Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Kaptay György, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Roósz András, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Orbulov Imre Norbert

1981-ben született Debrecenben. Az MTA doktora 2018 óta. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gépészmérnöki Karának dékánja, az Anyagtudomány és Technológia Tanszék egyetemi tanára és az MTA–BME Lendület

Kompozit Fémhabok Kutatócsoport vezetője. Szűkebb kutatási területe a fém-mátrixú kompozitok, különösen a kompozit (szintaktikus) fémhabok.

Jelentős eredményeket ért el a fém-mátrixú kompozitok területén. Kutatásaiban elemezte a kompozit fémhabok meghatározó gyártástechnológiája, a nyomásos infiltráció folyamatát. Munkatársaival, tanítványaival több új kompozit fémhab típust fejlesztett ki, amelyek közül a hibrid (többféle töltőanyagot tartalmazó) és a mátrixanyagukban erősített változatok a legfontosabbak. Kollégáival több fejlett mérési metodikát dolgozott ki és adaptált kompozit fémhabok összetett vizsgálatára (akusztikus emisszió, modális analízis, törésmechanikai és fárasztóvizsgálatok), ezekkel elsőként vizsgálta a kompozit fémhabok mechanikai tulajdonságait. Cikkeinek kumulált impaktfaktora 94,621, független hivatkozásainak száma 1175, h-indexe 18. Az MTA–MTO Anyagtudományi és Technológiai Tudományos Bizottsága mellett tagja a Magyar Mérnökakadémiának és a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének. Számos hazai és külföldi szervezet által kiírt pályázat és számos folyóiratcikk bírálója, különkiadások vendégszerkesztője. Kutatásai támogatására MTA Lendület kutatócsoportot alakíthatott, két ízben elnyerte a Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat (eredményeiért Bolyai-plakettel tüntették ki), egy-egy ízben elnyerte az OTKA posztdoktori és fiatal kutatói támogatását is. Tudományos munkásságát 2013-ban a Junior Prima Díjjal ismerték el. Iskola-teremtő oktató és kutató, 2 hallgatója szerzett PhD-fokozatot és 3 PhD-hallgató témavezetője. Számos TDK-dolgozat, köztük 2 OTDK I. helyezett dolgozat konzulense.

Ajánlók:

Czigány Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Insperger Tamás, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Monostori László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Reményi Károly, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Stépan Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Vajna Zoltán, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Petrik Péter

1970-ben született Miskolcon. Okleveles villamosmérnök elektronikus technológia szakon, PhD (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, 2000), az MTA doktora (2016), a BME habilitált doktora (2018). Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Energiatudományi Kutatóközpont Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet tudományos tanácsadója, osztályvezető. Csaknem 6 évet kutatott és oktatott Németországban, Hollandiában és az USA-ban. Szűkebb szakterülete az

integrált mikro-/nanotechnológiák rétegszerkezeteinek roncsolásmentes optikai anyagvizsgálata.

Iskolateremtő munkássága nemzetközileg elismert a nanoméretű multirétegek spektroszkópiai ellipszometriai analízisében, gyors kiértékelő eljárások, komplex optikai modellek fejlesztésében (Paul Drude Award, 2007). Több sikeres EU-projektben, OTKA- és innovációs pályázatban volt vezető kutató, nemzetközi konferenciák szervezője. Az ionimplantációs rétegmódosítás és a fotovoltaiikus rétegleválasztás monitorozásától a rétegnövekedési folyamatok valós idejű kiértékelésén át, a biológiai nanorendszerek scatterometriai minősítéséig témavezetésével négy PhD-hallgatója szerzett fokozatot. Mintegy 250 nemzetközi tudományos közleményére eddig több mint 1300 független hivatkozást kapott. Öt szabadalom társefetalálója. Eljárásait alkalmazzák például a Semilab Rt. termékeiben. A Friedrich-Alexander Universität, Erlangen, a BME és az ELTE kurzusainak rendszeres előadója német és angol nyelven.

Nemzetközi tudományos kezdeményezéseire az integrált mikro-/nanoszerkezetek multidiszciplináris alkalmazásának kutatása és oktatása területén számítunk.

Ajánlók:

Bársony István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Csurgay Árpád István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Péceli Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szabó Zoltán Béla

1966-ban született Nagyváradon (Románia). 2011 óta az MTA doktora. A Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) tudományos tanácsadója és a Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára. Szakterülete a rendszer és irányításelmélet.

A rendszer és irányításelmélet általános elveire és módszertanára építve a jármű- és a villamosenergia-ipar által motivált kutatási területeken érte el legfontosabb eredményeit. Kutatásai főleg a nemlineáris dinamikát leíró lineáris paraméterváltozós rendszer modellezési paradigma alapján való robusztus irányítás, tervezési elvek és identifikációs módszerek köré összpontosulnak, kiegészülve a hibadetektálás és a kapcsolódó rekonfigurálható irányítások témakörével, ahol kiemelt helyet kaptak a geometriai elvekre épülő tervezési eljárások. Az eredményeket elsősorban járműdinamikai alkalmazásokban hasznosította. 2007-ben Akadémiai Ifjúsági Díjat kapott. Kutatói elismertségét jelzik hazai és külföldi egyetemi előadásokra és doktori védésekre szóló meghívások, nemzetközi tudományos testületek vezetésében, nemzetközi folyóiratok szerkesztőbi-

zottságaiban való részvétel, konferenciaszekciók szervezésére és előadások tartására való felkérések. Eddig 6 könyve, illetve tankönyve (társszerzővel) jelent meg, 209 publikációjára 1136 független hivatkozás érkezett (MTMT).

Munkásságának a műszaki tudományok szempontjából kiemelkedő jelentőségű értéke a modern geometriai alapú szabályozásméleti eredményeknek kivételosen új alkalmazása járműipari alkalmazásokban.

Ajánlók:

Arató Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Bokor József, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Péter, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Keveczky László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szilágyi József

1964-ben született Újfehértón. 2005 óta az MTA doktora, 2009 óta a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszékének egyetemi tanára, szűkebb szakterülete a hidrológia, hidrometeorológia, vízgazdálkodás.

Tudományos munkássága a hidrológiai és hidrometeorológiai folyamatok alaposabb megértésére, illetve az így nyert tudás vízmérnöki alkalmazására irányul. Nemzetközi szakfolyóiratokban publikált cikksorozatával, illetve a Szöllősi-Nagy Andrással közös, Taylor and Francis által 2010-ben megjelentetett szakkönyvi összefoglalásával, egyedülálló, az Országos Vízjelző Szolgálat által ma is operatíván alkalmazott rekurzív árhullám-transzformációs sémát dolgozott ki. A területi párolgás folyamatának újszerű termodinamikai leírásával olyan széles körben alkalmazható eljárást fejlesztett ki, amely meteorológiai és műholdas távérzékelési adatok segítségével lehetővé teszi a területi párolgás, valamint a talajvíz utánpótlódásának nagy léptékű térképezését. Tisztán meteorológiai méréseken alapuló, kalibrációmentes párolgásbecslő módszere a klímamodellektől függetlenül engedi meg a szárazföldek párolgásának klímaváltozást is figyelembe vevő globális értékének és hosszú távú trendjének a pontosítását. Eredményei itthon és külföldön, a tudomány, az oktatás és a gyakorlat terén egyaránt széles körben hasznosultak.

Impaktfaktoros cikkeinek száma 72, ebből 22 egyszerű. Összesített impaktfaktora meghaladja a 160-at. Cikkeire eddig közel 1800, túlnyomórészt Web of Science-es független hivatkozást kapott, ebből számított h-indexe 26.

Ajánlók:

Bárdossy András, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Zsolt, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Károlyi György, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Somlyódy László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Völgyesi Lajos, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Szirányi Tamás

1957-ben született Budapesten. 2001 óta az MTA doktora. A Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet (SZTAKI) tudományos tanácsadója és a Gépi Érzékelés Kutatólaboratórium vezetője, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közlekedés és Járműmérnöki Karának egyetemi tanára. Szakterülete a gépi érzékelés és környezetmodellezés.

Tudományos munkássága a számítógépes képfeldolgozásban, videóelemzésben és alakfelismerésben itthon és külföldön is elismert. Kiemelkedő kutatási eredményeket ért el a képek és videók magas szintű értelmezése, képsorozat-alapú távmegfigyelési adatfúziós és változáskövetési Markov-eljárások, a sztochasztikus és diffúziós iterációs eljárások, a ritka felbontású alakzatok felismerése területeken, valamint a műholdas és légi felvételekből történő földmegfigyelésben. 86 folyóiratcikke jelent meg, amelyek Q-értéke 53,8, impaktfaktora 98,6, hivatkozásainak száma 1880, h-indexe 25. Elfogadott szabadalmi vannak az USA-ban, Japánban és az EU-ban.

Iskolateremtő munkáját az általa alapított egyetemi kutatólaborok (PE, PPKE, BME), továbbá OTDK-s diákjai (Mestertanár), diplomázói és kilenc eredményesen védett doktorandusza bizonyítja. Elsőként kapta meg a Michelberger Mesterdíjat. A magyar tudományos élet aktív szereplője: Bolyai Kuratórium, MTA Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa, MTA Közoktatási EB, az OTKA Informatikai-Villamosmérnöki (IVM) zsűri elnöke és az Élettelen Természettudományok Kollégiuma tagja. Munkássága összekapcsolja a gépi érzékelést, benne a fizikai és biológiai világ leképezését, a szenzorhálózatokon alapuló térintelligenciával, eljutva a környezet magas szintű modellezéséhez, miközben meghatározó szerepe van a témák hazai iskoláinak megteremtésében.

Ajánlók:

Csurgay Árpád István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Gáspár Péter, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Keviczky László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szirmay-Kalos László

1963-ban született Budapesten. 2001-től az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Irányítástechnika és Informatikai Tanszék egyetemi tanára, tanszékvezető helyettese. Szakterülete a számítógépes grafika és orvosi képzés, melyeknek elismert kutatója.

A képszintézis alapelemének számító sugárkövetési feladatra konstans várható futásidő algoritmusokat hozott létre. A transzportfolyamatokhoz olyan virtuális részecskéken alapuló eljárásokat dolgozott ki, amelyek torzítatlan becslést adnak, de a direkt szimulációnál sokkal hatékonyabban hajthatók végre. A megoldásukat kifejező végtelen dimenziós integrálok becsléséhez vizsgálta a nagydimenziós terekben a mintapont választás stratégiáit és hatékony globális Monte Carlo- és Markov-lánc alapú eljárásokat adott, amelyet a legnépszerűbb grafikus rendszerekbe és 3D animációs eszközökbe is beépítettek. A képszintézis inverz feladata a tomográfia, amikor a mért viselkedési adatokból kell visszakövetkeztetni a rendszer belső jellemzőire. Szirmay-Kalos László a Pozitron Emissziós Tomográfia területén ért el jelentős eredményeket. Az eredeti folyamatot leíró integrálegyenlet és adjungáltjának megoldását kombinálva új módszereket dolgozott ki. Az eredményekre épült a Mediso Tera-Tomo rendszere, amelyet humán pozitron emissziós tomográfiában és preklinikai vizsgálatokban alkalmaznak világszerte. Iskolateremtő munkásságának eredménye a BME számítógépes grafika kutatócsoportja, amelyben 2 MTA doktor, 8 PhD-fokozatú kutató és 5 doktorandusz dolgozik. 9 doktorandusza szerzett PhD-fokozatot.

Ajánlók:

Arató Péter, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Bokor József, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Pécsei Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Telek Miklós

1963-ban született Budapesten. 2004 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszékén egyetemi tanár. 2012 óta az MTA–BME Informatikai rendszerek kutatócsoportjának vezetője. Tudományos munkássága a távközlési rendszerek forgalmi modellezésétől kiindulva a sztochasztikus modellezési módszerek széles körét öleli fel a nagysebességű vezeték nélküli kommunikációtól a Markov-modulált folyamatokig.

Szakterületén számos kutatási és fejlesztési projekt résztvevője, vezetője. Ipari együttműködéseiből több távközlési szabadalom készült. 2006 óta különböző OTKA-pályázatok vezetője. Kiemelkedő jelentőségű szakmai eredménye a Laplace transzformált függvények inverz transzformációjára kidolgozott numerikus eljárás, amely a legszélesebb körben felhasználható műszaki alkotása.

A sztochasztikus modellezés korszerű módszereit ismertető szakkönyve 2012-ben jelent meg a Springer Kiadónál, amelynek a kiadó kezdeményezésére készített második bővített kiadását 2019-ben publikálták.

Iskolateremtő tevékenységének eredményei a hazai és külföldi egyetemeken sikeres oktatói karriert építő PhD-hallgatói. Az MTMT-ben szereplő publikációinak száma 297, az ezekre érkezett független hivatkozások száma 2142, az összegzett impaktfaktora 112, relatív impaktfaktora 42,232, h-indexe 25.

Ajánlók:

Györfi László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Imre Sándor, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Pap László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Vadászné Bognár Gabriella

1959-ben született Miskolcon. 2014-ben lett az MTA doktora. A Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karának tudományos és nemzetközi dékánhelyettese, a Gép- és Terméktervezési Intézet intézetigazgató egyetemi tanára. Fő kutatási területe a tribológia és a felületbevonatok tervezése és fejlesztése.

Kezdeti kutatási eredményeit – az anizotróp membránok rezgéstani viselkedésének analitikus és numerikus elemzését, valamint nemlineáris spektrálproblémák vizsgálatát – követően a newtoni és nem-newtoni folyadékok határréteg áramlásával, folyadékokban az ellenállás-tényező analitikus és szimulációs úton történő meghatározásával foglalkozik. Kutatásai a magneto-hidrodinamikus és ferromágneses kenőanyagok fejlesztésével és a felületi bevonatok elméleti és kísérleti fejlesztésével kapcsolatosak, amelyek vékony filmekben belső feszültség hatására a szabályozott minták szerveződését, a bevonatok jobb kontrollálását és új gyártási technológiákat eredményeznek. Munkássága nemzetközileg széles körben elismert; 15 nemzetközi konferencia plenáris előadója volt. Tudomány-szervező tevékenységét 21 nemzetközi konferencia szervezése és 9 konferenciakötet szerkesztése jelzi, h-indexe 14; ismert hivatkozásainak száma közel 600. Jelenleg több hazai, ipari kutatási-fejlesztési, alapkutatói és nemzetközi kutatási projekt szakmai vezetője. A Miskolci Egyetem TDK Tanácsának elnökeként a hallgatói tehetséggondozás elkötelezett támogatója.

Ajánlók:

Czibere Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Kaptay György, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Roósz András, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Várkonyi Péter László

1979-ben született Budapesten. 2018 óta az MTA doktora. Jelenleg a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszék főállású egyetemi tanára. Szakterülete a nemlineáris mechanika és az alkalmazott matematika.

Elsősorban testek statikus viselkedésével, stabilitásával foglalkozott, és ért el áttörő eredményeket. Meghatározó szerepet játszott a jelentős sajtóvisszhangot kapott Gömböc felfedezésében, a Gömböchöz hasonló testek létezésének igazolásában. Munkatársaival leírta a teknősök külső vázának alakja és talpraállási stratégiája közti kapcsolatot, számos biológiai és robotikai kutatást inspirálva megmutatta, hogy a teknősök között vannak monostatikus alakúak. A korábban elméleti érdekességnek tartott Painlevé-paradoxonról megmutatta, hogy a súrlódásos kölcsönhatásban lévő testek általános jellemzője, és így a merevtest-moделlek alkalmazásának a fő korlátja. Habár a súrlódásos kölcsönhatásban lévő szilárd testek egyensúlyi helyzeteinek Lyapunov-stabilitására nincs széles körben alkalmazható vizsgálati módszer, egy fontos esetre kísérletileg igazolt elméleti módszert javasolt. Bemutatta, hogy a rugalmas robotkarok használhatóságát korlátozó stabilitásvesztés kikerülhető a robotkar kezdeti görbületének megválasztásával, ugyanakkor létezik egy elméleti határ, amely nem léphető túl ilyen módon. Eredményeiért megkapta a Pro Scientia Díjat, a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét és a Junior Prima Díjat. Több rangos külföldi kutatóhelyen volt vendégkutató (Princeton, Caltech). Kutatási eredményei alapján több új egyetemi tantárgyat dolgozott ki, és kiemelkedő számú tudomány-népszerűsítő előadást tartott. Több tudományos szervezet, illetve folyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

Ajánlók:

Domokos Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Finta József, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Tarnai Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Élesztős Pál

1948-ban született Kolozsán (Szlovákia). A műszaki tudományok kandidátusa (1978), habilitált (2007), munkahelye a Szlovákiai Műszaki Egyetem (professor emeritus), szűkebb szakterülete az alkalmazott mechanika, szilárdságtan, rugalmasságtan.

Jelentős eredményeket ért el a szemcsés anyag-gáz rendszerű egyen-, illetve ellenirányú kontakt hőcserélők szemcséiben keletkező hőmérsékletprofil, illetőleg az általa generált hőfeszültségek analitikus leírásával. Figyelemre méltó a hegesztés folyamatának, ezen belül a kavaró dörzshegesztés numerikus szimulációjának kifejlesztése. Kutatócsoportjával közösen elért kutatási és fejlesztési eredményeit különböző anyagok hegesztésénél Szlovákiában sikerrel alkalmazták. Kapcsolata a magyarországi és nemzetközi tudományos élettel kiváló, aktív résztvevője a tudományos konferenciáknak. Sikeresen végzett hat doktorandusza kutatási-fejlesztői szakterületen vezetőként nyert alkalmazást.

Ajánlók:

Czibere Tibor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Dusza János, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Hulkó Gábor, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Stépán Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Hacki Tamás

1944-ben született Budapesten. Tudományos címe dr. med habil professor, jelenlegi munkahelye a Semmelweis Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika mint önkéntes orvos, valamint a Regensburgi Egyetem nyugállományú egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a fül-orr-gégegyógyászat, a foniátria és a gyermekaudiológia.

A magyar, a németországi és az európai foniátriai szakma megbecsült személyisége. Klinikai, tudományos és oktatói tevékenységét német, nemzetközi és magyar szakmai és társadalmi kitüntetésekkel honorálták. Németországi nyugalmába vonulása után eredményesen segíti a magyar betegellátást, az oktatást és tudományt egy fejlesztésre szoruló területen, a foniátria, azaz a hangképzési, beszéd- és artikuláció-, valamint a nyelési zavarokban szenvedő betegek ellátása terén. Magyar nyelvű, hiánypótló szakkönyvek írása, foniátriai-logopédiai beteg-

ellátás szervezése, egyetemi képzés alapítása (SE) és számos tudományos esemény szervezése jelzi hazai tevékenységét.

Ajánlók:

Józsa János, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szász Domokos, az MTA rendes tagja, Matematikai Tudományok Osztálya

Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Karsai Gábor

1959-ben született Szombathelyen. PhD-fokozatát a Vanderbilt Egyetemen (USA) szerezte 1988-ban. Munkahelye a Vanderbilt Egyetem (Nashville, Tennessee, USA), Department of Electrical and Computer Engineering, Institute for Software-Integrated Systems, ISIS, ahol egyetemi tanár, tanszékvezető helyettes, igazgatóhelyettes. Szakterülete a szoftverintegrált rendszerek modellintegrált tervezése és megvalósítása.

1984 óta a kiberfizikai rendszerek kutatása egyik nemzetközileg legkiemelkedőbb centrumának munkatársa az Egyesült Államokban. Kutatási eredményei komplex szoftverrendszerek modellalapú tervezéséhez és megvalósításához kapcsolódnak, jelentős mértékben befolyásolva mindezek módszertanának és alkalmazási területeinek fejlődését. Publikációinak száma 676, h-indexe 55. Az utóbbi években a nagy megbízhatóságú autonóm rendszerek tervezése terén végez úttörő kutatómunkát. Eredményei alkalmazhatóságát számos példarendszer demonstrálja az avionika, jármű-elektronika és villamosenergia-rendszerek területén. Jelentős szerepet vállal intézete magyarországi kapcsolatainak ápolásában.

Ajánlók:

Pap László, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Péceli Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Sztipánovits János, az MTA külső tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLIJA

Hu Haj-jen (Haiyan Hu)

1956-ban született Sanghajban (Kínai Népköztársaság). A Kínai Tudományos Akadémia tagja, a Beijing Institute of Technology School of Aerospace Engineering, Peking professzora. Szűkebb szakterülete mechanika, dinamika.

Nemzetközileg is kiemelkedően hivatkozott eredményekkel járult hozzá a repülő szerkezetek elméleti és kísérleti nemlineáris dinamikai vizsgálatához, az eredmények alapján az ilyen rugalmas szerkezetek időkésés melletti aktív szabályozással történő rezgéscsökkentéséhez. Kutatásai kiterjedtek a repülőgépszárnyak öngerjesztett rezgéseinek elfojtására, a sugárhajtású gépeken alkalmazott nemlineáris rezgésszigetelésre, illetve az űrszerkezetek nagy méretű és nagy rugalmasságú elemeinek kinyitáskor jelentkező rezgések csökkentésére. Mind kutató, mind oktató munkája során ápolja Kármán Tódor tudományos hagyatékát, elismerve annak a kínai űrkutatásra gyakorolt közvetlen hatását.

Ajánlók:

Inspurger Tamás, az MTA levelező tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Páczelt István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Stépán Gábor, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Vajna Zoltán, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Felinger Attila

1961-ben született Pécsen. 2016 óta az MTA levelező tagja. A Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Karán az Analitikai és Környezeti Kémia Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, az Általános Orvostudományi Karon a Bioanalitikai Intézet igazgatója. Az MTA–PTE Molekuláris Kölcsönhatások az Elválasztástudományban Kutatócsoport vezetője. Szakterülete az elválasztástudomány.

Levelező taggá választása óta új módszert dolgozott ki a folyadékkromatográfiás oszloptöltetek heterogenitásának felderítésére. A módszert azóta is sikeresen alkalmazzák a HPLC-oszlopok axiális és radiális heterogenitásának jellemzésére. Megmutatta, hogy a kölcsönhatások termodinamikai jellemzése a kromatográfia módszereivel ellentmondásos eredményekhez vezet. Jelentős eredményeket ért el az elmúlt években a szuperkritikusfluidum-kromatográfia modellezése, a retenciós mechanizmusok megértése területén. A levelező tagság elnyerése óta 25 tudományos közleményt publikált, amelyek összesített hatása: 86,5, közülük 18 közlemény Q1 besorolású folyóiratban jelent meg.

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Görög Sándor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Orbán Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pálinkás Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Kollár László

1955-ben született Kaposváron. A Veszprémi Vegyipari Egyetemen szerzett okleveles vegyészmérnöki diplomát 1979-ben. 1995 óta az MTA doktora, 2016 óta az MTA levelező tagja. A Pécsi Tudományegyetem Szeretlen Kémia Tanszékének egyetemi tanára. Szakterülete a koordinációs kémia és a homogén katalízis.

Legjelentősebb eredményeit az átmenetifém-katalizált enantioszelektív hidrogénezési és hidroformilezési reakciók vizsgálata, valamint jódalkének új funkciócsoportjainak kiépítése területén érte el. Az utóbbi években publikált fontosabb munkái a vinilaromások biomasszaalapú oldószerben történt hidroformilezése (*Green Chemistry*, 2016), a kavítandó alapvázakon megfigyelt kiemelkedő szelektivitású palládiumkatalizált aminokarbonilezés (*The Journal of Organic Chemistry*, 2017) és az izonitrilek beékelődési reakciójával járó katalitikus szintézisek (*ACS Omega*, 2018) területén születtek. Közleményeire 4000 független hivatkozás történt. Elismerései: Oláh György-díj, Akadémiai Díj, Széchenyi-díj.

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Görög Sándor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Markó László, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Orbán Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pálinkás Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Császár Attila

1959-ben született Dorogon. 1983-ban az Eötvös Loránd Tudományegyetem vegyész szakán szerzett diplomát. 1998 óta az MTA doktora. Az ELTE Kémiai Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a kvantumkémia és a molekula-spektroszkópia.

A hazai elméleti kémia meghatározó szaktekintélye. Világszerte elismert iskolát teremtett az analitikai célokra is alkalmazott, nagy felbontású molekula-spektroszkópia elméleti támogatását lehetővé tevő kutatásaival. Definiálta a kvantumkémia negyedik korszakát, megalkotta a spektroszkópiái hálózatok elméletét, lehetővé tette egzotikus, de alapvető fontosságú kémiai jelenségek (alagúthatás, rezonanciák) és rendszerek (van der Waals-klaszterek) vizsgálatát. Az általa és csoportjában kifejlesztett elméletek, algoritmusok és számítógépi programok széles körű együttműködések alapjául szolgáltak, a segítségükkel kapott eredmények pedig gyakorlati szempontból is meghatározók, például jelentős a hozzájárulásuk a földi üvegházhatás tudományos alapjainak megértéséhez, a légkör- és asztrokémiai ismereteinkhez. Több mint 246 angol nyelvű tudományos közleménye jelent meg, publikált a *Nature*, a *Science* és a *Physical Review Letters* vezető nemzetközi folyóiratokban, cikkeire 7700 független hivatkozást kapott, ezek száma évente több mint ezerrel nő, h-indexe 55. Négy nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. Számos tudományos kitüntetés, közöttük a Széchenyi-díj és a Polányi-nagydíj birtokosa. 12 végzett PhD-hallgatója közül ketten nyerték el a Junior Prima Díjat.

Ajánlók:

Horváth István Tamás, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Keserű György Miklós, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Kollár László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Orbán Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Fábián István

1956-ban született Debrecenben. Az MTA doktora (2002), a Debreceni Egyetem egyetemi tanára. Az MTA–DE Redoxi- és Homogén Katalitikus Reakciók Mechanizmusa kutatócsoport vezetője. Fő tudományos témája a környezeti kémiá-

ban, biológiai rendszerekben és ipari technológiákban jelentős, összetett redoxireakciók mechanizmuskutatása (*Inorganic Chemistry*, 2009; *Advances in Inorganic Chemistry*, 2017; *Journal of Hazardous Materials*, 2019, 2020).

Kutatócsoportját nemzetközi szinten az oldatfázisú reakciókinetika kiemelkedő műhelyeként tartják számon. Jelentős eredményeket ért el a funkcionizált aerogél alapú nanokompozitok előállításában és részletes leírásában. Diszperz rendszerekben lejátszódó folyamatok kinetikáját modellező egyedi eredményei orvosi és ipari szempontból fontos aerogélek szintézisét segítik elő (*The Journal of Physical Chemistry C*, 2018; *Carbohydrate Polymers*, 2018; *Acta Biomaterialia*, 2020; *Chemosphere*, 2021). 157 közleményére (impaktfaktor: 496) 2918 független hivatkozás érkezett, h-indexe 32. A European Colloquium on Inorganic Reaction Mechanisms konferenciasorozat alapítója. Fontos kutatásokat végez ipari partnerek részére. Hat évig volt az MTA elnöksége választott tagja, a Magyar Kémikusok Egyesülete Intézőbizottság tagja, felelős szerkesztője a tudomany.hu honlapnak. A Debreceni Egyetem rektora (2010–2013). Elismerései: Alexander von Humboldt-ösztöndíj, Vasile Goldis Western University: aranyérem, Polányi-díj. A Delhi School of Professional Studies and Research és a Vasile Goldis Western University díszdoktora. Iskolateremtő munkássága kiemelkedő a reakciókinetika és az aerogélek területén (22 PhD-hallgató témavezetője).

Ajánlók:

E. Kövér Katalin, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Nyulászai László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Keglevich György

1957-ben született Budapesten. 1994 óta a kémiai tudomány doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Szerves Kémia és Technológia Tanszékének egyetemi tanára, 22 éven át tanszékvezetője. Szűkebb szakterülete a foszfororganikus és a környezetbarát kémia.

Több mint 30 éve a P-heterociklusos kémia aktív kutatója, amelynek fejlődéséhez új szintézismódszerek és szelektív átalakítások kidolgozásával (*Synth*, 1993, 931), új reakciók (*JOC*, 1990; *JACS*, 1997) felfedezésével és új vegyületsaládok bevezetésével járult hozzá. A P-kémiát a környezetbarát kémiával kombinálva széles körben alkalmazta az MW technikát (*Synth*, 2017). Ennek során új, másképp nem lejátszódó reakciókat valósított meg (*OBC*, 2012; *RSC Adv.*, 2014). Javította a katalizátorrendszerek hatékonyságát (*Green Chem.*, 2006; *RSC Adv.*, 2014; *Adv. Synth. Catal.*, 2017), meghatározta az MW alkalmazási lehetőségeit,

és modellezte a gyorsító hatást (*PAC*, 2016). Új mechanizmusképeket állított föl (*JOC*, 2020). P-ligandumokat és katalizátorként alkalmazható Pt-komplexeket szintetizált (*Chem. Rev.*, 2010; *Dalton Trans.*, 2016). Publikációi: 601 tudományos cikk (40 review), 2 könyv (*Organophosphorus Chemistry* és *Milestones in Microwave Chemistry*), 50 könyvfejezet. Össz impaktfaktor: >821, h-index: 43, független idézet 4432. PhD-vezető: 19. A *Curr. Org. Chem.*, a *Curr. Green Chem.* és a *Symmetry* főszerkesztője, a *Heteroatom Chemistry*, a *Curr. Org. Synth.*, a *Lett. Org. Chem.* és a *Lett. Drug Design Discov.* szerkesztője, illetve a *Phosphorus Sulfur*, a *Molecules* és a *Green Proc. Synth.* szerkesztőbizottsági tagja. Elismerései: Zemplén-díj, Pro Scientia Díj, Széchenyi Professzori Ösztöndíj, Erdey László-díj, Mestertanár, Ipolyi Arnold-díj, Akadémiai Díj, Bruckner-díj, Csűrös Zoltán-díj, Magyar Érdemrend Lovagkereszt.

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Görög Sándor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Kollár László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Tőke László, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Kónya Zoltán

1971-ben született Budapesten. 2011 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Alkalmazott és Környezeti Kémiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az SZTE Környezettudományi Doktori Iskola vezetője, az SZTE tudományos és innovációs rektorhelyettese. Szűkebb szakterülete a határfelületi fizikai kémia és nanotechnológia.

Tudományos munkájának kiemelkedő eredménye, hogy a határfelületi jelenségek fizikai kémiájának megértésén alapuló szemléletmódot honosított meg a hazai kutatási gyakorlatban. Ezen megközelítéssel különféle anyagú (például: szén, fémek, oxidok, nemesfémek) 1D- és 2D-nanostruktúrák és kompozit anyagok esetében is képekké váltak a részecskék tervezett és irányított szintézisére, funkcionálizálására, valamint környezeti kémiai szempontból fontos gyakorlati alkalmazására is. Az új tudományos megállapításokat sikerült alkotó módon ötvözni és továbbfejleszteni a nanotechnológia legújabb vívmányaira alapozva. Eredményeit szakterülete vezető folyóirataiban publikálta; például: nyomásálló 3D-nyomtatással előállított kerámiák (*Science Adv.*, 2021), Co-nitridet tartalmazó

N-dópolt grafén mint ORR-katalizátor (*Appl. Catal. B*, 2018), funkcionizált grafénszalagot tartalmazó nanokompozit (*ACS Nano*, 2013), titanát nanoszerkezetek atomi jellemzése (*Surf. Sci. Rep.*, 2016).

Kónya Zoltán az MTA Fizikai-kémiai Tudományos Bizottság elnöke, az MTA–SZTE Felületkémiai és Reakciókinetikai Kutatócsoport vezetője. Eredményeit eddig >500 tudományos közleményben publikálta társszerzőivel, amelyek összesített impaktfaktora meghaladja az 1400-at, a független hivatkozások száma több mint a 8500, h-indexe 51. 23 PhD-disszertáció született a vezetésével, tanítványai közül ketten Pro Scientia Aranyérmert kaptak. Elismerései: Polányi Mihály-díj, Pungor Ernő-díj, Gábor Dénes-díj.

Ajánlók:

Dékány Imre, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pálinkás Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Vancsó Gyula, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Marosi György

1955-ben született Budapesten. 2003-ban lett az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar egyetemi tanára, a FirePharma Kutatócsoport vezetője. Tudományterületei a biomakromolekulák és gyógyszerek technológiája, a termikus analízis, a Raman-spektrometria, a minőségvezérelt folyamatszabályozás, valamint a környezet- és biztonságtechnika.

Iskolateremtő hatást fejt ki a tűzálló anyagok, a folyamatos gyógyszergyártás, a gyártással azonos idejű (real time) analízis és a folyamatmodelleken alapuló szabályozás oktatásában és kutatásában. Jelentős új eredményeket ért el a gyógyszergyártás hatékonyságának növelése, a polimerek éghetőségének csökkentése és könnyűszerkezetű, környezetkímélő anyagok kifejlesztése területén. Elsőként publikált Raman-alapú szabályozási technológiát (*Organic Process Research and Development*, 2013) és a szintézistől tablettáig folyamatos (end to end) gyógyszer-technológiát (*Chemical Engineering Journal*, 2018). 430 közleményére több mint 5000 független hivatkozás történt, h-indexe 43. Számos hazai és nemzetközi projektet vezetett, és kapcsolatot épített ki multinacionális vegyipari, gyógyszeripari és gépjárműipari cégekkel. Aktívan járul hozzá a közép- és felsőfokú oktatás, valamint a tudományos közélet előmozdításához. Három nemzetközi konferencia elnöke, szervezője volt. Jelentősebb elismerései: Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozat), Szent-Györgyi Albert-díj, MTA és Szabadalmi

Hivatal Innovációs Szabadalmi Nívódíja, Mestertanár aranyérem, Csűrös Zoltán-díj, Széchenyi Professzori Ösztöndíj (2000).

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Hohmann Judit, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Tóke László, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Zrinyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Nagyné László Krisztina

1952-ben született Budapesten. 1976-ban a Budapesti Műszaki Egyetemen vegyészmérnöki diplomát szerzett, 2006 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Fizikai Kémia és Anyagtudományi Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a határfelületi fizikai kémia és a felületkémia, a kolloidika és az anyagtudomány.

Tudományos munkájának nemzetközileg is elismert eredményeit a nanostrukturált pórusos szenek felületkémiajának a határfelületi jelenségekben játszott szerepét tanulmányozva érte el. Funkcionalizált szénfelületeken a gőzadszorpciót vizsgálva kísérleti bizonyítékot talált a szűk pórusokban fellépő falhatásra (*The Journal of Physical Chemistry C*, 2014), mely lehetőséget ad a gázalapú energia-tárolásra. Nitrogénnel, illetve kénnel adalékolt szén aerogéleken (*Microporous and Mesoporous Materials*, 2016), illetve grafénszármazékokon vizsgálta a heteroatomok lehetséges kémiai környezetét és szerepüket szorpciós (*Carbon*, 2017) és (elektro)katalitikus folyamatokban (*Carbon*, 2018). Az elektron donorok jelenléte lehetővé teszi az üzemanyagcellák katódjának Pt-mentes kialakítását. Eredményeit több mint 170 angol nyelvű tudományos cikkben közölte, ezek összesített hatástényezője 574. H-indexe 35, független hivatkozásainak száma 3400 feletti. Az MTA Kolloidkémiai Munkabizottságának elnöke, az American Carbon Society tagja. A következő CESEP (*Carbon for Energy Storage and Environment Protection*) konferencia szervezője. Tagja a *Carbon* (2019 óta) és a *Materials* folyóiratok szerkesztőbizottságának. Vendégprofesszor volt az USA-ban és Japánban. Hat végzett PhD-hallgatója van. Hazai koordinátora (volt) három EU-projektnek. Kitüntetései: BME VBK Erdey László-díj (2004), Fodor Lajos-díj (2014), MTA Polányi-fődíj (2018), Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozat) (2019).

Ajánlók:

Dékány Imre, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hohmann Judit, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horváth István Tamás, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Nyulászi László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Vancsó Gyula, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Salma Imre

1962-ben született Komáromban. 2007 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Analitikai Kémia Tanszék egyetemi tanára, a Budapest Aeroszol Kutató és Oktató Platform Laboratórium vezetője, a Hevesy György Kémia Doktori Iskola programvezetője és a Magyar Aeroszol Társaság elnöke. Szakterülete a légkörkémia, ezen belül az aeroszol kémiai és fizikai folyamatai, valamint környezeti, éghajlati és egészségügyi hatásai.

Kutatásaiban olyan környezeti kérdésekkel foglalkozik, amelyek jelentős, új tudományos ismeretek megszerzését és bővítését célozzák, illetve relevánsak a Kárpát-medencében és azon belül Budapesten. Munkatársaival együtt felfedezték a légköri gőzrészecske konverzió új, kémiai mechanizmusát (a két, létező globális modell egyikét), amely a felhőfolyamatok közvetítésével hozzájárult a sarki jégtömeg fokozódó olvadásának magyarázatához. Kimutatta, hogy a légköri nukleáció – ami az aeroszolrészecskék számának döntő forrása a troposzférában – regionális kiterjedésű, koherens jelenségként valósul meg a Kárpát-medencében. Meghatározta az aeroszolnak a felhőcsepp-képződésben játszott szerepét városi környezetben (Budapesten), ami jelenleg az éghajlati modellek legnagyobb bizonytalansággal ismert, egyedi összetevője. Modellt dolgozott ki a széntartalmú aeroszol megoszlására a fosszilis anyagok tüzelése, a biomassza-égetés és a biogén forrástípusok között különböző térbeli és időskálákon. Széles körű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, és kiemelkedő elismertséget szerzett. Rendszeres vendégprofesszor a Bécsi Tudományegyetemen, a Helsinki Egyetemen és a Milánói Egyetemen. Remek konferenciaszervező. Angol nyelvű közleményei száma 69, közöttük *Science* és *highly cited* (top 1%) cikk; h-indexe 33, független hivatkozások >2700 (MTMT). Akadémiai Díjjal és Mestertanár Aranyéremmel tüntették ki. Hallgatói 1 első, 4 második és 9 harmadik/különdíj helyezést értek el OTDK-versenyeken.

Ajánlók:

Felinger Attila, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Orbán Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Szántay Csaba

1958-ban született Budapesten. 2000 óta az MTA doktora. A Richter Gedeon Nyrt. Szerkezetkutatási Osztályának vezetője. Szakterülete az analitikai kémia, az NMR-spektroszkópia.

Hazai és nemzetközi szakmai körökben is elismerést aratott elméleti és módszertani munkáival, melyek az NMR-spektroszkópia és gyógyszeranalitika alapvető jelenségeivel kapcsolatosak. Tudományos munkássága – részben az NMR-spektroszkópia innovatív alkalmazásával – összetett molekulaszervezeti problémák megoldására irányult, melyek jó része közvetlen gyakorlati jelentőséggel bír a gyógyszerkutatásban. Igazolja ezt a 24 elfogadott szabadalom, amelyeknek társszerzője. 186 közleménye jelent meg (4 megjelenés alatt), amelyek közül 17 dolgozat egyedüli szerzője. Az Elsevier Kiadó gondozásában 2015-ben jelent meg egy döntő mértékben általa írt, iskolateremtő szakkönyv, *Anthropic Awareness: The Human Aspects of Scientific Thinking in NMR Spectroscopy and Mass Spectrometry* címen. Mind kutatóként, mind nagyvállalati vezetőként bizonyította, hogy gyógyszeripari környezetben is lehet magas szintű tudományos munkát végezni. Kitűnő vezetői kvalitását tükrözi az általa kialakított világszínvonalú nagyműszeres szerkezetkutatási bázis, amelyet hazai és nemzetközi szinten is elismert ipari tudományos műhellyé emelt. Sokirányú tudományos közéleti tevékenysége mellett kiemelendő a szemléletformáló személyes hatása, amivel nemzetközi szinten is sokak világlátását befolyásolta a tudományban.

Ajánlók:

Bodor Miklós, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
E. Kövér Katalin, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Felingner Attila, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Görög Sándor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pretsch Ernő, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Szente Lajos

1951-ben született Budapesten. 1975-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar kémia–biológia szakán szerzett tanári diplomát. 2005 óta az MTA doktora. A CycloLab (Ciklodextrin Kutató-fejlesztő Laboratórium) Kft. társalapítója, jelenleg a cég tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete

a szabályozott hatóanyag-leadású ciklodextrin-zárványkomplexek előállítására és terápiás alkalmazására, valamint új, biológiailag aktív ciklodextrin-származékok kutatására.

Pályakezdeként kapcsolódott be a Chinoin Gyógyszergyárban a Szejtli József vezetésével induló ciklodextrin kutatásokba. 45 éve dolgozik a ciklodextrin-alapú szupramolekuláris kémiai kutatásban-fejlesztésben. Nevéhez fűződik a ciklodextrinek oldatban mutatott aggregációs mechanizmusának feltárása, valamint az „üres” ciklodextrinek alkalmazása klinikai detoxikálás céljára súlyos mérgezéseknél. A National Institutes of Health-ben (USA) Josef Pitha professzornál volt ösztöndíjas. Úttörő szerepet játszott a több humán gyógyszerben engedélyezett gyógyszersegédanyag, a hidroxipropil-béta-ciklodextrin szintézisében és alkalmazási lehetőségeinek feltárásában. Munkássága során több, szabadalommal védett és piacra került ciklodextrin-alapú humán gyógyszer preklinikai kutatási-fejlesztési és optimalizálási munkáit végezte. Közleményeire több mint 3700 független hivatkozás történt, h-indexe 34. Megadott szabadalmainak száma 37, össz impaktfaktora közel 340. A nemzetközi Ciklodextrin Társaság alapító tagja és tudományos vezetője.

Az elmúlt öt évben 11 D1-es publikációja született. Aktívan részt vesz az egyetemi oktatásban (ELTE, SOTE, Debreceni Egyetem). Iskolateremtő, számos volt hallgatója, doktorandusza ma a CycloLab munkatársa. Elismerései: Gábor Dénes-díj, az Amerikai Kémiai Társaság Derek Horton-díja, Kiváló Feltaláló Díj.

Ajánlók:

Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Náray-Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Penke Botond, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Tombácz Etelka

1952-ben született Szegeden. 2004 óta az MTA doktora. Korábban a Szegedi Tudományegyetem, 2020-tól a Pannon Egyetem professzora. Kutatásai a kolloid-kémia területére esnek, amelyen nemzetközileg is elismert, több új tudományos eredményt ért el.

Kutatásai elsősorban összetett vizes diszperziók határfelületi egyensúlyainak és kolloid stabilitásának fizikai-kémiai jellemzését, modellezését, módosítását és alkalmazási lehetőségeit fedik le. Az agyagásványok (*Appl. Clay Sci.*, 2004, 2006), oxidok (*Langmuir*, 2001, 2009), huminsavak (*Soil Sci.*, 1999; *Org.*

Geochem., 1990; *J. Mol. Liq.*, 2020) és összetett rendszereik (*J. Coll. Interface Sci.*, 2006; *Coll. Surf. A*, 1998, 1999; *Org. Geochem.*, 2004, 2007) viselkedése terén jelentős új eredményeket ért el. A magnetit nanorészecskék szintézise, felületmódosítása és teranosztikai célú kutatása során egyedi új eredményekre jutott (*Langmuir*, 2012, 2014; *Coll. Surf. A*, 2009, 2013, 2014; *BBRC*, 2015; *Coll. Surf. B*, 2012; *IJMS*, 2013, 2019; *JMMM*, 2015, 2017, 2018, 2021; *Interface Focus*, 2016; *Soft Matter*, 2018; *Materials*, 2021; *Magnetochem.*, 2020; *Nanomaterials*, 2018, 2020, 2021). Több mint 230 kiemelkedő nemzetközi visszhangú tudományos közlemény és több könyvfejezet társszerzője. Közleményeire több mint 5560 független hivatkozás történt, h-indexe 43, cikkeinek átlagos idézettsége közel 50 (WoS). Vendégprofesszor volt az USA-ban és Franciaországban. Sikeres konferenciaszervező (11CCC, 2018) és résztvevő (74 előadás, 37 szekcióvezetés). Három nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottsági tagja (*Coll. Polym. Sci.*, *Appl. Clay Sci.*, *Molecules*). Elnyerte a Polányi Mihály- (2016) és a Preisich Miklós-díjat (2018). Számos egyetemi hallgató diplomamunkájának és 9 PhD-hallgatónak volt a témavezetője.

Ajánlók:

Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Pálinkás Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Perczel András, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Tóth Gábor

1954-ben született Szentesen. 1977-ben a József Attila Tudományegyetemen okleveles vegyész diplomát szerzett, 2001 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Karának egyetemi tanára, szűkebb szakterülete a peptidkémia.

Pályakezdként kapcsolódott be a peptid szulfátészterek (például kolecisztokinin) szintézisére irányuló kutatásokba. A különféleképpen módosított peptidek szintézisére vonatkozó törekvések azóta is végigkísérik munkásságát, ezek jelentős része kapcsolódik a fehérjék poszttranszlációs módosításainak kémiai modellezéséhez. Foglalkozott peptid foszfátészterek szintézisével, továbbá glikozilált peptidszarmazékokkal, illetve többszörös diszulfidhidat tartalmazó polipeptidek, valamint kis fehérjék szintézisével is. Ennek során kutatócsoportjával új szintézismódszereket dolgozott ki. Egyik kezdeményezője volt a Szegeden azóta is eredményesen folytatott foldamer kutatásoknak. Számos érdekes biokonjugátum szintézisében vett részt. Foglalkozott lipopeptidek, illetve különféleképpen jelzett peptidek szintézisével is. Jelenleg antimikrobiális peptidek kutatásával, módo-

sított peptidekkel és szelektív ionsatorna-blokkoló polipeptidekkel foglalkozik. Közleményeire több mint 3500 független hivatkozást kapott, h-indexe 37. Megadott szabadalmainak száma 17, össz impakt faktora közel 800. Az elmúlt öt évben 16 D1-es publikációja született. Aktívan járul hozzá az egyetemen az oktatási, közéleti és kari vezetési feladatokhoz. Elismerései: Széchenyi Professzori Ösztöndíj, Kisfaludy Lajos Alapítvány Díja, Bruckner Győző-díj, Klebelsberg Kuno-díj, Magyar Érdemrend Tisztikereszt, Zemplén Géza-fődíj.

Ajánlók:

Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Keserű György Miklós, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Penke Botond, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Laurency Gábor

1954-ben született Békéscsabán. A Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett okleveles vegyész diplomát 1978-ban. A kémiai tudományok kandidátusa fokozatot 1991-ben nyerte el. Az École Polytechnique Fédérale de Lausanne (EPFL), Svájc, professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a homogén katalízis, a reakciókinetika, a nagy nyomás alatti spektroszkópiai mérések és a kémiai hidrogéntárolás.

Nemzetközi hírnevet a nagy gáznomás alatt lejátszódó reakciók vizsgálatával, köztük a CO₂ redukcióján és a hangyasav bontásán alapuló hidrogéntárolás kiemelkedően sikeres kutatásával szerzett. Számos fémkomplex szerkezetét és katalitikus tulajdonságait határozta meg, és gyakorlati téren is élen jár a kémiai hidrogéntárolás megvalósításában, szabadalma már alkalmazásra került. 184 publikációjára eddig 10 531 független hivatkozást kapott, h-indexe 51.

Számos külföldi kutatási együttműködésben vesz részt magyar, német, olasz, spanyol, francia, japán partnerekkel. Jelentős szerepe van a nagy nyomás alatti *in situ* spektroszkópiai vizsgálati módszerek fejlesztésében és elterjesztésében.

Ajánlók:

Hohmann Judit, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horváth István Tamás, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Nyulászi László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Vancsó Gyula, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Lindner Ernő

1948-ban született Budapesten. A Budapesti Műszaki Egyetemen 1971-ben szerzett diplomát, 1984-ben PhD-t, és 1994 óta az MTA doktora. A University of Memphis Orvosbiológiai Mérnök Karán egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete az elektrokémiai szenzorok és alkalmazásuk az orvosbiológiai technikákban.

Elektrokémiai szenzorokat fejlesztett orvosbiológiai alkalmazásokra. Elektrokémiai módszereket alkalmazott (kronoamperometria, voltametria, spektropotenciometria) az elektródok mechanisztikus vizsgálatára. Hidrofób bevonattal módosított voltametrias munkaelektrodokkal biológiailag aktív molekuláknak (altatószerek, antidepresszánsok) nanomólos tartományban történő mérését és visszacsatolásos szinten tartását valósította meg biológiai közegekben. Felületaktív anyagok segítségével eljárást dolgozott ki porózus polimer nanokapszulák szintézisére, a nanokapszulák felületének funkciós csoportokkal történő módosítására és ezeknek a kémiai szenzorok felületére történő immobilizálására.

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Görög Sándor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Nyulászi László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pretsch Ernő, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Paizs Csaba

1969-ben született Marosvásárhelyen (Románia). A Babeş–Bolyai Tudományegyetemen 1984-ben szerzett vegyész mérnöki diplomát. A PhD-fokozatot 1996-ban nyerte el, 2012-ben habilitált. 2015-ben egyetemi tanárrá nevezték ki, az egyetem Magyar Kémia és Vegyész mérnöki Intézet igazgatója, a Biokatalízis és

Biotranszformációs Kutatóközpont vezetője. Szakterülete a szintetikus szerves kémia, ezen belül az enantioszelektív és mikrobiológiai reakciók.

Kiemelkedő eredményeket ért el enzimatikus biotranszformációs folyamatok és a biokatalizátorok fejlesztése terén. Közel 120 közleményére 2130 független hivatkozást kapott. Új tárgyak anyagának összeállítója és előadója. Pályázatok, több tucat diplomázó és PhD-hallgató témavezetője. Nemzetközi és hazai tudományos társaságok és az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság tagja. A Kolozsvári Akadémiai Bizottság alelnöke. Nemzetközi folyóiratok (például: *Tetrahedron Asymmetry*, *Catalysis Letters*, *Applied Biochemistry and Biotechnology*) referense. Tanulmányutakon járt Finnországban és Németországban. Az MTA Oláh György-díj kitüntetettje (2007).

Ajánlók:

Blaskó Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hohmann Judit, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horváth István Tamás, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Huszthy Péter, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Sohár Pál, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Vancsó Gyula, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Krzysztof Matyjaszewski

1950-ben született a Konstantynówban (Lengyelország). Alapfokú diplomáját a Szovjetunióban, a Moszkvai Műszaki Egyetemen 1972-ben szerezte. PhD-fokozatot 1976-ban (Lengyel Tudományos Akadémia), habilitációt 1985-ben (Łódzi Műszaki Egyetem, Lengyelország) nyert el. 1985 óta a Carnegie Mellon Egyetem (CMU, Pittsburgh, USA) professzora, 1998-tól J. C. Warner University Professor of Natural Sciences. A CMU Makromolekuláris Kutatóközpont igazgatója.

Szakterülete a polimerkémia, ami alapvető változáson ment keresztül az általa felfedezett, rézkatalizált atomtranszfer gyökös polimerizáció (ATRP) jóvoltából. 1200 tudományos publikáció és 24 könyv (társ)szerzője, a kémiában a világon a legtöbbet idézett 10 tudós között szerepel. 6 tudományos akadémia tagja, 11 dísz-

doktori címmel rendelkezik, számos kitüntetés birtokosa (Wolf-díj, Franklin-érem, Gutenberg-díj, USA Elnöki Díj). Száz fölötti doktoráns témavezetője. Tudományos közleményeit 120 000-szer idézték, h-indexe 164. Módszerét jelenleg 12 ipari vállalat alkalmazza (65 szabadalom) speciális polimerek, biokonjugált rendszerek szerves/szervetlen hibrid anyagok előállítására.

Ajánlók:

Bodor Miklós, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Dékány Imre, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Felinger Attila, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai István, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hargittai Magdolna, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hohmann Judit, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horvai György, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Horváth István Tamás, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Hudecz Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Iván Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Joó Ferenc, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Kollár László, az MTA levelező tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pálinkás Gábor, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Pukánszky Béla, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Vancsó Gyula, az MTA külső tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

BOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Miklósi Ádám

1962-ben született Budapesten. Az MTA levelező tagja. Egyetemi tanár, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Etológiai Tanszék vezetője, intézetigazgató. Szűkebb szakterülete az etológia, a humánetológia, az ember-állat interakció, a kognitív etológia, a kommunikáció és a viselkedésgenetika.

Több mint 15 éve vezeti az ELTE Etológia Tanszékét, ahol világviszonylatban is jelentős kutatási teljesítményt ért el kutatótársaival. A kutyák viselkedésének és problémamegoldó képességének vizsgálata az emberi viselkedés számos aspektusának megértéséhez vezetett, összehasonlító etológiai kutatásai az elme evolúciójának megismeréséhez járultak hozzá.

Újabb kutatási területe, az általa alapított etorobotika célkitűzése, hogy a szociális robotok képességeit etológiai alapú viselkedési szabályrendszerekre alapozzák. Az irányításával működő tanszéken 2 Lendület- és 1 ERC-csoport végez kutatásokat. 14 PhD-hallgató témavezetője volt, 246 közleményre 8946 független hivatkozást kapott.

Ajánlók:

Csányi Vilmos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Orosz László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vida Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Simon István

1947-ben született Budapesten. Az MTA levelező tagja. Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Természettudományi Kutatóközpont Enzimológiai Intézet kutató professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a fehérjék szerkezetszerveződésének vizsgálata.

A Magyar Bioinformatikai Társaság elnöke. Legnagyobb visszhangot kiváltó munkái a transzmembrán fehérjék és a rendezetlen fehérjék témakörében születtek. Mindkét csoportjában diákjaival, munkatársaival meghatározta a szerkezet-szerveződés fizikai hátterét, és széles körben használt webszervereket készített a kutató közösség számára. Levelező tagként meghatározta az egymással kölcsönhatásban rendeződő fehérjék monomer formában tapasztalható rendezetlenségének és a kölcsönhatások következtében történő rendeződésének fizikai alapjait. Életműve, 133 cikke több mint 13 300 független hivatkozást kapott. Fontos eredménye, hogy több egykori diákja lett világhírű kutató a csoportjából.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Erdei Anna, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Kondorosí Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Nagy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Szöllősi János

1953-ban született Debrecenben. 2016 óta az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kar Biofizikai és Sejtbiológiai Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a sejtbiofizika.

A sejtfelszíni fehérjék vizsgálatára alkalmas Förster-féle rezonancia-energia-transzfer módszereket fejlesztette tovább munkatársaival. Vizsgálták az epidermális növekedési faktor receptorcsalád tagjainak (köztük az ErbB2 és ErbB3) sejtfelszíni topográfiáját és jelátviteli mechanizmusát. Az ErbB2-pozitív humán emlőtumorkok antitest terápiáját tanulmányozta egér xenograft rendszerekben. Az ErbB2-ellenes kiméra antigén receptort tartalmazó T-sejteket (CAR-T-sejtek) is sikerrel alkalmazták emlőtumor sejteken mind *in vitro*, mind *in vivo*. Eredményeik a klinikai terápiát jelentősen befolyásoló üzenetekkel bírnak. 174 közleménye jelent meg, ezek teljes idézettsége 8000, h-indexe 48.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Závodszy Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Barta Zoltán

1967-ben született Nyíregyházán. Az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, intézetigazgató. Szűkebb szakterülete a viselkedéskökológia és az evolúciobiológia.

Változatos munkásságának unikális jellege, hogy sikerrel ötvözi az elméleti modelleket az empirikus vizsgálatokkal. Játékelméleti modellekkel és kísérletekkel kimutatta, hogy a csoportszéli térbeli pozíció, a predációs veszély és az alacsony energiatartalékok erősítik a szociális táplálkozási stratégiák használatát. Dinamikus játékelméleti modellekkel megmutatta, hogy a feladatspecializáció hozzájárulhat a szülők közötti szociális dilemma (ki gondozzon?) feloldásához. Szekvenálta egy kétszülős gondozású bogárfaj genomját. Kimutatta, hogy az oxitocin rovarokbeli megfelelője szerepet játszhat a szaporodás szabályozásában e fajnál. Állapotfüggő dinamikus modellekkel mutatta ki, hogy a környezet szezonális az, ami alapvetően meghatározza az állatok vedlésének és vándorlásának időzítését. Játékelméleti modellekkel kimutatta, hogy a kooperáció evolúcióját nagymértékben segíti a populációk változatossága és egy, a társak viselkedését aggregáltan rögzítő egyszerű állapotváltozó megléte. Eredményeit rendszeresen területe vezető lapjaiban (például: *Am. Nat.*, *Anim. Behav.*, *Behav. Ecol.*, *Ecol. Lett.*, *Nature*, *Phil. Trans. B*, *Proc. R. Soc. B*) publikálja. 2012-ben Lendület csoportot alapított, jelenleg MTA kutatócsoportot vezet. 2020-ban az Academia Europaea tagjává választották.

Ajánlók:

Csányi Vilmos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Miklósi Ádám, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Székely Tamás, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Báldi András

1965-ben született Budapesten. 2006-ban lett az MTA doktora. Az Ökológiai Kutatóközpont Lendület Kutatócsoport vezetője, korábban a központ főigazgatója, az MTA Nemzeti Víz Tudományi Program társelnöke. Szakterülete az ökológia és természetvédelmi biológia.

A biodiverzitás megőrzésének komplex problémáján dolgozik ökológusként, más rokon és távolabbi szakterületekkel, pl. jövőkutatással együttműködve. E kooperációkban kulcsfontosságú tudáshiányokat határozott meg, többek között az ökoszisztéma-szolgáltatások területén. Ezek kutatása során kimutatta – többek között – a heterogén erdőszerkezet, illetve ugarok pozitív hatását a kártevőkontrollra, a fajgazdagság rezilienciát biztosító szerepét a beporzásban klímaváltozás esetében. Igazolta, hogy a gyepek, szántók és gyümölcsösök kezelésének faj-, élőhely- és táj-specifikus hatása van a biodiverzitásra, és mindez jelentősen variál Európán belül. A biodiverzitás és ökoszisztéma-szolgáltatás kapcsolatának kutatására Lendület csoport vezetőjeként teremtett iskolát, illetve nyert el számos pályázatot közel 2 milliárd Ft értékben. A világ kutatóinak legjobb 1,5%-ába tartozik, cikkei vezető lapokban jelennek meg (*Nature Comm. Science, Proc. R. Soc. B*), több közülük „highly cited” lett; h-indexe 44. Tudományos közéleti aktivitása kiemelkedően erősítette a magyar tudomány pozícióit. Az 1., 3. és 6. European Congress of Conservation Biology és a Society for Conservation Biology – Europe Section korábbi elnöke, három vezető lap szerkesztőbizottsági tagja. Az IPBES vezető testületének korábbi, az EASAC Környezeti Paneljének jelenlegi tagja. Az MTA Ökológiai Kutatóközpont alapító főigazgatója volt hét éven át. Az MTA Bolyai-plakett, a Pro Natura Díj és a Magyar Ökológiáért Emlékplakett kitüntetésre.

Ajánlók:

Borhidi Attila, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Závodszy Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Deli Mária Anna

1964-ben született Orosházán. Kutatóorvos, 2013 óta az MTA doktora. A Szegedi Biológiai Központ Biofizikai Intézetének csoportvezető tudományos tanácsadója. Szakterülete a biológiai gátrendszerek vizsgálata.

Úttörő szerepet játszott a több sejttípusból álló tenyészetes vér-agy gát modellek, és a biológiai *barrier*ek vizsgálatára alkalmas *chip*-eszközök létrehozá-

sában és szabadalmaztatásában. Az agyi gyógyszerbevitel új lehetőségeit írta le a vér-agy gát sejtközötti kapcsolatainak átmeneti megnyitásával, az agyi endotélsejtek szállítófehérjéit célzó nanorészecskékkel és a nazális útvonal használatával. Mikrofluidikai modellen igazolta, hogy a folyadékáramlásból adódó nyíróerő növeli az agyi endotélsejtek glikokálix rétegének létrehozásában és a gátműködésben szerepet játszó gének kifejeződését, és a negatív sejt felszíni töltés létrejöttét. Akadémiai Ifjúsági Díjat, Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat és Straub-plakettet kapott. Tíz tanítványa szerzett PhD-fokozatot, többen Bolyai-ösztöndíjat, MTA Ifjúsági, Junior Prima és Kuffler-díjat, OTKA, MTA Prémium és Richter kutatási pályázatokat nyertek. Az MTA Neurobiológiai Tudományos Bizottság titkára. Kilenc tudományos folyóirat, köztük a *Fluids and Barriers of the CNS* és a *Tissue Barriers* szerkesztőbizottságának tagja, a *Frontiers in Drug Delivery* szakterületi főszerkesztője. Az MTMT adatbázisa szerint tudományos közleményeinek száma 153, független hivatkozások száma 6118, h-indexe 44. A Ioannidis-féle összetett citációs index a globális kutatói rangsor felső 1,5%-ába sorolja.

Ajánlók:

Alföldi Lajos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Keszthelyi Lajos, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Ormos Pál, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Venetianer Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Geiszt Miklós

1969-ben született Dunaújvárosban. 2013-tól az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem, Élettani Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a sejtélettan és a molekuláris biológia.

Kutatási területe a reaktív oxigénszármazékok (ROS) keletkezésének és hatásainak vizsgálata. Eredményei rávilágítottak, hogy a ROS szabályozott termelése az emlős szervezetek számos sejt típusában megfigyelhető folyamat. Elsőként azonosította a NADPH oxidáz 4 (NOX4) enzimet, amely jelenleg is az egyik legintenzívebben kutatott ROS-forrás. Felfedezte, hogy a nyálkahártyákat borító epitél sejtekben szabályozott hidrogén-peroxid-termelés zajlik, amely támogatja a laktoperoxidáz enzim antimikrobiális működését, majd eredményei alapján felállította DUOX-laktoperoxidáz védekező rendszer modelljét. Fluo-

reszcens szenzorfehérjék segítségével elsőként mérte meg az endoplazmatikus retikulum redox állapotának változásait élő sejtekben. További fontos eredményei az első NOX5-hiányos állatmodell létrehozása és jellemzése, valamint a peroxidazin-szerű fehérje (PXDNL) azonosítása. Kutatásait támogatta a Cystic Fibrosis Foundation (USA), a Wellcome Trust International Senior Research Fellowship (UK) és az MTA Lendület programja (2011). 2010-ben elnöke volt a NADPH-oxidázokkal foglalkozó Gordon Kutatási Konferenciának. A 2019-ben Fonyó Attila és Geiszt Miklós tollából jelent meg *Az orvosi élettan tankönyve*, amelynek meghatározó szerepe van a hazai egyetemeken folyó élettani oktatásban. 2021-től az Academia Europaea tagja, közleményeinek független idézettsége 4054, h-indexe 32.

Ajánlók:

Erdei Anna, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Haller József

1958-ban született Marosvásárhelyen (Románia). Az MTA doktora, a Nemzeti Köszölgélati Egyetem tanszékvezető professzora. Szűkebb szakterülete a magatartás neurobiológiája. Tudományos tevékenységének zömét a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetben fejtette ki.

Az agresszió kutatás egyik úttörő képviselője, aki bevezette az abnormális agressziót a laboratóriumi kutatás fogalom- és eszköztárába. Kutatásainak célja annak feltérképezése, hogy a jelentős életesemények, az ezek következtében kialakuló neuroendokrin kórképek hogyan változtatják meg az agresszió idegrendszeri szabályozását és az agresszív viselkedés jellegét. Elsőként mutatta ki, hogy az agresszió nem egységes jelenség; jelentős életesemények hatására olyan formái alakulnak ki, amelyek viselkedési, emocionális és idegrendszeri hátterüket tekintve egymás ellentéteiként is felfoghatók. Eredményeinek hatására az agresszió nemzetközi kutatásában a klasszikus állatmodellek helyét átvették az agresszió abnormális modelljei, amelyek a patológiás humán agresszió etiológiai tényezőinek laboratóriumi alkalmazásán alapulnak, és így alkalmasak a pszichopatológiás jelenségek modellezésére és tanulmányozására. Az agresszió kutatása mellett úttörő eredményeket ért el a stresszélettan és a kannabinoidok viselkedési hatásainak tanulmányozása terén is. Az elsők között szolgáltatott bizonyítékot

a glukokortikoidok nem genomiális hatásainak igazolására, és elsőként mutatta ki, hogy a kannabinoid CBI-receptor kulcsszerepet játszik a szorongás szabályozásában. A cikkeire érkezett független hivatkozások száma 6217, h-indexe 49, szabadalmainak száma 5.

Ajánlók:

Acsády László, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Makara B. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Orosz László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Haracska Lajos

1967-ben született Dorogon. Molekuláris biológus, MTA doktori fokozatát 2012-ben védte meg. A Szegedi Biológiai Kutatóközpont tudományos tanácsadója, a Mutagenézis és Karcinogenezis kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a karcinogenezis és a mutációk kialakulásának molekuláris vizsgálata.

Kutatásaiban elsősorban arra keresi a választ, hogy a DNS-t ért károsodások hogyan befolyásolják a DNS másolásának a hűségét, a mutációk kialakulását és a karcinogenezist. Feltárta bizonyos DNS hibaátíró polimerázoknak a mutagenézisben és karcinogenezisben betöltött szerepét (*Nature, Nature Genetics*), és szabályozásukkal kapcsolatban számos új koncepció is a nevéhez fűződik: leírta az ún. két polimeráz kooperációjával megvalósuló DNS-hibaátírást (*Genes & Dev., PNAS*); rekonstruálta az ubiquitin- és SUMO-módosítások szabályozó hatását a DNS-hibaátírásra (*PNAS, Nature Chem. Biol.*). Nevéhez fűződik számos, a genomstabilitás megőrzésében szerepet játszó gén elsőként történő leírása (*Mol. Cell, PNAS, NAR*). Kutatási eredményeit 82 tudományos közleményben publikálta (19 első, 20 utolsó szerzőséggel), mint például *Nature, Nature Genetics, Mol. Cell* (3 db), *Genes and Development* (3 db) és *PNAS* (8 db) (független hivatkozások száma 5122, h-indexe 45). Nemzetközi elismerését mutatja többek között, hogy elnyerte az angol Wellcome Trust, az EU Marie Curie és az amerikai Howard Hughes Medical Institute támogatását. Az Akadémiai Ifjúsági Díj (1993), a Straub-plakett (2015) és a Szent-Györgyi Talentum Díj (2017) kitüntetője. Tudományos testületi szerepvállalásai: Magyar Biokémiai Egyesület főtitkárhelyettes, European Research Council Consolidator LS-1 Grant panel tag, MTA Biológiai Tudományok Osztálya közgyűlési doktor képviselő tag, MTA Doktori Tanács tag.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Kellermayer Miklós

1964-ben született Pécsen. 2008 óta az MTA doktora. Munkahelye a Semmelweis Egyetem, ahol a Biofizikai és Sugárbiológiai Intézet igazgató egyetemi tanára, az Általános Orvostudományi Kar dékánja. Foglalkozása orvos, biofizikus. Szűkebb szakterülete a molekuláris biofizika, citoskeletális és izombiofizika, fizikai virológia és nanobiotechnológia.

Az elsők között végzett kvantitatív, mechanikailag vezérelt gombolyodási méréseket egyedi fehérjemolekulán, a titin izomfehérjén. Ezzel alapvetően járult hozzá egy új tudományág és módszertan, a dinamikus erőspektroszkópia megalapításához és kifejlődéséhez. Elsőként alkalmazott nanomechanikai manipulációt és erőspektroszkópiát amiloid fibrillumok vizsgálatára. Megalapozta a hálózatba rendeződő amiloid fibrillumok nanotechnológiai alkalmazási lehetőségeit. A T7-bakteriofágban a DNS-kilökődést beindító, mechanikailag vezérelt szerkezeti kapcsolót fedezett fel. Elsőként végzett nanobiofizikai méréseket natív SARS-CoV-2 víruson, amelyről kimutatta, hogy rendkívül rugalmas és mechanikailag ellenálló. A Semmelweis Egyetem Elméleti és Transzlációs Orvostudományok Doktori Iskola és a Békésy György Biofizikai Kutatóközpont vezetője. Az Academia Europaea tagja. Irányításával eddig 12 PhD-értekezés és 37 diplomamunka készült. Tudományos közleményeinek száma 116, idézettsége 3603 (független idézés 2850), h-indexe 29.

Ajánlók:

Buzás Edit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Tulassay Tivadar, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Závodszy Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Zrínyi Miklós, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya

Kovács Mihály

1975-ben született Kecskeméten. Az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Biológiai Intézet Biokémiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a biokémia és a molekuláris biológia.

A kutatási területeit alapvetően meghatározó eredményeket ért el a sejtosztódást, a sejtek mozgását és a genomanyagcsere folyamatait hajtó motorenzimek működésének feltárásában és azok gyógyászati befolyásolását célzó kutatásaiban. Feltárta a blebbistatin nevű miozin 2 gátlószer hatásmechanizmusát, melynek révén a molekula a sejtek mozgásában és alakváltozásaiban, a szövetek kialakulásában és az izmok összehúzódásában kulcsszerepet játszó motorfehérjékre fejt ki hatását. Ezzel a sejtbiológiai, élettani és farmakológiai kutatások széles körét forradalmasította. A mechanobiokémia területén kimutatta, hogy a miozin 2 enzimatiságait a molekulára ható külső erőhatások lényegesen megváltoztatják, lehetővé téve a miozin érzékelő, válaszképes működését. A genomanyagcserét, az evolúciós, illetve a rákképződés megelőzését szolgáló folyamatokat hajtó, DNS-átalakító motorenzimek működésének felderítésében is meghatározó eredményeket ért el. Feltárta a DNS-rekombináció létfontosságú minőség-ellenőrzésének új mechanizmusát, melynek révén a sejtek képesek a káros rekombináció, és ezáltal a sejthalál és rákképződés megakadályozására. A folyamatban kimutatta a fehérjék és nukleinsavak kondenzációján alapuló sejten belüli szerveződési elv központi szerepét is. Eredményei a biotechnológia, a genommérnökség és gyógyszerkutatás területein is hasznosíthatók. Kiemelkedő egyetemi utánpótlás-nevelő tevékenysége mellett a tudományos közéletben is aktív szerepeket vállal.

Ajánlók:

Gráf László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Pongor Sándor, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Simon István, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Teplán István, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Molnár V. Attila

1969-ben született Veszprémben. 2015 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Biológiai és Ökológiai Intézet egyetemi tanára, a Növényrendszertani, florisztikai és ökológiai kutatócsoport vezetője. Szakterülete a növénytan és a ter-

mésztervédelmi biológia. Leginkább az európai orchideákkal és a Kárpát-medence hajtásos növényeinek elterjedésével, ökológiájával, rendszertanával foglalkozik.

Napjaink magyar botanikai kutatásait sokoldalúan megújító, iskolateremtő személyiség. Nemzetközileg elismert munkáját úttörő módon, jelentős témavezetői segítség nélkül kezdte, és mára kiterjedt tanítványi kört alakított ki. Kutatásait tematikai és módszertani sokszínűség jellemzi: terepi, herbáriumi, kísérletes laboratóriumi és genetikai vizsgálatokat ötvöz. Kiemelten foglalkoztatják az antropogén élőhelyek növényei és a megőrzés lehetőségei. Eredményeit rangos folyóiratokban (*J. Ecol.*, *Preslia*, *Biol. Conserv.*, *Landsc. Urb. Plan, Ann. Bot.*, *STOTEN*, *Biol. Inv.*, *Ecol. Evol.*) publikálta. Témavezetésével OTDK- és OFKD-konferenciákon 16 1–3. helyezett TDK-dolgozat készült. A DE Juhász-Nagy Pál Doktori Iskolában a Botanika Program alapítója és vezetője (2018–), 5 végzett és 3 aktív PhD-hallgató témavezetője. Jelentős az ismeretterjesztő tevékenysége: 22 szakszerű és olvasmányos könyvét és több mint 400 ismeretterjesztő cikkét jórészt saját fényképeivel illusztrálja. A *Kitaibelia* folyóirat alapító főszerkesztője (1996–). Az *Aktuális Flóra- és Vegetációkutatás a Kárpát-medencében* című konferencia alapítója és 3 ízben rendezője (1997, 2006, 2018). Az MTA közgyűlési képviselője (2013–2019). Az MTA Botanikai Tudományos Bizottság (2009–2011), Diverzitásbiológiai Tudományos Bizottság (2011–) választott tagja, utóbbi elnöke (2021–). Az NKFIH OTKA ÖKOEVO zsűri elnöke (2020–). Az ODT Mestertanár aranyérem (2015), a Kitaibel Pál (2002) és a Pro Natura emléklap (2008) kitüntetettje.

Ajánlók:

Borhidi Attila, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Pócs Tamás, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vida Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Pál Csaba

1975-ben született Budapesten. Az MTA doktora. Biológus, 2008 óta a Szegedi Biológiai Kutatóközpont tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete az antibiotikum-kutatás és az evolúciós biológia.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által támogatott Nemzeti Bioteknológiai Labor egyik alprogramjának vezetője. Kutatása ötvözi az antibiotikum-kutatást, az evolúciókutatást és a rendszerbiológiát. Kifejlesztett és szabadalmaztatott egy genomérnöki eljárást (PCT/EP2017/082574; *PNAS*, 2018) és új antibiotikum-jelölteket (PCT/EP2019/07341; *PLOS Biology*, 2020). Munkásságát 95 tudományos közlemény fémjelzi (teljes impaktfaktor: 925, idézettség: 11 240,

Google Scholar). 22 munkája jelent meg *Nature* társfolyóiratokban és 12 egyéb rangos interdiszciplináris folyóiratban (*Science, PLOS Biology, PNAS*). Kitüntetései: Ignaz L. Lieben-díj, Szent-Györgyi Talentum Díj, Bolyai János Alkotói Díj, Akadémiai Díj (megosztva). Főbb nemzetközi pályázatok: ERC Starting, ERC Consolidator, ERC Proof of Concept grants. Tagságai: Academia Europaea, Európai Molekuláris Biológiai Szervezet (EMBO), Federation of European Microbiological Societies (FEMS). Szerkesztőbizottsági tagságai: *Molecular Biology and Evolution* (2014–2018, IF:16), *PLOS Biology* (2017–, IF:8) és *Biology Direct* (2015–, IF:4). Több tanítványa nyert Junior Prima Primiissima Díjat, Stephen W. Kuffler-ösztöndíjat, Boehringer Ingelheim Ösztöndíjat, Albert Szent-Györgyi Young Investigator Awardot, Sófi-díjat, MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíjat és MTA Fiatal Kutatói Ösztöndíjat.

Ajánlók:

Albert Réka, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Barabási Albert-László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Pongor Sándor, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Rózsa Lajos

1961-ben született Budapesten. Biológus, 2006-tól az MTA doktora. 2003-tól az MTA/ELKH kutatója, jelenleg vendégoktatóként az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, az Uniwersytet im. Adama Mickiewiczán (Poznań, Lengyelország) és a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen (Kolozsvár, Románia) tart kurzusokat. Érdeklődésének középpontjában az állatok (az embert is beleértve) ragályos kórokozóikkal (mikro- és makroparaziták) való kapcsolata áll, kiemelve az evolúciós vonatkozásokat.

Eredményeit az evolúciobiológia, ökológia és zoológia fórumain publikálta (pl.: *Evolution, Oecologia, J. Anim. Ecol., Oikos, Anim. Behav., J. Avian. Biol., Can. J. Zool., J. Parasitol., Int. J. Parasitol., Sci. Rep.*). Szerzőtársaival megújította a parazita-ökológia és -járványtan statisztikai eszközszerkeztét (*J. Parasitol., Am. Stat., Ecosphere, Trends Parasitol.*). Azonosították és számos dolgozatban elemezték a Kongó-medencében újonnan felbukkant és az emberi népességből korábban nem ismert járványt, a kígyóevés eredetű *Armillifer grandis* fertőzéseket (*Clin. Inf. Dis., PLOS Neg. Trop. Dis., Emerg. Inf. Dis., EcoHealth*). A betegségek evolúciós hátte-

rének feltárása („darwini orvoslás”) során olyan adaptációs mechanizmusokat ismertek fel, amelyek segítenek megérteni többek közt a posztpartum depresszió, a fejtetvesség, a „mikrobiom zendülés” és a szeptisz kialakulását és terjedését (*Med. Hypotheses, Parasitology, Biol. Direct, Infect. Genet. Evol.*). Törekedett feltárni az emberek és a humán patogének közötti „együttműködés”, a biohadviselés történetét (*Med. Hypotheses, Theor. Biosci., Subst. Use Misuse*).

Független idézeteinek száma >3130, h-indexe 26. Jellemzően domináns (egyedüli, első vagy utolsó) szerző. Számos könyvet írt és szerkesztett egyedül (*Élősködés*, 2005) vagy társakkal (Varga–Rózsa–Papp–Peregovits: *Zootaxonomia*, 2017). A Harvard University Pressnél megjelent, biohadviselésről szóló könyve (Wheelis–Rózsa–Dando [eds.]: *Deadly Cultures*, 2006) alapműnek számít.

Ajánlók:

Padisák Judit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Pócs Tamás, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Szalai Csaba

1961-ben született Budapesten. 2005-től az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézetének egyetemi tanára, igazgatóhelyettes. Szűkebb szakterülete a molekuláris biológia.

Fő kutatási területe a mono- és poligénis betegségek genetikai és farmakogenetikai vizsgálata. Több monogénis betegségben azonosította a betegséget okozó mutációt. Elsőként térképezte fel a gp130-gén (IL6ST) exon-intron szerkezetét. Ateroszklerózisra való hajlamban elsőként mutatta ki a kemokingének variációinak, az APO5-génnek és az MHC egyes, ősi haplotípusainak szerepét. Három eredménye is bekerült az OMIM-adatbázisba. Vezető szerepe volt egy új, Bayes-háló-alapú statisztikai keretrendszer kifejlesztésében genetikai vizsgálatokban. Asztmában és allergiában 17 gén és két új anyagcsere-útvonal szerepét mutatta ki. Számos gén, gén-gén és gén-kemoterápiás szer kölcsönhatását mutatta ki gyermekkori leukémiára való hajlamban és a kezelésre adott válaszban. Azonosította az aszparagináz túlérzékenység genetikai hátterét, melynek klinikai alkalmazhatóságát vizsgálják. Öt kutató- és egy prenatális diagnosztikai laboratórium kialakításában volt vezető szerepe. 13 PhD-hallgató végzett nála. Elsőként oktatott orvosi genomikát a Semmelweis Egyetemen, az általa szerkesztett e-könyvet három orvosegyetemen is használják, angol nyelvű verzióját >21 000 töltötték le. 156 tudományos publikációja van, ebből 72 első-/levelező szerzős, impaktfaktor >300, idézettség 2555, h-indexe 30. 106 tudományos ismeretterjesztő cikket írt.

Ajánlók:

Berczik Árpád, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Teplán István, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Venetianer Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Ulbert István

1965-ben született Orosházán. Villamosmérnökként végzett a Budapesti Műszaki Egyetemen, majd általános orvosként a Semmelweis Egyetemen. 2014-től az MTA doktora. Az elmúlt években párhuzamosan oktat a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen egyetemi tanérként, valamint az MTA, majd az ELKH kutatóhálózatában mint csoportvezető. Érdeklődésének középpontjában az emberi agy oszcillációinak és az ezzel kapcsolatos eszközöknek és eljárásoknak kutatása áll.

Kutatásainak célja a magasabb rendű emberi kognitív idegrendszeri tevékenységek, valamint az idegrendszert érintő megbetegedések, különösen az epilepszia agykérgi szintű neuronhálózati alapjainak megértése. Tudományos céljainak megvalósítását nemzetközileg jelentős neurobionikai technológiai kutatásokkal támogatja, melynek alapja a neurobionikai mérnöki, orvosi és neurobiológiai tudása. A tagjelölt ezeken a szerteágazó területeken egy olyan megközelítés úttörő képviselője, kifejlesztője és sikeres alkalmazója, amely széles körű hazai és nemzetközi elismertséget vívott ki az elmúlt időszakban. Úttörő szerepet játszott az agykérgi rétegelvezetéses elektrofiziológiai módszerek kidolgozásában a viselkedő, szabadon mozgó epilepsziás betegekben. A világon egyedülálló módszertan lehetővé tette az agykérgi idegsejtek akciós potenciáljának megfigyelését az emberi agykéreg teljes mélységében. Ez a módszer számos felfedezést tett lehetővé, ami megváltoztatta az eddigi tudásunkat az emberi agykérgi folyamatokról.

A jelölt iskolateremtő képessége jelentős. Tizenhárom PhD-diákja szerzett eddig fokozatot két doktori iskolából. Posztdoktorai közül kettő már labort alapított, csoportjában korábban kutató munkatársai közül kettő Lendület pályázatot nyert, és saját csoportot alapított. Tanítványai közül többen neves külföldi intézetekben találtak kutatói munkát, illetve aktívan kutató idegsebészként, neurológusként helyezkedtek el neves külföldi, illetve hazai klinikákon.

Ajánlók:

Acsády László, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Józsa János, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vellai Tibor

1967-ben született Budapesten. PhD, DSc, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Genetikai Tanszék egyetemi tanára, tanszékvezető. Szűkebb szakterülete a genetikai, az öregedési folyamat szabályozása és mechanizmusa, a sejthalál, az autofágia, az egyedfejlődés és a szignalizáció.

A jelölt levelező tagságra történő jelölésének indoka a genetikai kutatások és oktatás területein az utóbbi két évtizedben elért teljesítménye. Többek között az öregedési folyamat szabályozásának és mechanizmusának területén ért el nemzetközi figyelmet kivívó kutatási eredményeket. Elsőként azonosította a TOR (target of rapamycin) kináz élettartamot meghatározó szerepét (*Nature*, 2003). Feltárta az autofágia öregedési folyamatot szabályozó központi funkcióját (*Autophagy*, 2008), valamint kimutatta a mobilis genetikai elemek szerepét az élettartam meghatározásában (*Nature Communications*, minor revízió, 2021). Az elsők között kezdte el az autofágia kutatását a *Caenorhabditis elegans* modellrendszerben (*Genetics*, 2007). 2008-tól az ELTE Genetikai Tanszékének vezetője. Kialakította a genetikai főkurzusok oktatási tematikáját (ELTE Kar Kiváló Oktatója Díj, 2014), a Biológia Doktori Iskola genetikai programjának vezetője (2014), és megszilárdította a Magyarországon folyó *Caenorhabditis elegans* modellrendszerre épülő fejlődésgenetikai kutatásokat. Publikációs rekordja 79 tudományos közleményt és 2 angol nyelvű könyvfejezetet tartalmaz, összes független idézeteinek száma 7451 (MTMT), h-indexe 31. A Magyar Genetikusok Egyesületének főtitkára (2017–), az MTA Molekuláris Biológiai, Genetikai és Sejtbiológiai Bizottságának társelnöke (2018–), az MTA Biológiai Tudományok Osztályának választott köztestületi képviselője (2018–), MTA kutatócsoport vezető (2017).

Ajánlók:

Csermely Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Miklósi Ádám, MTA levelező tag, Biológiai Tudományok Osztálya

Orosz László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vida Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vértessy G. Beáta

1961-ben született Budapesten. 2001 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyész- és Biomérnöki Karának tanszékvezető egyetemi tanára, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Természettudományi Kutatóközpont Enzimológiai Intézetének csoportvezető tudományos tanácsadója.

Önálló kutatócsoportját 2001-ben alapította, a Howard Hughes Medical Institutes International Scholar programjának támogatásával, melyet 2005-ben újra elnyert. Szűkebb szakterülete a szerkezeti és molekuláris biológia. A hazai és nemzetközi szerkezeti biológia elismert, fontos szereplője.

Kiemelkedők a felfedezései a genomi integritásban kulcsfontosságú dUTPáz enzimek működéséről és a DNS-beli uracil élettani és patológiás szerepéről. Egyszerűs kísérletes közleményéből (*Proteins*, 1997) kiindulva feltárta a dUTPázok molekuláris hatásmechanizmusát (*PNAS*, 2003, 2011, számos *JBC*-, *NAR*-, *JACS*-cikk), alapot teremtve a rákellenes gyógyszertervezéshez. Felfedezte a DNS-beli uracil szerepét az ecetmuslica egyedfejlődésében (*JBC*, *Acc. Chem. Res.*, *PLOS Genet.*), ami a teljes átalakulással fejlődő rovarokra általánosítható, és jelátviteli szignálként gerincesekben is működhet. Innovatív molekuláris eszközökkel tumorsejtek és kórokozók (*Mycobacterium*, *Staphylococcus*) ellen a genomi instabilitást előidéző hatóanyagokat fedezett fel (*NAR*, *eLife*). Nemzetközi *in extenso* publikációinak száma 151, h-indexe 36, hivatkozások >7100. Publikációinak zöme eredeti kísérletes munka. Kiemelkedő iskolateremtő (Mestertanár Aranyérem, 22 védett PhD). Tanítványai számos kompetitív díjat nyertek el (ERC Consolidator, NIH, EMBO, OTKA, Pro Scientia, MTA F fiatal kutató, Junior Prima, Talentum, Stephen W. Kuffler), többen sikeres kutatócsoportokat vezetnek. Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya Molekuláris Biológiai, Genetikai és Sejtbiológiai Tudományos Bizottsága és a FEBS Advanced Course Committee választott elnöke, a FEBS OpenBio *senior editora*, a *PLOS ONE* és a *Biomolecules* folyóiratok szerkesztője. Az Institut de France, az Aventis Scientia Europaea és a hazai L'Oréal–UNESCO díjnyertese, az Academia Europaea tagja.

Ajánlók:

Buzás Edit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Erdei Anna, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Fésüs László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Gráf László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nagy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Padisák Judit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Simon István, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szöllösi János, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Virág László

1965-ben született Debrecenben. 2005 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Orvosi Vegytani Intézetének intézetvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a DNS-károsodás által kiváltott sejthalál mechanizmusának vizsgálata.

Elsőként igazolta, hogy az addig passzív és szabályozatlan sejthalálformának tartott nekrozis szabályozott formában, farmakológiai, biokémiai és genetikai beavatkozásokkal módosítható módon történik oxidatív stresszben. Ennek a szabályozott nekrozissal bekövetkező sejthalálnak a fő hajtómotorjaként azonosította a PARP1-enzimet, igazolta a mitokondriumok kulcsszerepét, a PAR-polimer katabolizmusának jelentőségét, kináz jelpályákkal való összefonódásait, és leírt számos – az útvonal befolyásolására alkalmas – lehetőséget (kalciumjel, cinkmegkötés, purinok). A PARilációs fehérjemódosítás szerepét igazolta számos *in vivo* betegségmodellben (sebgyógyulás, kontakt hiperszenzitivitás, asztma, COPD, krónikus hasnyálmirigy-gyulladás) is. Részt vett PARP-gátlók kifejlesztésében. Leírta a PAR-polimer képződésének útvonalát a csontsejtek differenciációja során, és kimutatta a sejtmagi NAD-szintézis szerepét csontszarkómák kemoszenszitivitásának szabályozásában. Közleményeire 12 901-en hivatkoztak, h-indexe 59. Az MTA Bolyai-plakett díjazottja. Tanítványai közül 11 szerzett PhD-fokozatot, egyikük MTA doktora címet is szerzett, és egy Lendület pályázat nyertese.

Ajánlók:

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Szöllősi János, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA**Ivics Zoltán**

1964-ben született Budapesten. Az MTA doktora. Munkahelye a Paul Ehrlich Institute Division of Medical Biotechnology (Langen, Németország), a beosztása Head of Division. Szakterülete a mobilis genetikai elemek (transzpozonok) evolúciója, molekuláris biológiája és genetikai alkalmazásai.

A Paul Ehrlich Institute Medical Biotechnology intézetének vezetője, a frankfurti Goethe-Universität professzora. Feltalálója a Sleeping Beauty transzpozon

rendszernek, amely a genetikai manipulációk széles körben alkalmazott technológia platformjává nőtte ki magát az elmúlt 25 évben. Több mint 150 nemzetközi publikáció szerzője, és 12 szabadalom feltalálója. H-indexe 59 (Google Scholar). A nemzetközi „genome engineering”, valamint a gén- és sejterápiás tudományos közösség kiemelkedő alakja, számos nemzetközi konferencia szervezője. A „Molecule of the Year” díjazottja, az Academia Europaea tagja.

Ajánlók:

Borhidi Attila, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Falus András, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gergely Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Gosztonyi Georg, az MTA külső tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

Nagy Ferenc, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Patthy László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Pongor Sándor, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Sarkadi Balázs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Tora László, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Venetianer Pál, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vida Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Vigh László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Závodszy Péter, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Kemenes György

1954-ben született Budapesten. 1996 óta a biológiai tudományok doktora. Jelenlegi munkahelye a University of Sussex Department of Neuroscience School of Life Sciences (Falmer, Brighton, Egyesült Királyság). A University of Sussex Idegtudományi Intézetének professzora és doktori iskolájának igazgatója. Szűkebb szakterülete a tanulás és memória neurobiológiája.

A gerinctelen modellorganizmus *Lymnaea stagnalis* iskolateremtő multidiszciplináris vizsgálatával alapvető felfedezéseket tett a memóriaműködés és -diszfunkció evolúciósan konzervatív sejtes és molekuláris mechanizmusainak területén. Elsőként írta le a CaMK α II-enzim és az általa fölfedezett specifikus nemkódoló RNS-ek kulcsszerepét az ún. elhúzódó memóriakonzolidáció és az emlékezetkiesés molekuláris mechanizmusában. Vezető szerepe volt a *Lymnaea*-modell bevezetésében és sikeres alkalmazásában az öregedés és amiloid proteinek által okozott memóriavesztés neuronális és molekuláris mechanizmusainak vizsgálata területén. Számos korábbi tanítványa a neurobiológia élvonalában dolgozik.

Ajánlók:

Csányi Vilmos, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Korbonits Márta, az MTA külső tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Miklósi Ádám, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Padisák Judit, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Penke Botond, az MTA rendes tagja, Kémiai Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Lövei Gábor

1952-ben született Budapesten. MTA doktori címét 2008-ban szerezte meg. Ökológus kutató, az Aarhusi Egyetem Agroökológiai Intézetének (Århus, Dánia) tudományos főmunkatársa, a Fucsieni Agráregyetem (Fucsou, Kína) professzora. Szakterülete az entomológia, az ornitológia és az ökológia.

A művelt területeken élő ragadozó ízeltlábúak, illetve az általuk nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások világszerte elismert kutatója. Dolgozott Magyarországon kívül az összes kontinensen, több mint 200 tudományos közlemény és könyvfejezet szerzője, 49 MSc-, illetve PhD-fokozatot szerzett diák téma- vagy társ témavezetője volt Európában, Afrikában, Kínában és Új-Zélandon. Aktív munkakapcsolatban van a Debreceni Egyetemmel, a Szegedi Tudományegyetemmel, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemmel, és több MTA támogatta kutatócsoporttal. A fiatal kutatók tudományos kommunikációs képzését segítő magyarországi és nemzetközi tevékenysége is számottevő. Az Academia Europaea tagja.

Ajánlók:

Borhidi Attila, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Orosz László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tóth Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya
Vida Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Roska Botond

1969-ben született Budapesten. MD, PhD. Agykutató és génterápia-fejlesztő, a bázeli Institute of Molecular and Clinical Ophthalmology és a University of Basel (Bázel, Svájc) munkatársa. Szűkebb szakterülete a látáskutatás.

Laboratóriumának alap- és transzlációs kutatásai együttesen vezettek a sejtípusokra irányuló, génterápiás megközelítéssel a látás helyreállításához

vakságban. Alapkutatói eredményeik a látás sejtípusai és az idegsejtek hálózatai megismeréséről szólnak. Több transzlációs tudományos eredményt is elértek: az emberi retina sejtípusaira képezték le az emberi szembetegségeket. Betekintést nyújtottak a látás sejtípus-specifikus betegségeibe. Kidolgoztak egy technológiát funkcionális humán retina organoidok nagy mennyiségű előállítására. Végül pedig a látás helyreállítására dolgoztak ki megközelítéseket. 2021-ben számoltak be az első olyan vak betegről, akinek részben helyreállították a látását.

Ajánlók:

Acsády László, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Csurgay Árpád István, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Kondorosi Éva, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Miklósi Ádám, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

John Michael McNamara

1949-ben született Leicesterben (Egyesült Királyság). Elméleti biológus, a Royal Society tagja (FRS). A Bristol University (Bristol, Egyesült Királyság) emeritus professzora. Szűkebb szakterülete az evolúcióbiológia és a viselkedésokológia.

Világszinten vezető elméleti biológus. Fő kutatási területe az állatok környezeti adaptációjának megértése, a hatékony matematikai megközelítések, a viselkedési modellek az élettörténet evolúcióból és az energiaelosztásból származó elvek segítségével. Teoretikus munkája különböző evolúciós területeket ölel fel: az evolúciós játékelméletet, az optimális döntéshozatalt, az információhasználatot és a döntéshozatalok sztochasztikus állapotfüggő modellezését. Modelljeiben azt vizsgálja, hogy a fluktuáló környezet hogyan befolyásolja a darwini értelemben vett fitnesszt. Többször tartott előadásokat Magyarországon, és közös kutatásokat végez magyar kutatókkal.

Ajánlók:

Miklósi Ádám, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Podani János, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Székely Tamás, az MTA külső tagja, Biológia Tudományok Osztálya

Thomas C. Südhof

1955-ben született Göttingenben (Németország). MD, PhD, Orvosi-élettani Nobel-díj (2013). A Stanford University (Stanford, Kalifornia, USA) egyetemi professzora. Szűkebb szakterülete a biokémia és a neurobiológia.

Nobel-díjas biokémikus, neurobiológus, jelenleg a Stanford Egyetem Molekuláris és Celluláris Élettan Tanszékének Avram Goldstein Professzora. 2002-től az USA Nemzeti Tudományos Akadémiája, 2017-től a brit Royal Society tagja. A neurotranszmitter vezikulák felszabadulásának molekuláris mechanizmusának megértésében tett alapvető felfedezéseket. Eredményei nagymértékben hozzájárultak a szinaptikus vezikulák plazmamembránnal történő fúzióját létrehozó molekuláris folyamatok megértéséhez. Számos magyar agykutatóval kutatási kapcsolatot tart fenn; három magyar kutató témavezetője volt. 2020-ban a Miskolci Egyetem díszdoktorának választották.

Ajánlók:

Acsády László, az MTA levelező tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Buday László, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Makara B. Gábor, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Nusser Zoltán, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Palkovits Miklós, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Sperlágh Beáta, az MTA levelező tagja, Orvosi Tudományok Osztálya
Tamás Gábor, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya
Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, Orvosi Tudományok Osztálya

GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Halmi Péter

1953-ban született Budapesten. 2016 óta az MTA levelező tagja. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem egyetemi tanára.

Szűkebb szakterülete: a nemzetközi gazdaságtan, a makroökonómia, az európai integráció gazdaságtana és az összehasonlító gazdaságtan.

Kiemelkedő tudományos eredményeket ért el, iskolateremtő az *európai integráció közgazdaságtanában*. Levelező taggá választása óta 51 publikációja jelent meg: két önálló kötet, számos magyar és angol nyelvű könyvrészlet és folyóiratcikk. Tudományos munkássága döntően az *európai makroökonómia* témaköreire (konvergencia és felzárkózás; gazdasági reziliencia; növekedési potenciál és modell; integrációs bonum *versus* dezintegrációs damnum; strukturális reformok; differenciált integráció) összpontosult. Legutóbbi könyvében – amely az integrációelméletet ismét a főáramú közgazdaságtan keretei közé illesztette – a *mélyintegráció* átfogó elméletét, annak keretében a *mélyintegráció paradigmát* dolgozta ki.

Ajánlók:

Csaba László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Kádár Béla, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Palánkai Tibor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szentes Tamás, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Vörös József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Kiss György

1953-ban született Debrecenben. 2016 óta az MTA levelező tagja. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem egyetemi tanára. 1998–2012 között a PTE Állam- és Jogtudományi Kar Munkajogi Tanszékének vezetője, 2018-tól az NKE Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola vezetője. Szakterülete

az európai munkajog, a magánjog és a munkajog kapcsolata, továbbá az összehasonlító közszolgálati jog. Legújabb kutatási témája a munkaszerződés értelmezése az általános szerződési jog rendszerében.

2016 óta két monográfia, két tankönyv szerzője (és szerkesztője), hat idegen nyelvű közleménye jelent meg külföldi szerkesztésű és kiadású monográfiákban, tanulmánykötetekben, további két tanulmányt publikált külföldi szerkesztésű és kiadású tudományos folyóiratokban. 2012 óta vezeti az MTA–PTE Összehasonlító Munkajogi Kutatócsoportot, több hazai tudományos folyóirat főszerkesztője, szerkesztőbizottsági elnöke, tagja, a *European Law Journal corresponding board* tagja. A Magyar Munkajogi Társaság elnöke (2017–2020), a Magyarországi Humboldt Egyesület tagja, a European Labour Law Network tagja (2005–). Akadémiai Díjban (2013), Pro Iure Laboris (2013) és Magyar Zoltán-díjban (2016) részesült.

Ajánlók:

Hamza Gábor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Harmathy Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Korinek László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Vékás Lajos, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Demeter Krisztina

1965-ben született Budapesten. 2016 óta az MTA doktora. A Budapesti Corvinus Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a gazdálkodástudomány.

Nagy szerepe van abban, hogy Magyarországon a termelés- és ellátási-lánc-menedzsment témaköre meghonosodott. Leginkább a termelési stratégia, a *lean* menedzsment és a globális termelési hálózatok területén tette le a névjegyét. Ismert és elismert kutató, amit több hazai (pl.: MTA Bolyai-plakett, MTA Gazdálkodástudományi Bizottság Nívódíja) és nemzetközi díj (pl.: 2 highly commended paper awards IJOPM; best paper award AIB-CEE conference, runner-up EurOMA conference, 2007) bizonyít. Az International Society for Inventory Research főtitkára, 13 évig volt a EurOMA elnökségi tagja. Nemzetközi konferenciák és doktori szemináriumok szervezésében vállalt szerepet szervezőbizottsági tagként (EurOMA, CINet, IPSERA). Több mint 30 külföldi cikkének többsége Q1-es (24 db), azon belül is D1-es (16 db) folyóiratokban jelent meg.

Scopus-hivatkozásainak száma 728, ugyanott h-indexe 13. Folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja (*JMTM, Közgazdasági Szemle*), illetve területi szerkesztője (*OMR, Vezetéstudomány*). Két évig vezette a BCE Gazdaságinformatikai Doktori Iskoláját, törzstagja a Gazdálkodástani Doktori Iskolának. 2018–2020 között az OTKA Gazdaságtudományi Bizottságának elnöke volt. Tagja a MAB Gazdaságtudományi Bizottságának, az MTA Gazdálkodástudományi Bizottságának. Jelenleg a Gazdaságtudományi Minősítő Bizottság titkára.

Ajánlók:

Chikán Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Voszka Éva, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Vörös József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Földi András

1957-ben született Budapesten. 2002 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán egyetemi tanár. Kutatási területe elsősorban a római magánjog és annak európai hatástörténete összehasonlító jogtörténeti perspektívában.

Elmélyülten kutatta a római jog kereskedelmi jogi intézményeit; e tárgykörnek, amelyből monográfiát is publikált, nemzetközileg az egyik legelismertebb szakértője. Igen értékes a másért való felelősség tárgykörében megjelent, számos új eredményt tartalmazó monográfiája. Hasonlóképpen színvonalasak a jogügyleti érvényesség és hatályosság fogalomtörténetét újszerűen bemutató tanulmányai. A hazai polgári jog fejlődésére számottevő hatást gyakorolt a jóhiszeműség fogalom- és dogmatörténetét mesterien bemutató kismonográfiája. Rangos nemzetközi szakfolyóiratokban németül, olaszul, angolul és franciául megjelent tanulmányai révén nemzetközi idézettsége kiemelkedő, eredeti eredményeit tekintélyes külföldi tudósok elismerően méltatják. A „Földi–Hamza” néven ismert római jogi tankönyv társszerzősége mellett megújította az egyetemes jogtörténet oktatását is a nevével fémjelzett *Összehasonlító jogtörténet* című nivódíjas egyetemi tankönyvvel, amely az intézmény- és dogmatörténet fókuszba helyezésével tűnik ki. Nyelvtudása kiemelkedő. Jól tud latinul, több idegen nyelven olvas, németül, olaszul és angolul rendszeresen ad elő nemzetközi konferenciákon és külföldi egyetemeken. 2017 óta az MTA Doktori Tanácsának tagja.

Ajánlók:

Hamza Gábor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Harmathy Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Vékás Lajos, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Kovács Imre

1953-ban született Hajdúnánáson. 2011 óta az MTA doktora. Szociológus, a Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet tudományos tanácsadója, osztályvezető.

Nemzetközileg ismert szociológus, fő kutatási területe a vidéki társadalom változása – komparatív módon vizsgálja a paraszti társadalmak átalakulását, a tudáshasználat, a szellemi tulajdon, a hatalmi viszonyok, a kulturális tényezők szerepét, szem előtt tartva a rurális térségek fenntartható fejlődését. A társadalmi integráció és a mobilitás szempontjából a társadalmi újratermelés, a hatalom és redistribúció, a társadalmi tőke és az egyenlőtlenségek összefüggéseit kutatja (*Társadalmi integráció*, 2017). A magyar társadalom egyenlőtlenségeit és új csoportviszonyait is feltárja műveiben.

Iskolateremtő egyéniség, fiatal kutatók sorát nevelte ki az évek során. A Debreceni Egyetem professzoraként a szociológiai és társadalompolitikai doktori program vezetője. 28 magyar és 23 nemzetközi kutatást vezetett, ebből 8 EU-pályázatokon elnyert projekt volt. Munkái hat nyelven jelentek meg, 256 közleményre (melyből 48 könyv, 27 önálló szerzőséggel; idegen nyelvű közleményei 24 könyv és 20 folyóiratcikk) 2248 független hivatkozást kapott (ebből 995 külföldi), h-indexe 22, i10-indexe 56. Számos hazai és nemzetközi szakmai folyóirat szerkesztésében vesz részt. A European Society for Rural Sociology elnöke, és az International Society for Rural Sociology alelnöke. Munkásságát több szakmai és állami elismerés kíséri (pl.: MSZT Polányi Károly-díj, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje). Külföldi vendégprofesszori meghívásai mellett az Académie d'Agriculture de France külső levelező taggá választotta.

Ajánlók:

Bayer József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Ferge Zsuzsa, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Korinek László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Vörös Imre, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Kószegi Botond

1973-ban született Budapesten. 1996-ban kitüntetéses MA-t matematikából a Harvard Universityn, 2000-ben közgazdaság-tudományi PhD-t a Massachusetts Institute of Technology szerzett. 2002-től a Berkeley Egyetemen tanított, 2010–2013 közt egyetemi tanárként. 2012-től a Közép-európai Egyetem egyetemi tanára, majd 2017-től a hét vezető oktató egyike. 2015-ben nyerte el az MTA doktora címet.

A főáramú közgazdaságtan, ezen belül a viselkedési közgazdaságtan globálisan kiemelkedő művelője. Munkái a nemzetközi folyóiratrangsorok – így az MTA IX. Osztály és a RePEc – top tíz folyóiratában jelentek meg, jelentős részben önállóan, máskor egy-egy társszerzővel. Nemzetközi mértékkel is kiemelkedő a fogadtatása, a Google Scholar 11 125 idézetről tudósít. A három legtöbbet idézett írása közül kettő a *Quarterly Journal of Economics*-ben, a legnagyobb impaktfaktorú lapban jelent meg, 3035, illetve 1342 idézettel. Emellett több írását közölte az *American Economic Review*, 977, 553, illetve 456 idézettel, ami kiemelkedő. Publikált a *Review of Economic Studies* hasábjain is. 2008-ban elnyerte az Európai Közgazdasági Társaság legjobb cikkért járó Tinbergen-díját, valamint a legjobb 45 év alatti szerzőnek adott Yrjö Jahnsson-díjat is. Több éven át tagja volt a Corvinus Egyetem tudományos (promóciós) tanácsának, és 2014-ben beválasztották az MTA Közgazdaság-tudományi Bizottságába is. Ritka, hogy valaki vezető amerikai egyetemről való hazatérte után a világ tudományosságának része marad, emellett a tudós utánpótlás-nevelésben is figyelemre méltó. Iskolateremtő tevékenységét jellemzi, hogy 13 év alatt 14,5* hallgatója védte meg értekezését. Munkássága mind a kutatás, mind az oktatás terén megkerülhetetlen és példaértékű.

Ajánlók:

Csaba László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Halmi Péter, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Szelényi Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Lengyel Imre

1954-ben született Mezőberényben. 2005 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a regionális gazdaságtan és gazdaságfejlesztés.

Kiemelkedő eredményeket ért el a területi verseny és versenyképesség kutatásában, valamint az alulról szerveződő regionális gazdaságfejlesztés értelmezésében. Tudományos közleményeinek száma mintegy 220, amelyekből 40 idegen nyelven jelent meg, munkáira több mint 3700 független hivatkozás történt, ezekből több mint ezer idegen nyelvű publikációban, h-indexe 28. A regionális versenyképesség mérésére és javítására általa kidolgozott ún. „piramismodellt” 22 nyelvre fordították le, és mintegy 30 országban alkalmazták. Eredményei alapján felkérték önálló fejezet írására a témakör alapvető kézikönyvében (*Handbook of Regions and Competitiveness*, 2017). Kidolgozta az eltérő fejlettségű régiók alul-

* Amennyiben külső, nem egyetemi tag témavezető és egyetemi társtémavezető működik együtt, a kettős témavezetés miatt a PhD-t szerzők csak 0,5-es értékkel számíthatók.

ról szerveződő regionális gazdaságfejlesztési stratégiáinak alaptípusait, elsőként ismertette részletesen itthon a regionális klaszterek szerepét, a témával foglalkozó könyve (*Regionális gazdaságfejlesztés*, 2010) elnyerte az Akadémiai Kiadó Nívódíját. Iskolateremtő és tudományszervező munkássága kiemelkedő, 1997-ben alapította és 2019-ig vezette a Szegedi Tudományegyetemen a Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszékét, illetve jogutódját, a Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézetet. Témavezetésével 9 fő nyerte el doktori fokozatát. Több folyóirat szerkesztőbizottságának tagja, az Akadémiai Kiadó *Modern regionális tudomány* sorozat alapítója és szerkesztője (eddig 11 kötet jelent meg).

Ajánlók:

Bélyácz Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Chikán Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Pálné Kovács Ilona, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Török Ádám, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Mihályi Péter

1953-ban született Budapesten. 1999 óta az MTA doktora, 2001-től egyetemi tanár, 2016-tól a Budapesti Corvinus Egyetem professzora, 1996-tól a Közép-európai Egyetem (CEU) vendégprofesszora.

Pályája során az alkalmazott makroökonómia egymással is összefüggő alterületeit kutatta: lakásgazdálkodás, beruházási ciklusok, nyugati segítség a poszt-szocialista transzformációban, privatizáció, korrupció, egészségügy és nyugdíjrendszer, társadalmi egyenlőtlenségek a poszt-szocialista társadalmakban. Végző soron mindezen területeken ugyanaz a kérdés foglalkoztatta: hogyan lehetséges, hogy ugyanaz a társadalmi-gazdasági rendszer az egyik országban jó gazdasági eredményeket produkál, míg egy másikban lényegesen rosszabb hatásfokkal működik.

Az MTMT-ben nyilvántartott közleményeinek száma 548, ebből idegen nyelven megjelent könyveinek száma 11, Google Scholar h-indexe 17. Eddigi kutatói munkásságának vélhetően legmaradandóbb eleme a 2010-ben megjelent, kétkötetes, 1700 oldal terjedelmű nagymonográfia, *A magyar privatizáció enciklopédiája*. Közéleti tevékenységének az ország határain messze túlnyúló, legértékesebb része, hogy 2012 óta az angol nyelvű *Acta Oeconomica* főszerkesztője, amely az évek során a kelet-európai régió legfontosabb közgazdasági lapjává vált. Aktívan vesz részt a szakmai és tudományos közéletben, így az MTA különböző bizottságaiban is, ahol választott alelnökként, illetve titkárként tevékenykedett több cikluson át.

Ajánlók:

Bélyácz Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szelényi Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Török Ádám, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Voszka Éva, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Miszlivetz Ferenc

1954-ben született Budapesten. 2005-től az MTA doktora. A kőszegi *Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (iASK)* főigazgatója és a Pannon Egyetem másodállású professzora.

Tudományos kutatásai *multidiszciplináris* megalapozottságúak. Főként Kelet-Közép-Európa és benne hazánk társadalmi fejlődésének problémáit, útkeresését világítják meg, tekintettel a globális gazdasági és regionális válságok hatására, az európai integrációs folyamatra, a demokrácia és a civil társadalom fejlődésére, önszerveződő szervezeteinek hálózatosodására, geopolitikai tényezőkké válására, a regionális gazdasági, szociális és kulturális fejlesztés lehetőségeire. Elméleti, történeti és empirikus vizsgálódásai a széles körű összefüggések feltárásával gyarapítják a szakirodalmat. 300-nál is több tudományos publikációjának kb. egyharmada idegen nyelvű. Több neves külföldi egyetemen, kutatóintézetben is folytatott kutatásokat. Oktatói, kutatásokat szervező/irányító tevékenysége és iskolateremtő hatása is jelentős. A Társadalomtudományi és Európai Tanulmányok Alapítványnak, majd intézetnek és a Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetének megalapítója. Ő az *interdiszciplináris tudományosság* egyik hazai kiválósága. Igen széles körű nemzetközi elismertsége mellett legfőbb érdeme az elméleti kutatásoknak a gyakorlatban *társadalmilag és gazdaságilag hasznos fejlesztő* tevékenységgel való összekapcsolása. (Példa erre a KRAFT fejlesztési program.) Hazai és nemzetközi kitüntetései közül kiemelendő a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje (2005) és a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje (2021), az Európai Bizottságtól kapott „Ad personam” Jean Monnet Chair és Centre of Excellence elismerés.

Ajánlók:

Bayer József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Palánkai Tibor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Pálné Kovács Ilona, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szentes Tamás, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Sikos Tomay Tamás

1953-ban született Budapesten. Az MTA doktora 2003 óta, kutatásainak megalapozásához a State University of New York at Albany (USA) Fulbright- ösztöndíja segítette. A Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karának egyetemi tanára, a Hantos Elemér Gazdálkodás- és Regionális Tudományi Doktori Iskola vezetője, kutatóközpont-igazgató. Kutatásai során a kiskereskedelem térbeni folyamatait és telephelyválasztásának kérdéseit tanulmányozza, a marketingföldrajz hazai meghonosítója.

Kutatásainak középpontjában a regionális tudományok metodológiai, térinformatikai és gazdasági fejlesztése áll. Kezdetektől fogva fontosnak tartotta a matematikai-statisztikai módszereket a regionális kutatásokban (*Matematikai és statisztikai módszerek alkalmazásának lehetőségei a területi kutatásokban*, 1984). Művével a kvantitatív módszerek új összefüggéseit mutatta be, és megalapozta településföldrajzi kutatásainak módszertanát. Beluszky Pállal közös településföldrajzi kutatásai megkerülhetetlenek (*Magyarország falutípusai*, 1982; *Változó falvaink*, 2007; *Változó falvaink – Tizenkét falurajz*, 2011). A kötetek lehetővé teszik, hogy a magyar falvakban végbemenő változásokat tartós folyamatokba ágyazva ítélhessük meg. Településhálózati kutatásait a *Városi szerepkör, városi rang* (2020) kötetben tette közzé. A marketingföldrajz hazai megalapítója, kiemelkedő művelője (*Marketingföldrajz*, 2000). Iránymutatóak könyvei a bevásárlóközpontok helyéről, feladatairól, szerepéről és várható fejlődési irányairól (*A fogyasztás új katedrálisai*, 2004; *A kiskereskedelem új kihívói a bevásárlóközpontok*, 2012). Meghatározóak kutatásai az *Élelmiszer-ellátási láncok sérülékenységéről* (2019) is. Aktívan vesz részt a szakmai és tudományos közéletben, így az MTA különböző bizottságaiban. A határon túli magyar tudományosság támogatója, szervező munkájával segítette a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács megalapítását. 2004–2011 között a Selye János Egyetem Gazdaságtudományi Karának alapító dékánja volt.

Ajánlók:

Csáki Csaba, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Mézes Miklós, az MTA rendes tagja, Agrártudományok Osztálya

Simai Mihály, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szabadfalvi József

1961-ben született Debrecenben. 2016 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar egyetemi tanára, két cikluson keresztül dékánja. Szűkebb kutatási területe az állam- és jogelméleti gondolkodás, különösen a

magyar jogbölcselet története, az angolszász jogelmélet, a hazai jogi nyelv kialakulása, a jogállam-koncepciók a hazai jogi gondolkodásban.

A jogelméleti gondolkodás történetének nemzetközileg is ismert kutatója. Számos hazai és nemzetközi kutatási projektben vett részt, illetve irányította őket, amelyek a hazai jogbölcseleti gondolkodás nemzetközi beágyazottságát vizsgálták. Tudományos közleményeinek száma 260, ebből 111 folyóiratcikk, 8 könyv, 71 könyvrészlet, könyvfejezet. Független hivatkozásainak száma 790, h-indexe 11. Művei szakmailag elismert kiadóknál, rangos nemzetközi és magyar folyóiratokban jelennek meg. A publikációira történt nagyszámú hivatkozás azt mutatja, hogy kutatási eredményei mind a hazai, mind a nemzetközi jogtudományban jelen vannak.

Iskolateremtő és tudományszervező munkássága kiemelkedő. 2001-ben alapította és 2020-ig vezette a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Jogbölcseleti és Jogszociológiai Tanszékét. 2017-től a DE Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola vezetője, ahol eddig témavezetésével 2 fő nyerte el a doktori fokozatát. Több hazai és külföldi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja, a Gondolat Kiadó és a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar *Dignitas Iuris – Debreceni Iskola* könyvsorozatának sorozatszerkesztője. Az MTA Állam- és Jogtudományi Bizottságának 2014-től tagja, 2021-től elnökhelyettese. Az MTA Doktori Tanácsa Ügyrendi Bizottságnak 2019-től tagja. 2015–2019 között a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap (OTKA) Társadalom- és Bölcsészettudományi Kollégium tagja.

Ajánlók:

Hamza Gábor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Harmathy Attila, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Vékás Lajos, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szerb László

1958-ban született Lengyeltótiiban. 2012 óta az MTA doktora. PhD-fokozatát a West Virginia Universityn (Morgantown, USA) szerezte 1994-ben. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának egyetemi tanára, a Kvantitatív Menedzsment Intézet igazgatója, doktoriiskola-vezető.

Meghatározó kutatásai a vállalkozások, valamint a kisvállalatok versenyképessége. Szerzőtársaival együtt a Globális Vállalkozói Index (GEI) és a Regionális Vállalkozási és Fejlődési Index (REDI) megteremtője, amely máig az országos szintű vállalkozásmérés egyik meghatározó komplex mutatója. A hozzá kidolgozott szűk keresztmetszetekért történő büntetés az egyedi szintű szakpolitikai

ajánlások innovatív módszertanává vált. Mind a GEI és a REDI alkalmasnak bizonyult a gazdasági növekedés és a vállalkozás kapcsolatának az elemzésére. Egy 2020-as *Journal of Business Ecosystems* összefoglaló cikk szerint Szerb László a vállalkozói ökoszisztéma területén a világ tíz legjelentősebb szerzője között van. Az általa létrehozott kisvállalati versenyképességi index (KVI) Magyarországon kívül immár nyolc országban méri a kkv-k teljesítményét.

Nemzetközi hivatkozása jelentős: MTMT-hivatkozások száma 3684, Scopus-idézetek száma 1389, Scopus h-indexe 15. Minősített nemzetközi folyóirat-publikációinak száma 30, ebből 27 QS, 14 Q1-es és 6 Q2-es. A jelölt a fenti eredményeket a Scopus szerint 32 társszerzővel érte el. A jelentős közgazdasági/gazdasági bibliográfiai kollekcióval rendelkező adatállomány, a RePEc szerint, a jelölt Magyarországon a 10. Az egyik vezető vállalkozási lap, a *Small Business Economics* szerkesztője, a *Marketing és menedzsment* főszerkesztője (2014–2018), emellett több nemzetközi és hazai szaklap szerkesztőbizottságának tagja.

Ajánlók:

Halmi Péter, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Palánczai Tibor, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Vörös József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Bíró A. Zoltán

1955-ben született Székelyudvarhelyen (Románia). PhD-fokozatát 2004-ben szerezte. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (Kolozsvár, Románia) professzora és a KAM – Regionális és Antropológiai Kutatások Központja (Csíkszereda, Románia) vezetője. Szakterülete: kulturális antropológia, szociológia, vidékkutatás.

Az erdélyi magyar tudományosság kiemelkedő alakja. Kutatásainak fő tárgya a székelyföldi társadalom átalakulása, az interetnikus viszonyok, az oktatási és nyelvi autonómia, a munkaerő-vándorlás, a vidékfejlesztési projektek tudományos megalapozása. Jelentős szerepet játszott a magyar nyelvű oktatási és tudományos intézmények kiépítésében. Iskolateremtő a KAM (Kommunikációs Antropológiai Munkacsoport), a Sapientia EMTE létrehozása terén és a fiatal kutatók nevelésében. A DE doktori iskolájában az erdélyi PhD-hallgatók mentora. Nagyszámú tudományos közleményére a tematikus és módszertani gazdagság jellemző. Az MTA Külföldi Magyar Tudományosság EB tagja, 2006-ban Arany János-díjban részesült.

Ajánlók:

Bayer József, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Korinek László, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Salat Levente, az MTA külső tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Hargittai Eszter

1973-ban született Budapesten. PhD-jét a Princeton Universityn (Princeton, USA) szerezte. A University of Zurich Institute of Communication and Media Research (Zürich, Svájc) tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az internet használatának társadalmi vonatkozásai.

Kutatásai az internethasználat társadalmi hatásainak feltárására irányulnak. E gyorsan növvő területen született munkáira közel harmincezerszer hivatkoztak (2021). Írásai társadalom- és kommunikációtudományi folyóiratokban jelentek meg, de társadalomkutatóként publikált a *Nature*-ben is (2021). A Princeton Egyetemen szerzett szociológusi mesterdiplomát, és ott is doktorált Paul DiMaggio tanítványaként 2003-ban. 2005-ben helyet kapott a hazánk által rendezett World Science Forum amerikai delegációjában. Jelenleg a Zürichi Egyetem Internethasználat és a társadalom tanszék vezető professzora, és tagja a Svájci Nemzeti Tudományos Alapítvány Nemzeti Kutatási Tanácsának.

Ajánlók:

Halmi Péter, az MTA levelező tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Péli Gábor, az MTA külső tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Pólos László, az MTA külső tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
Szelényi Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLIJA

James Wesley Scott

1956-ban született a kaliforniai Oaklandben (USA). PhD-fokozatot a Freie Universität (Berlin, Németország) szerzett. 2008-tól a University of Eastern Finland (Joensuu, Finnország) professzora.

A határkutatások (border studies) nemzetközileg meghatározó, iskolateremtő alakja. Az Európai Unió határokon átnyúló kutatási projektjeinek egyik legel-

ismertebb vezetője. 2013-tól a Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete külső munkatársa, az MTA elnöke által támogatott Határkutató Csoport vezetője. OTKA-projektek aktív résztvevője. Publikációinak száma a Scopus-rendszerben 72, melyből Q1 besorolású 21, míg D1-es 10 db. Idézettsége tudományterületén kiemelkedő, a Scopusban 947, h-indexe 16, a Google Scholarban 2954.

Ajánlók:

Bélyácz Iván, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Benedek József, az MTA külső tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Pálné Kovács Ilona, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Szentes Tamás, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

FÖLDTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Haas János

1947-ben született Budapesten. 2016 óta az MTA levelező tagja. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem kutatóprofesszora, aki kutatómunkáját 2017-ben történt nyugállományba vonulását követően is az MTA–ELTE Geológiai, Geofizikai és Űrtudományi Kutatócsoportjában végzi. Szűkebb szakterülete a szedimentológia, a rétegtan és a regionális földtan.

A hazai karbonát-szedimentológia iskolateremtő elindítója. Az MTA levelező tagjává választását követően kutatásainak fókuszába a különböző dolomit kőzetfajták képződési körülményeinek megismerése került. Társszerkesztője volt a *Magyarország Nemzeti Atlasza* (2018) *Földtan* fejezetének. 421 tudományos közleményéből 29 jelent meg levelező taggá választását követően. Független hivatkozásainak száma 2544, h-indexe 30. 2017 óta az MTA Földtudományi Doktori Bizottságának elnöke. A X. osztály képviselője az MTMT Tudományos Tanácsában. 2018-tól a Magyarhoni Földtani Társulat társelnöke. 2017-ben a Földtani Társulat Koch Antal-emlékérmét, 2021-ben Szabó József-emlékérmét nyerte el.

Ajánlók:

Árkai Péter, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Demény Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Hetényi Magdolna, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kovács Zoltán

1960-ban született Egerben. Az MTA levelező tagja. A Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földrajztudományi Intézet és Szegedi Tudományegyetem Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék kutatóprofesszora, tanszékvezető egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a társadalomföldrajz.

Szűkebb szakterületén belül a városföldrajz nemzetközileg elismert képviselője. Levelező taggá választása óta kimagasló eredményeket ért el a fenntartható városfejlődés, ezen belül a városi területhasználat, az ökológiai lábnyom és a környezeti igazságosság vizsgálata terén. Eredményeivel hozzájárult a városfejlődés több hazai törvényszerűségének feltárásához, a hazai városföldrajzi kutatások elméleti és módszertani megújulásához. Iskolateremtő tevékenységét jelzi, hogy tudományos munkáira eddig több mint 3000 független hivatkozás történt. A *Magyarország Nemzeti Atlasza III. (Társadalom)* kötetének egyik szerkesztője. Az Academia Europaea tagja, az EUGEO nemzetközi szervezet elnöke.

Ajánlók:

Klinghammer István, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kocsis Károly, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Rezső, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Fodor László Imre

1961-ben született Budapesten. 2011 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Általános és Alkalmazott Földtani Tanszékének vezetője, tudományos tanácsadóként vesz részt az MTA–ELTE Geológiai, Geofizikai és Űrtudományi Kutatócsoport munkájában. Szűkebb szakterülete a szerkezetföldtan.

A szerkezetföldtan nemzetközileg is elismert iskolateremtő kutatója és oktatója. Részletes földtani térképezésből kiindulva ötvözi a terepi megfigyeléseket, méréseket, a fűrési és a geofizikai adatok értelmezését, továbbá a geokronológiai adatokat. Jelentős új eredményeket ért el az Alpi–Kárpáti–Dinári–Pannon régió kainozoos és mezozoos szerkezeti felépítésének és geodinamikai fejlődésének megismerésében. Kutatásaival hozzájárult a Pannon-medence késő miocén üledékképződésének és deformációjának jobb megértéséhez. A Dunántúli-középhegység késő jura és kora kréta képződményei szerkezeti deformációinak és üledékszerkezetének elemzése alapján új ősföldrajzi-geodinamikai modellt állított fel. A Rudabányai-hegységben új takarókat definiált, és megállapította a deformációk korát. Számos igen eredményes NFKIH OTKA-program vezetője, illetve meghatározó közreműködője volt. Kutatásainak eredményeit 502 tudományos közleményben tette közzé. A közreműködésével készült 111 cikk jelentős hányada elismert nemzetközi folyóiratokban jelent meg, és azokra 2600 független hivatkozást kapott, h-indexe 30. Munkásságát Semsey Andor Ifjúsági Emléké-

remmel (1992), több ízben Szádeczky-Kardoss Elemér díjjal (1993, 1995, 2000), Széchenyi Professzori Ösztöndíjjal (1997–2001), Bolyai János-ösztöndíjjal (2001–2004 és 2006–2009), Bohdan Swiderski-díjjal (2005, 2008), Szabó József-emlékéremmel (2009), MTA Akadémiai Díjjal (2014), Koch Antal-emlékéremmel (2018) ismerték el.

Ajánlók:

Demény Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Haas János, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Harangi Szabolcs, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Horváth László

1950-ben született Budapesten. 2001 óta az MTA doktora. Jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékének szakmai tanácsadója. Szűkebb szakterülete a légkörkémiá.

Korábban az Országos Meteorológiai Szolgálat vezető főtanácsosa, majd a Szent István Egyetem Növényteni és Ökofiziológiai Intézete Növényökológiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója. Szakterületének nemzetközileg elismert, iskolateremtő, kiemelkedő egyénisége. Korábban a savas ülepedés témájában ért el eredményeket, amelyről monográfiát írt. Főbb kutatási területei: a kén-dioxid/szulfát légköri átalakulása mechanizmusának vizsgálata, a légszennyeződés hatása a Balaton vízminőségére, a csapadékvíz kémiai összetételének vizsgálata, a kén- és nitrogénvegyületek légköri száraz ülepedésének vizsgálata, a légköri nitrogénvegyületek körforgalmának vizsgálata. A nyomanyagok légkör-bioszféra közti kicserélődésének vizsgálata kapcsán számos hazai és 17 nemzetközi kutatási projektben vett részt, többségükben témavezetőként. Tudományos folyóiratokban megjelent cikkeinek száma 123, ezekre több mint 2000 hivatkozást kapott. Könyveinek, könyvrészleteinek száma 28; h-indexe 25. A légkör és a bioszféra közötti nyomanyagcsere kutatásában elért, nemzetközileg is kiemelkedő eredményeiért, tudományos kutatói, oktatói és szakmai közéleti tevékenysége elismeréseként 2012-ben Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést kapott. 2016-ban kiemelkedő tudományos eredményeiért Akadémiai Díjjal tüntették ki.

Ajánlók:

Bozó László, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Gelencsér András, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Major György, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Ernő, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Karátson Dávid

1964-ben született Budapesten. Az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Földrajz- és Földtudományi Intézet Természetföldrajzi Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a vulkanológia és a geomorfológia.

A vulkánmorfológia nemzetközileg legelismertebb művelőinek egyike. Kutatásai sikeresen ötvözik a geomorfológiát a vulkanológiával, a kormeghatározással, a paleomágnességgel. Vizsgálatai, melyeket eddig 11 OTKA- és FKFP-pályázat segített, döntően hozzájárultak vulkáni hegységeink kialakulásának tisztázásához. Vezető szerkesztője a Springer Kiadónál megjelenő, a Csomád vulkánt bemutató kötetnek (2021). Sokrétű nemzetközi kutatásaiból kiemelkedik Fulbright- és Humboldt-ösztöndíja, melyek keretében Arizona, illetve a Középső-Andok vulkánjainak felszínfejlődését vizsgálta. A 2010-es évektől nemzetközi kutatógárda élén rekonstruálta Szantorini késő bronzkori (minőszi kitörés előtti) domborzatát.

A legtöbb WoS/Scopus-idézést (912) kapott hazai természetföldrajzos kutató, összes független idézése 1054, publikációinak összesített impaktfaktora 97,80. Iskolateremtő oktatói tevékenységét 60 diplomamunka és 9 PhD-témavezetése jelzi (köztük egy ecuadori és egy francia–magyar *cotutelle*). Tudománynépszerűsítő munkásságából kiemelkedik a *Pannon Enciklopédia Magyarország földje* kötetének főszerkesztése. A Magyar Földrajzi Társaság Természetföldrajzi Szakosztályának elnöke. 2013-ban irányításával valósult meg a Kemenes Vulkánpark látogatóközpontja. 2012–2016 között a Nemzeti Kiválóság Program Magyar Kuratóriumának alelnöke volt. Az ELTE Etikai Testületének elnöke, az ELTE-n a TTK doktori tanács elnökhelyettese és a Földtudományi Doktori Iskola földrajz–meteorológia programjának vezetője.

Ajánlók:

Klinghammer István, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kovács Zoltán, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Major György, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Lichtenberger János

1956-ben született Szabadhídvégen. 2011 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Geofizikai és Űrtudományi Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az űrfizika, az űridőjárás és az űrbiztonság.

A plazmaszféra és az űridőjárás nemzetközileg elismert kutatója, az ELTE Geofizikai és Űrtudományi Tanszékének egyetemi tanára, az Űrkutató Csoport vezetője, a Földfizikai és Űrtudományi Kutatóintézet tudományos tanácsadója. Elsőként dolgozott ki automatikus eljárást a villámok által keltett rádióimpulzusok (whistlerek) földi észlelésére és inverziójára, ami révén a plazmaszféra elektronsűrűsége folyamatosan monitorozható. A kifejlesztett eljárásokra alapozva széles nemzetközi összefogással egy globális és egyedi hálózatot (AWDANet) épített fel, amelynek közel 30 mérőállomása van Kamcsatkától Új-Zélandon át az Antarktiszig. A hálózatot jelentősen továbbfejlesztette a PLASMON (az első magyar konzorciumvezetésű EU-s – FP7-Space – projekt) keretében. A közel valós időben működő hálózat adatainak integrálása az Európai Űrügynökség operatív űridőjárás-űrbiztonsági szolgálatába folyamatban van. Három futó magyar-orsz űridőjárás műholdas misszió magyar vezető kutatója (Trabant, Csibisz-AI és Obsztanovka-2 az ISS-en). 65 nemzetközi és magyar kutatási pályázatot nyert el vezető kutatóként. Tudományos publikációinak száma 181, a független hivatkozásoké 1227. Az ELTE geofizikus MSc űrkutató-távérzékelő szakirány szakfelelőse. Az MTA Geofizikai Tudományos Bizottság és az URSI Commission H elnöke, az Űrkutatói Tudományos Tanács tagja, az *Acta Geodaetica et Geophysica* szerkesztőbizottsági tagja, az ESA tudományos programbizottságának (SPC) magyar képviselője.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Rybach László, az MTA külső tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Verő József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

M. Tóthné Farsang Andrea

1967-ben született Székesfehérváron. Az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Geoinformatikai, Természet- és Környezetföldrajzi Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a természetföldrajz.

Főbb kutatási területe a talajtan, ezen belül a feltalaj elemtartalmának térbeli változása, a víz- és szélerózió okozta tápanyagvesztés becslése, az antropogén talajok osztályozása, valamint a talajtisztítás. Publikációi révén nemzetközileg is széles körben ismert. Eddigi munkássága során 331 közleménye jelent meg, közülük 10 könyvnek volt a szerzője, illetve társszerzője. Eddig megjelent publikációira 833 független hivatkozást kapott, h-indexe 16. Tudományos tevékenysége mellett

sokat tett a hazai földrajzoktatás korszerűsítése, a földtudományok közoktatásban elfoglalt helyzetének javítása terén. 2016 óta az MTA Földrajz Szakmódszertani Kutatócsoport vezetője. 2017 óta tagja az MTA Közoktatási Elnöki Bizottságnak. Iskolateremtő tevékenységét jelzi, hogy irányításával több mint 130 szakdolgozat, diplomamunka és 7 PhD-disszertáció készült. Eddigi oktató és kutató munkájának elismeréseként 2007-ben Mestertanár Aranyérmes, 2010-ben Felsőoktatásért Emlékplakettet, 2014-ben és 2019-ben Aranykréta Díjat kapott. A szegedi talajföldrajzi iskola megteremtésével elérte, hogy volt hallgatói az ország számos jeles egyetemén jelen vannak. 2021-től egyben a kolozsvári Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem oktatója. 2014 óta tagja az MTA X. Osztály Természetföldrajzi Tudományos Bizottságának, 2021-től a bizottság elnöke. Eredményes közéleti tevékenységét a Magyar Földrajzi Társaság Pro Geographia Díjjal (2018) ismerte el.

Ajánlók:

Kocsis Károly, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kovács Zoltán, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Rezső, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Magyari Enikő Katalin

1973-ban született Debrecenben. 2016 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Környezet- és Tájföldrajzi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, valamint az MTA–MTM–ELTE Paleontológiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a palinológia és paleoökológia.

A jégkorszak végi klíma- és növénytakaró-változás nemzetközileg ismert kutatója. Elsőként írt le ~1500 éves periodikus vegetációváltozásokat az utolsó eljegesedés maximumán hazánk tavi üledékeiből. Ezeket grönlandi klímacyklusokkal korrelálva kimutatta, hogy az észak-atlanti tengeráramlat-változásokra a Kárpát-medence éghajlata és növényzete is gyorsan reagál. Megfigyelte, hogy az eljegesedés végén rövid lehűlési időszakokban térségünket csillapított klímaváltozás jellemezte, ami lehetővé tette a mérsékelt övi flóra egyes elemeinek túlélését. Igazolta, hogy a holocénben a Nagyalföld zömét az emberi hatások ~3000 évvel ezelőtti fokozódásáig lomblevelű erdős sztyepp borította. Kárpáti régióbeli eredményeit az európai klíma- és vegetációtörténeti rekonstrukciókba integrálta, és felhívta a figyelmet a térség refúgium szerepére. A Déli-Kárpátok hegyvidéki tavainak üledékén a paleoökológiai módszerek széles spektrumát alkalmazva feltárta a térség ökoszisztéma-változásait az elmúlt 15 ezer évben. Az elsők közt alkalmazott ősi DNS-vizsgálatokat populációgenetikai kérdések tisztázására, jellemezve a genetikai sokféleség válaszát a klímaváltozásra. Újabb kutatásai a megafauna-kihalás környezeti hátterének tiszt-

tázására és az utolsó 500 év gyorsuló tájváltozásaira irányulnak. 2019-ben a negyedidőszaki kutatások világszervezetének (INQUA) főtítkárává választották. 114 publikációja közül 31 D1, további 25 Q1 rangú folyóiratban jelent meg. Munkáira 1353 független idézés ismert, h-indexe 27.

Ajánlók:

Hetényi Magdolna, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pálfy József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Vörös Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Ósi Attila

1980-ban született Ajkán. Az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Őslénytani Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a paleontológia és a geológia.

Legjelentősebb tudományos eredményei új mezozoikumi ősgerinces lelőhelyek felfedezéséhez és dokumentálásához, továbbá az őshüllőkkel kapcsolatos paleobiológiai kutatásokhoz kötődnek. Munkája révén vált ismertté a mára már világhírű iharkúti dinoszaurusz lelőhely, melynek legfontosabb leleteit többek között a *Nature* hasábjain publikálta (2010). A környező országokban (Ausztria, Horvátország, Románia) is fontos felfedezéseket tett az őshüllők terén, amelyek új megvilágításba helyezik az európai késő mezozoikumi szigetfaunáról alkotott képünket. Paleobiológiai kutatásai a krokodilok, dinoszauruszok és repülő hüllők csoportjaira nézve hoztak új eredményeket, amelyek nagyban hozzájárultak a mezozoikumi gerincesek életmódjának és élethelyének pontosabb megismeréséhez. Kiemelkedő a különleges fogazatú krokodilok vizsgálata, melynek morfológiai és táplálkozásmódra vonatkozó eredményeit monográfiában publikálta.

Junior Prima Díjas és Magyar Felfedező Nagydíjas kutató és oktató, aki munkássága révén már hallgatóként tudományos műhelyt alapított. A tudományos iskolát az MTA–ELTE Lendület Dinoszaurusz Kutatócsoport keretében vitte tovább, és számos BSc-, MSc- és PhD-hallgatót indított el a tudományos pályáján.

85 tudományos közleményére eddig több mint 1100 független hivatkozást kapott, h-indexe 23. Több száz előadásával, televíziós, rádiós és online médiaszereplésével kimagasló ismeretterjesztő tevékenységet végez a természettudományok népszerűsítése terén Magyarországon.

Ajánlók:

Géczy Barnabás, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Ernő, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pálfy József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Vörös Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szűcs Péter

1964-ben született Abaújszántón. 2009 óta az MTA doktora. A Miskolci Egyetem általános és tudományos rektorhelyettese, a Műszaki Földtudományi Karon a Környezetgazdálkodási Intézet tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA–ME Műszaki Földtudományi Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a hidrogeológia, a felszín alatti vízkészletek mennyiségi, minőségi védelme és fenntartható hasznosítása.

Tudományos eredményei a hidrogeológiai modellezési és kúthidraulikai eljárások fejlesztéséhez, a felszín alatti vízkészletek gazdálkodásához, mennyiségi és minőségi védelméhez, a geotermikus energia hasznosításához, valamint az ásvány- és gyógyvízkészletek feltárásához kötődnek. Fulbright- és egyéb szakmai ösztöndíjak eredményeként többéves nemzetközi kutatási tapasztalatot szerzett rangos kutatóintézetekben, többek között a Stanford Egyetemen (Stanford, USA). A hazai vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési folyamatban az Országos Vízgazdálkodási Tanács tagjaként vesz részt. Számos hazai kutatási és kiválósági, valamint több európai uniós HORIZON 2020 pályázat szakmai vezetőjeként teremtett jelentős pénzügyi forrásokat nagy léptékű hidrogeológiai alap- és alkalmazott kutatások végzésére. A KINDRA H2020 projekt hazai vezetőjeként kollégáival felmérték a hidrogeológiai kutatások helyzetét és jövőbeli lehetőségeit Európában. A tudományos utánpótlás képzésében jelentős szerepet játszik Miskolcon a Műszaki Földtudományi Karon a Mikoviny Sámuel Földtudományi Doktori Iskola vezetőjeként és törzstagjaként, valamint az MTA Földtudományi Doktori Bizottság tagjaként. Aktívan részt vesz az MTA által kezdeményezett Nemzeti Víz tudományi Kutatási Program megvalósításában. A hidrogeológia és a vízgazdálkodás területén végzett, nemzetközileg is elismert szakmai, illetve tudományos tevékenysége elismeréseként 2019-ben a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetésben részesült.

Ajánlók:

Bozó László, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Józsa János, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya
Kocsis Károly, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Kovács Ferenc, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Lakatos István, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya
Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Török Ákos

1963-ban született Budapesten. 2013 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem geológusa, Szűkebb szakterülete a mérnökgeológia.

Geológus és környezetmérnök, a BME Geotechnika és Mérnökgeológia Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, a mérnökgeológia nemzetközileg elismert, iskolateremtő egyénisége. Kutatási területe a karbonát szedimentológiától a mérnökgeológiáig terjed. A triász karbonátos rámpák és a műemléki kőanyagok vizsgálatával nemzetközi szintű elismertséget ért el, több mint 1800 független hivatkozást (h-indexe 25) kapott. Kiemelendők a *Stone in Architecture* (2011) kötetben és a szakterületén kiemelkedő *Engineering Geology*ban (Elsevier) megjelent publikációi is. A Geological Society London és a Springer Kiadóknál megjelent mérnökgeológiai kötetek szerkesztője, nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottsági tagja. Az MTA Földtani Tudományos Bizottság, az MFT Mérnökgeológia és Környezetföldtani szakosztály, valamint a Nemzetközi Kőzetmechanikai Társaság (ISRM) és a Nemzetközi Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szövetség (IAEG) MNB elnöke, korábban az NKFIH-OTKA GEOINT zsűri elnöke volt. Tagja az MTA Vagyonkezelő Testületének. A BME-n új, Mérnökgeológia MSc-szakirányt vezetett be. Négy doktori iskola tagja, a BME-n az Építőmérnöki Kar Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács elnöke. Több mint 80 diplomamunka, 15 hazai és külföldi PhD és posztdoktori kutatás témavezetője. Széchenyi Professzori Ösztöndíj, Apáczai Csere János-díj, Bolyai-plakett, Pro Geologica Applicata Emlékérem és Akadémiai Díj elismerésben részesült.

Ajánlók:

Ádám József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Árkai Péter, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Demény Attila, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Haas János, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA**Dunkl István**

1959-ben született Budapesten. Kandidátusi értekezését a Miskolci Egyetemen és a Geokémiai Kutatólaboratóriumban készítette 1991-ben. Geológus, 1994 óta Németországban él, ahol jelenleg a Göttingeni Georg-August Egyetemen tanít és kutat. Szűkebb szakterülete a geokronológia.

Az alacsony hőmérsékletű termokronológia és a „nem konvencionális” geokronológia nemzetközileg elismert kutatója. Sokrétű tevékenységének legjelentősebb regionális munkái hegységövek (például az Alpok) kiemelkedésével, medencék termikus fejlődésével és törmelékes üledékek származáselemzésével foglalkoznak. Módszertani fejlesztései a hasadványnyomadtatok statisztikai kiértékelésére (Felix Chayes-díj), a hélium termokronológia módszer kalibrálására és a hélium-ólom kettős datálás továbbfejlesztésére irányulnak. Publikációira több mint 6400 idézés ismert, h-indexe 43. Intenzív kapcsolatot tart számos hazai szakemberrel, és sok magyar hallgató projektjéhez nyújtott jelentős szakmai segítséget.

Ajánlók:

Haas János, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Harangi Szabolcs, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Pálfy József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Hetényi György

1980-ban született Budapesten. PhD-t az École Normale Supérieure-ön (Párizs, Franciaország) szerzett. Geofizikus, az Université de Lausanne (Lausanne, Svájc) egyetemi professzora. Szakterülete a geofizika.

A közetlemezek peremén végbemenő, a klasszikus lemeztektonikán túlmutató folyamatok és azok kölcsönhatásainak kutatója. Hipotézisét a Himalája és a Tibeti-fennsík alá ékelődő Indiai-közetlemezre nagyfelbontású szeizmológiai tomográfias eljárással, gravitációs, reológiai és közettani fázisátalakulási modellezéssel mutatta be. Az AlpArray program egyik megálmodója, fő megszervezője és szakmai vezetője, ami által az európai földfizika nagyformátumú személyiségévé vált. Kapcsolatrendszerének (amelyben Magyarország kiemelt helyet foglal el) kiterjedtségét jellemzi a Nepálban általa létrehozott iskolai szeizmológiai hálózat. Lektorált publikációinak száma 67, idézet: 1917, h-indexe 24, IF: 223,825.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Rybach László, az MTA külső tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Verő József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Miklós László

1949-ben született Tornalján (Szlovákia). 1994 óta a Szlovák Tudományos Akadémia doktora (SZTA DSc, Szlovákia, környezettudomány). 1973 óta az SZTA Tájökológiai Intézet (Pozsony, Szlovákia) főmunkatársa, 1994 és 2019 között, nyugdíjazásáig a Zólyomi Műszaki Egyetem (Zólyom, Szlovákia) tanára. Tájökológusként, természetföldrajzusként szűkebb szakterülete a táj mint geoszisztéma, a lejtődinamika, az ökológiai hálózatok kutatása.

Főbb kutatási eredményei a tájökológia, tájtervezés és az ökológiai stabilitás területi rendszere elméletéhez és módszertanához kötődnek. Megalkotta *Szlovákia tájatlaszát* (2002), *Szlovákia Reprezentatív Geoökoszisztémáinak Atlaszát* (2010). Oktató több egyetemen, számos tudomány- és oktatásszervezési tisztség betöltője. Mint környezetvédelmi államtitkár (1990–1992), miniszter (1998–2006), parlamenti képviselő (2006–2010) kutatási eredményeit a környezetvédelmi politikában, törvényekben és a tervezési folyamatokban is eredményesen érvényesítette. Számos magas rangú szlovákiai és nemzetközi szakmai funkciót töltött be. 2013-ban a Magyar Érdemrend Középkeresztje kitüntetésben részesült.

Ajánlók:

Bozó László, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kocsis Károly, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kovács Ferenc, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Kovács Zoltán, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Lakatos István, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Mészáros Rezső, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Tari Gábor

1963-ban született Szegeden. PhD-fokozatát a Rice Egyetemen (Houston, USA) szerezte 1994-ben. Geológus és geofizikus, jelenleg az OMV (Ausztria) főgeológusa. Szűkebb szakterülete a szerkezeti geológia és szénhidrogénföldtan.

2007-ig az USA-ban dolgozott, azóta Ausztriában él, de mindig aktív résztvevője és alakítója maradt a magyar tudományos életnek. Legidézettebb cikkei az Alp–Kárpát–Pannon-térség szerkezeti és geodinamikai fejlődésével foglalkoznak. Kutatja az afrikai passzív peremek szerkezetét, a sótektonika globális példáit, a regionális medencefejlődés és a szénhidrogénföldtan kapcsolatait. 81 közleménye 3865 hivatkozást kapott, h-indexe 29 (GS). Rendkívül aktív a szakmai közéletben: a Geological Society of America International Division elnöke volt, és 12-szer ő szervezte az American Association of Petroleum Geologists

európai konferenciáit. A nemzetközi szakmai közösség több jelentős díjjal jutalmazta.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Haas János, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Harangi Szabolcs, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA

Kathryn Anne Whaler

1956-ban született Salisburyben (Egyesült Királyság). PhD-t a Cambridge-i Egyetemen szerzett. Az Edinburghi Egyetem professzora, szűkebb szakmai területe a geofizika.

A geomágnesség, a mágneses műholdadat-modellezés, a geofizikai inverzió, a Föld magdinamikája és hőtörténete, a magnetotellurika és a potenciáltér-elmélet kutatója. Pályáját elméleti geofizikusként kezdte (egy *Nature*-publikációval), majd terepi kutatási projektek vezetőjeként folytatta. Most folyó projektje az ESA Swarm (mágneses műholdas) missziójában mért adatok tudományos elemzésére irányul. Vezetése alatt a világban több mint húszan lettek geofizikus kutatóvá. Volt elnöke a Royal Astronomical Societynek, jelenleg (2019–2023 között) a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió elnöke. Tudományos, oktatási, ismeretterjesztő és közéleti munkásságában Eötvös Lorándra példaképként tekint.

Ajánlók:

Ádám Antal, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Ádám József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Bozó László, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Rybach László, az MTA külső tagja, Földtudományok Osztálya

Szarka László Csaba, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Verő József, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Völgyesi Lajos, az MTA levelező tagja, Földtudományok Osztálya

FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Katz Sándor

1975-ben született Bonyhádon. 2016-tól az MTA levelező tagja. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanára, a Fizikai Intézet igazgatója. Szűkebb szakterülete az elméleti részecskefizika, ezen belül a kvantumtérelméletek számítógépes szimulációja.

A hazai felsőfokú fizikaoktatás és a részecskefizikai kutatások kiemelkedő teljesítményű személyisége (10 525 független idéző). Az általa létrehozott, hazai és külföldi fiatalokból álló ELTE-csoportnak vezető szerepe van a komplex hatásfunkcionállal definiált kvantumtérelméletek számítógépes szimulációjának fejlesztésében. Újabb, világszerte kiemelten idézett eredményei: i) Meghatározta a kiterjedten kutatótt sötét részecske, az axion tömegét (2016). ii) A mérésekhez legközelebb álló elméleti tárgyalást adott a müon anomális mágneses momentumára (2021). Vezetésével az ELTE Elméleti Fizikai Tanszéke a hazai elméleti részecskefizikai kutatások legnagyobb teljesítményű kutatóhelyévé fejlődött.

Ajánlók:

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Zaránd Gergely Attila

1969-ben született Budapesten. 2016-tól az MTA levelező tagja. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára, szűkebb szakterülete az elméleti szilárdtest-fizika, ezen belül az erősen kölcsönható rendszerek vizsgálata kvantumtérelméleti és statisztikus fizikai módszerekkel.

Meghatározó eredményeket ért el mezoszkópikus elektronrendszerek, mágneses anyagok és ultrahideg atomi rendszerek kutatásában. Levelező taggá válasz-

tása óta több mint 30 publikációja jelent meg, és hivatkozásainak száma 1800-ról 3000 fölé emelkedett.

Legújabb eredményei közül ki kell emelni az elektronok által alkotott kvantumkristály (Wigner-kristály) szerkezetének értelmezését, valamint a szupravezetőben kialakuló kiterjedt Shiba-állapot, illetve a kvantumpöttyben megfigyelt topologikusan védett spin állapot felfedezését. Ezekből a kutatásokból *Science*- és *Nature*-publikációk születtek. A BME Fizikai Intézetében nemzetközileg elismert elméleti fizikai műhelyt hozott létre.

Ajánlók:

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Jánossy András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Kamarás Katalin, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Sólyom Jenő, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Derényi Imre

1970-ben született Csornán. 2006 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Biológiai Fizika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb kutatási területei a biológiai fizika, a komplex hálózatok szerkezete, valamint evolúciobiológiai jelenségek elméleti vizsgálata.

Általános statisztikus fizikai leírását adta a molekuláris motorok és pumpák működésének, valamint kidolgozta a vonatkozó működési elvek technológiai alkalmazásait. A komplex hálózatok területén úttörő munkát végzett a gráfokon belüli átfedő csoportok azonosításában. Analitikus és számítógépes eljárással igazolta, hogy a mutációk felhalmozódásának ütemét a hierarchikus szerveződésű szövetek képesek az elvi minimum közelében tartani. Kiemelkedő visszhangot kiváltó eredményeit a legjelentősebb nemzetközi szak- és interdiszciplináris folyóiratokban publikálta (*Physical Review Letters*, *Nature*, *Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA*). Független hivatkozásainak száma több mint 7000. Összesen 21 diplomamunkásnak és doktorandusznak volt témavezetője. Az ELTE Fizikai Intézetének oktatási igazgatóhelyettese, az MTA Biofizikai Bizottságának társelnöke, 2019-ben Akadémiai Díjat kapott.

Ajánlók:

Barabási Albert-László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Csabai István, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Katz Sándor, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Ormos Pál, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Sólyom Jenő, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Vicsek Tamás, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Fülöp Zsolt

1964-ben született Debrecenben. Fizikus, 2006 óta az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Atommagkutató Intézet kutatója. Fő kutatási területe a nukleáris asztrofizika.

Olyan magfizikai folyamatokat vizsgál kísérletekkel, amelyek az elemek világegyetembeli keletkezéséért felelősek. Az Atomki nukleáris asztrofizikai kutatásainak vezéralakja, és számos kutató pályájának elindítója. Kísérleteit főként az olaszországi LUNA laboratórium gyorsítóján végzi, amely a sugárzási háttér csökkentése érdekében a föld alatt épült meg. Az Atomki gyorsítóit a proton-gazdag magok keletkezéséért felelős folyamatok úttörő vizsgálatára használja. Kiemelkedő eredményei közé tartozik a szén-nitrogén-oxigén ciklusban lejátszódó reakciók vizsgálata, mely eredmények határt szabtak a gömbhalmazok korára. A sugárzási háttérre végzett mérései megmutatták, hogy kisebb mélységű helyszíneken is van értelme nukleáris asztrofizikai méréseknek. A fenti módszert használó német laboratórium tanácsadó testületének tagja. Német és japán szerzőtársával összefoglaló cikkben elemezte a nukleoszintézis fénykvantumokkal előidézett reakcióit. Az Atomkiban kísérletsorozatot indított el az alfa-részecske egyéb magokkal való rugalmas ütközéseinek pontos leírása érdekében. Az Academia Europaea tagja. Számos európai és világkonferencia szervezője, a fizikai ismeretek terjesztője, a 2017-es debreceni Science on Stage egyik megvalósítója, az Európai Fizikai Társulat elnökségének évekig tagja. A Nemzeti Kutatási Infrastruktúra Bizottság elnökeként jelentős szerepe volt a kutatásiinfrastruktúra-útiterv létrejöttében.

Ajánlók:

Kiss L. László, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kun Ferenc, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Lovas Rezső György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Pálinkás József, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Rácz Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Gali Ádám

1973-ban született Budapesten. 2011 óta az MTA doktora. A Wigner Fizikai Kutatóközpont Szilárdtestfizikai és Optikai Intézetének tudományos tanácsadója, szűkebb szakterülete a szilárdtest-fizika.

A szilárd testek elektronszerkezetének és elméleti magnetooptikai spektroszkópiájának tapasztalt és nemzetközileg elismert, vezető kutatója. A Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt birtokosa, MTA Talentum-díjas, Lendület és Élvonal kutatócsoport-vezető. Részt vett új módszerek bevezetésében és alkalmazásában a szilárd testek magnetooptikai spektrumának pontos számításához. Világszínvonalú eredményeket ért el szilárd testben megvalósítható egyfoton-források és kvantumbitek azonosításában. Az eredményeket a *Nature Materials* és *Physical Review X* folyóiratokban tették közzé, amelyek közül az egyik cikk az adott tématerületen belül a 10 legtöbb hivatkozással bíró cikknek számított a megjelenést követő években. Több mint 60 meghívott előadást tartott, köztük az egyik az Amerikai Fizikai Társulat Vándorgyűlésének kiemelt plenáris ülésén hangzott el. A publikációira kapott független hivatkozások száma 6694, a publikációk összesített impaktfaktora 1395, h-indexe 49.

Kiemelkedő gondot fordít az utánpótlás-nevelésre. Önálló tárgyat dolgozott ki, és számos TDK-hallgató, diplomás és végzett PhD-munkatársa volt döntően a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, amelyet egyetemi tanári kinevezéssel honoráltak. Munkássága iskolateremtőnek bizonyult. Kiváló fiatal munkatársakat gyűjtött maga köré, és indított el a pályájukon, közöttük például Junior Prima Díjas, Bolyai-ösztöndíjas, MTA Fiatal Kutatói Díjas, Volker Heine-díjban részesített kutatókat.

Ajánlók:

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Kroó Norbert, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya
Pálinkás József, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Pécz Béla

1961-ben született Celldömölkön. 2005 óta az MTA doktora. 2016 óta az Energiatudományi Kutatóközpont Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a transzmissziós elektronmikroszkópia és a félvezetők tudománya.

Kutatásai felölelték a GaN-t, a gyémánt vékonyrétegeket és a grafént, illetve ezek kombinációit. Legújabb eredményeit a grafén és SiC közti térben szintetizált kétdimenziós félvezető rétegekről és azok tulajdonságairól rangos folyóiratokban (például *Advanced Materials*) publikálta.

Jelentősen hozzájárult az európai kék LED élettartamának növeléséhez és általában a GaN-kristályhibák számának csökkentéséhez. Mély anyagtudományi tudása révén kiemelkedik a nemzetközi elektronmikroszkópos közösségből. Nemcsak használta a transzmissziós elektronmikroszkópiát eredményei eléréséhez, de megteremtette a feltételeit is. Létrehozta azt a nagyon jól felszerelt laboratóriumot, amelybe sikeresen telepítette az ország első gömbihiba-korrigált TEM/STEM-mikroszkópját, és egy modern *dual beamet* létrehozva a magyar anyagtudomány nyitott laboratóriumát. Több cikluson keresztül elnöke volt a Magyar Mikroszkópos Társaságnak és Magyarország képviselője a European Materials Research Societyben.

Több mint 336 közleményére kapott hivatkozásainak száma meghaladja a 3500-at, h-indexe 32. Számos hazai (OTKA) projektet nyert el, és kiemelkedően sikeres a nemzetközi projektek (EU5, EU6, FP7, DARPA, FLAG ERA) elnyerésében és vezetésében. Rendszeresen bírál cikkeket rangos nemzetközi folyóiratok számára.

Nemzetközi konferenciákon rendszeresen tart meghívott és szóbeli előadásokat, elnöke/társelnöke volt több nemzetközi konferenciának.

Ajánlók:

Bíró László Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Faigel Gyula, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Gránásy László, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kamarás Katalin, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Pósfai Mihály, az MTA rendes tagja, Földtudományok Osztálya

Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Vincze Imre, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Zaránd Gergely Attila, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Siklér Ferenc

1971-ben született Győrben. 2014-től az MTA doktora. A Wigner Fizikai Kutatóközpont Részecske- és Magfizikai Intézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a kísérleti részecskefizika.

Az MTA Részecskefizikai Bizottság elnöke, a European Committee for Future Accelerators (ECFA) Bizottság tagja, az erős kölcsönhatás tanulmányozásának nemzetközileg elismert kutatója. Világszínvonalú eredményeket ért el a protonok és atommagok nagy energiájú ütközéseinek kísérleti vizsgálata és a fellépő folyamatok megértése területén. Innovatív kiértékelési módszereket dolgozott ki gáztöltésű és szilíciumalapú detektorokban töltött részecskék nyomkövetésére és a kölcsönhatási pontok meghatározására. Gráfelméleti ismeretekre alapozva új módszert vezetett be a nagy részecskeszámú ütközések elemzésére, amely különösen fontossá vált a nagy multiplicitású proton-proton ütközéseknél. A proton-proton, proton-atommag és atommag-atommag ütközésekben megmutatta, hogy a keltett részecskékre jellemző tulajdonságok erősen függenek a részecskeszámtól (gluontelítés jelensége), viszont az ütközés energiájával alig változnak. Több éven keresztül kiemelkedő szerepet játszott a CERN LHC-gyorsítónál a TeV-es energiaskálán begyűjtött kísérleti adatok elemzésében és azok világelső publikálásában.

Saját, módszertani eredményeit önálló közleményekben publikálta, majd ezeket a CMS-kísérletében alkalmazva végzett úttörő kutatásokat. 1150 publikációja jelent meg, amelyekre 40 000 hivatkozás érkezett; a legfontosabb három, java-részt saját munkáján alapuló cikkére 1000 hivatkozást kapott. Hazai elismerései: Jánossy-díj (2009), Fizikai Díj (2010), Akadémiai Díj (2016).

Ajánlók:

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Katz Sándor, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Keszthelyi Lajos, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Króó Norbert, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Sólyom Jenő, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Vincze Imre, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Simon Ferenc

1974-ben született Budapesten. 2009-től az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanára, a Wigner Fizikai Kutatóközpont részállású tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a szilárdtest-fizika, ezen belül az elektron-spektroszkópia és kvantumtechnológia.

Jelentős eredményeket ért el a szénalapú nanoszerkezetek kísérleti vizsgálatában és alkalmazások szempontjából ígéretes új módosulatainak előállításában. Elsőként hozott létre szén nanocsőbe töltött mágneses fulleréneket, a kvantuminformáció-tárolás egyik ígéretes rendszerét. Kontrollált izotóptartalmú egyfalú szén nanocsövekben új korrelált elektronállapotot fedezett fel, majd a Tomonaga–Luttinger-folyadék fázisaként azonosította. Értelmezte az alkáli-fulleridek anomális spin-relaxációs tulajdonságait, majd a modell kiterjesztésével felépítette a spin-relaxáció ún. „egyesített elméletét”, ami tartalmazza az inverziós szimmetria, a spin-pálya kölcsönhatás és a kvázirészecske relaxáció teljes „fázisdiagramját”.

Kísérletileg és elméletileg vizsgálta az itineráns elektronok elektronspin-rezonancia jelét grafénban. Elsőként vizsgált kémiaileg exfoliált grafént alkáli atom adalékolással, azonosította ESR-jelét, és meghatározta az elektronok spin-relaxációs idejét. Számos új kísérleti berendezést épített, köztük optikailag detektált mágnesesrezonancia-spektrométert és impedanciamérésre alkalmazható mikro-hullámú mérőrendszert. Az általa kifejlesztett mérés technikát sikerrel használta fel orvosi és félvezetőipari alkalmazott kutatásokban is (legfontosabb partnerei a Semmelweis Egyetem, a Semilab Zrt. és a Mediso Kft.).

134 folyóiratcikket és 6 könyvfejezetet jegyez, amelyekből több mint 70-nek első vagy szenior szerzője. Független hivatkozásainak száma több mint 2200, h-indexe 27.

Ajánlók:

Jánossy András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kamarás Katalin, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kertész János, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Zaránd Gergely Attila, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Holczér Károly

1951-ben született Iharosberényben. 1977-ben lett egyetemi doktor fizikából az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. A Los Angeles-i Kaliforniai Egyetem (UCLA) Fizika és Csillagászat Tanszékének egyetemi tanára. Szakterülete a kísérleti szilárdtest-fizika és a nanofizika.

Posztdoktori éveit több neves francia laboratóriumban végzett kutatómunkát, 1989 óta a UCLA dolgozója, 1992 óta egyetemi tanára. A szilárdtest-fizikai alap kutatásban legjelentősebb eredményei a szupravezető fulleridsók transzport- és mágneses tulajdonságainak felderítéséhez fűződnek, az utóbbi időben nanométeres skálájú mágnesesrezonancia-mérések megvalósításán dolgozik. Jelentős a műszerfejlesztő munkája: a Bruker cég vezető fejlesztőjeként a világ első kereskedelmi impulzusüzemű EPR-spektrométerét építette meg, több ipari cég tanácsadója, kilenc amerikai szabadalom társszerzője.

Ajánlók:

Faigel Gyula, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Forró László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Gránásy László, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Jánossy András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kamarás Katalin, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Mihály György, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Mihály László, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Vincze Imre, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kunszt Zoltán

1944-ben született Pápán. 1981-től a fizikai tudomány doktora, jelenleg a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule professor emeritusa, a részecskefizikai kutatások nemzetközileg ismert és nagyra becsült személyisége.

Meghatározó módon járult hozzá a nagyenergiás részecskeütközések nagy pontosságú elméleti leírásához mind a számítási módszerek fejlesztésével, mind pedig alapvető folyamatok hatáskeresztmetszetének számításával. Sokat hivatkozott eredményei közé tartozik az első kvantum-színdinamikai sugárzási korrekciók számításának fejlesztése, valamint fontos részecskefolyamatok valószínűségének ilyen korrekciókat is tartalmazó számítása. Irányító szerepet vállalt a részecskefizika fenomenológiai kutatások meghonosításában külföldi

munkahelyén. Számos CERN-i kutatásokhoz kötődő munkacsoport vezetésére kérték fel.

Ajánlók:

Katz Sándor, az MTA levelező tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kuti Gyula, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Patkós András, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLIJA

Johann Rafelski

1950-ben született a lengyelországi Krakkóban. Jelenleg professzori állásban az Arizonai Egyetemen (USA) dolgozik, szűkebb szakterülete az elméleti fizika.

Nemzetközileg elismert kiváló fizikus. A fizika számos területén ért el fontos eredményeket: erős terek és kritikus gyorsulás, neutrínók az Univerzumban és a kozmológiai fejlődés, ultraintenzív fényimpulzusok, relativisztikus plazma, neutron nélküli fúzió, hadronizáció a laboratóriumban és a korai Univerzumban, a vákuum szerkezete, a kvark bezárás és a Quark Gluon Plazma (QGP) terén. A QGP létrejöttének egyik legelső jelét 1982-ben írta le, 18 évvel a QGP felfedezése előtt. Ezzel iskolát és kutatási irányzatot teremtett. Több publikációja van magyar szerzőkkel, és a NAPLIFE nanofúziós projektben aktív résztvételt vállalt.

Ajánlók:

Csernai László Pál, az MTA külső tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Domokos Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Kroó Norbert, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya

Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, Fizikai Tudományok Osztálya